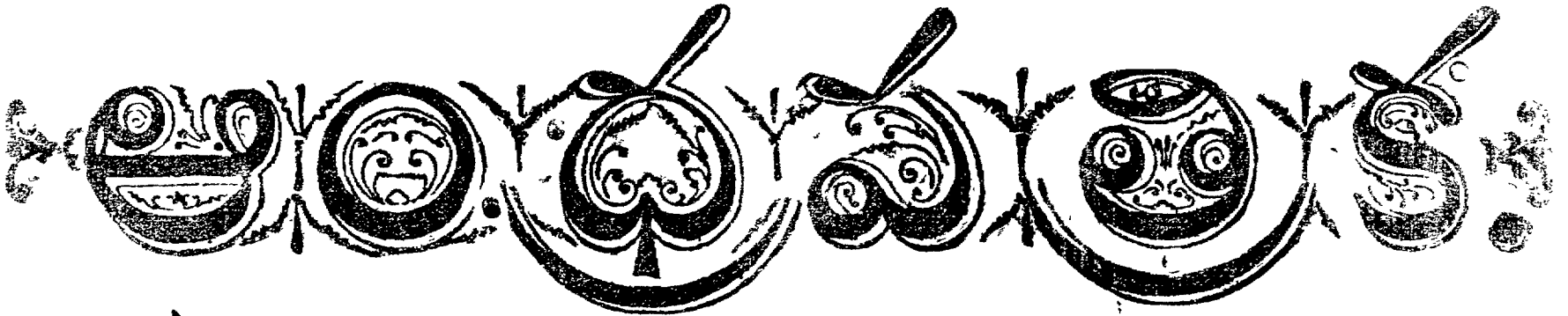

Register No. M. III8.

Post Box No. 212.

విడి వస్త్రక 1-5 0-1-0

Telephone No. 544.

ప్రతి దినము ప్రకటింపఁబడును.

Vol. 11
సంపుటము ౧౧

చెన్న పట్టణము 1924 వ సం॥ మే నెల 24-వ తేది శనివారము
శ్రీ రక్తాశీ నామ సంవత్సరము, వైశాఖమాస బహుళ వష్టి ౬.

No. 46
సంచిక ౪౬

అమృతాంజనము అన్ని నొప్పులకు మంచిమందు

గొప్ప గొప్పవారిచే వేలవేల యోగ్యతాపత్రికలు పొందియున్నది సంచభాష చిటి కూచి కొనిక మోచముగలుగదు.

అమృతాంజనము సకలవిధ

తలనొప్పుల మాన్పును, వాయువుపోట్ల బాపును,
పొన్నపు నొప్పుల బారదోలును, పోట్లగొట్టును.
బెణుకుల భేదించును వాపుల రూపుమాపును.
తగ్గును తగ్గించును మురదను తొలగించును.

నొప్పులకు సంజీవివంటిది

ఈమందును దుద్ధగానే చెమట పట్టుటవలన శరీర
మందలి దుష్పదార్థములను తొలగించి దేహమున
కారోగ్యము గలిగించును. నొప్పులు తీసివేసును.
విదేశములలో కూడ వాడుచున్నారు.

వక 1-నిడబ్బితో నహా సీసా 1-కర్ప 0-10-0; డజన్ 1-కర్ప 6-4-0. ప్రతియింటి నుండదగినది.
అమృతాంజనము డిపో, బొంబాయి లేక నెం. 7 తయిశెట్టిపిది మదరాసు.

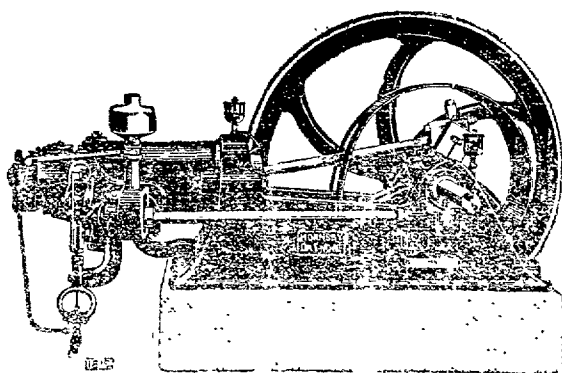
7-4-1924 తేదినంసి

మరలధరలుతగ్గించబడినది

రస్త్ - హార్ న్యు బై

ప్రొంజర్జునైపు

సుప్రసిద్ధమైన ఈ ఇంజనులు
విస్తారముగా ఖర్చుగుటచేతనే
ధర తగ్గించుటకు వీలైనది.

మాక్రాత్త ధరలు పట్టికివి
నెం ఎ 44 కి రు
చిత్రవిచిత్ర క్యాటలాగునకును
వివరణ వ్రాయుదు.

ఆయిల్ ఎంజినులు

6.45 బి. హెచ్. పి. వరకు అన్నికొలతలలో గలవు.

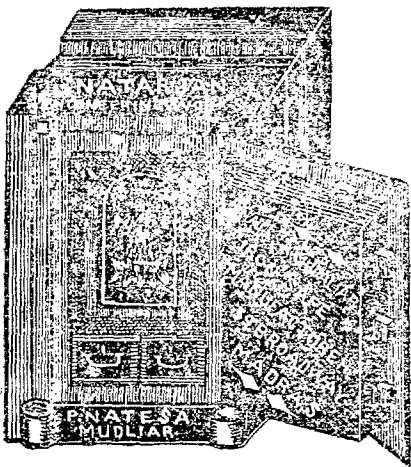
SOLE AGENTS IN MADRAS

MASSEY & Co., Ltd.

POST BOX No. 60

MADRAS.

సరసము

దృఢమైనది

నమ్మకమైనది

యిప్పటి మోస్తరు ప్రకారము బాగుగా తయారుచేయబడిన ఇనుపపెట్టెలు ఈ దిగువ తెలుపబడిన వారివద్ద అమృతమునకు సిద్ధముగాయున్నది. బాంతులు, కంపెనీలు, కార్యాలయములు, కోఆపరేటివ్ సంఘములు మొదలగువాటికి ఫర్ఫరా చేయబడినవి.

జి. న. శ్రీ శ్రీ మొదలియార్, ఇరుపపెట్టెలు చేయువారు

(ప్రైవేట్), 54, బ్రాడ్వే, మద్రాసు. టంరాజన్ ఎంటర్ప్రైజెస్ వర్క్సు. విరన్ అండు బ్రాస్ ఫౌండరీ ఆయిల్ ఎంజినులు, మోటారులు, మెషినుభాగములు, మొదలగునవి రిపేరు చేయుటకుందు సమర్థతగలవారు. రైసుమిల్లుల కామలస్థి సిలండర్లు, సాప్లింగు, నట్టిలు, పుసముగా యివ్వబడును. సుబ్బరామి లైఫ్, పెద్దనాయక్ పేట, మద్రాసు. పొడినలకు సంబంధించిన భాగములన్నియు జగ్గరు యిచ్చిన తి మారుచేసి యివ్వబడును. ఈ త్తరములు వ్రాసిన బదులు వ్రాయబడును.

వేలము

ఈదిగువ రమారముగా తెలుపబడిన తునకలు, స్టాంపులు, ఇతరసామానులు బెంగాలు - నాగపూరు రైల్వే మీనుగా నున్న ఖరీద్ పురమునందు రైల్వే ఇన్ స్పెక్టర్ పాపయ్య బిలిమోరియా బ్రదర్స్ వారి యాంముగా 26-5-24 తేదీ వునము 3 గంటలకు ను, ఆ ప్రకారముగా నే మన దునులందు వేలము నేసి విక్రయింపబడును.

వేలము వరకులు, యిరవిరములు తెలియగోరువారు మెనప్పు బిలిమోరియా బ్రదర్స్ రైల్వే కంట్రాక్టు లు ఖాగ్ ఫు, ము అవచిలాపయినకు వ్రాసిన తెలుపబడును

తునకలు వివరము

మూడు పలకలపై నుండు ఉక్కు తునకలు 70 టన్నులు ఎఫ్. ఎఫ్. ఇనుపతునకలు, డి. హెచ్. ఇనుపతునకలు ఇతరకతునకలు 175 టన్నులు కైలులు 2 1/2 టన్నులు, నానావిధ కట్టా. ఐ. ఏ. ఎం. బి 400 టన్నులు, విల్లు ఉక్కు తునకలు 100 టన్నులు, ఉపయోగము లేక త్రోసివేయబడిన తైరుక ఉక్కు తునకలు 100 టన్నులు, సి.వి గానరెట్టరులు 2 1/2 టన్నులు, యిల్లడి బోరింగులు 15 టన్నులు ఇల్లడి తునకలు 11 టన్నులు, ఉపయోగించుటకు వీలైన కిరసనాయక్ డబ్బాలు 200, అ నేరల మల రోల్లు ఉక్కు డాబాకములు 6.8 అనుగులు పొడవుగలవి (ప్రాత ఎన్. జి. బారుమాలములు) తునకలు 18 1/2 టన్నులు, సీసపుతునకలు 9 1/2 టన్నులు, యిల్లడి బాయిల్ ట్యూబుల తునకలు 80 టన్నులు, కండుబోరింగుపాడి 2 టన్నులు మొదలగునవి.

స్టాంపు ఇతరసామానులు

10 టన్నుల కపాటిటి వెల్డెస్ డిఫరెన్ షియలు ఫుల్లిబ్బా కులు నెం II, బ్రూసెన్ ఎక్స్ కాకటరులు పూర్తిగా నుండనవి ప్రస్తుతము పనిచేయుటకు వీలైనవి నెం 5 వెల్డు చేయెంటు స్పేయింగు మెషిన్ నెం 1 విన్సెటె క్లిక్ టైటింగు సెట్ తన బంగళాలకు తగినవి. 225 280 వోల్టలు గలవి. డి. సి. మంటు పొండు 1. 25 కె. డబ్బూ డైరెక్టర్ మా 1850 ఆర్. సి. ఎం. చొప్పన పనిచేయునది. 2 1/2 బి. హెచ్. పి చే పనిచేయునది. వెట్టర్ జూ ని మర్ కిరసనాయక్ ఎంజిను వోల్టు మీటరు స్క్విచ్ బోర్డు, హూసు ఎక్స్ ప్లెం మంటు గలవి 60 కె విస్తారం డ్రెవన్ జనరేటరు పెట్టు, వెల్డెయి అండు మార్కెట్ 2 డి సి ఎంజిను డైరెక్టరు ఒకటి వెనుక ఒకటిగలవి 8 1/2 కె. డబ్బూ 280 వోల్టులు ప్రకారము గలవి, ఒక చదరపు అంగులమునకు 150 పౌండుల ఆవిరి (వెస్టరు గలవి, స్క్విచ్ బోర్డుతో సహాగలవి కొంతకాలమునకు మునుపే పూర్తిగా తనిఖీ చేయబడినది. అన్ని కొలతలకు వైన 8-0" ఎత్తు 11-3" పొడవు, 5-2 వెడల్పుగలవి.

వి. ఎన్. రైల్వే, ఏజంటు గారి ఉత్తరు వైన

శృంగారశ్రీనాథము

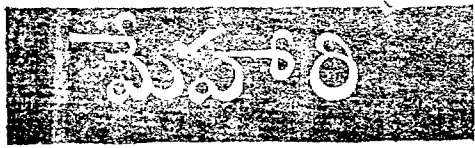
శ్రీనాథుని సమగ్రచరిత్రము. 1924-25 ఇంటర్మీడియట్ బుక్కు. వెల 2-0-0.	
చాటుపద్యమణిమంజరి	1-6-0
ప్రబంధరత్నావళి	1-8-0
మూన్సల్లముచ్చట	0-4-0
శ్రీకాకుళ శ్రీహరిశతకము	0-3-0

మణిమంజరి - మేనేజరు, 3/15 నల్లతంబి వీధి తిరునల్లి క్షేత్ర, మదరాసు

ప్రతాపకిసూరి మాత్రలు

ఘంటాను మువ్వసాని గలవి తాంబూలములో నాని విడిగా నాని పుట్టుకొనిన, రత్నము, సాయపు, జలుబుబ్బరము, గుచ్చిపాతము, కడ్డ ఉబ్బసము, కలగా, పేరు, వివర్జ్యములు, నీటికోషములు మొదలగు వ్యాధులకిది వృజా క ధములతో పనిచేయును. 8 250 మాత్రల సీసారు 0-4-0 డెన్ రు2-2-0 వి.సి ఆ 6 (వి.జి. కు అందుకు రెండువేసి పెరిదేసి. (నెల్లూరుజిల్లా.)

OM THE MYSORE GOVERNMENT SECURITY Life and Marriage Assurance Company, Limited. Head Office: Life and Marriage Assurance Buildings, Mysore (South India). Capital (Fully subscribed) Rs. 5,00,000; Capital Paid-up about Rs. 3,25,000. Government Securities held Rs. 2,00,000; Life Insurance policies issued Rs. 20,00,000. Annual Premium Income Rs. 50,000; Funds invested on Immovable properties [Rs. 1,00,000] Necessary security Deposit furnished to the Government of India as per Indian Life Assurance Companies Act 1912. Loans from Rs 1,000 to Rs. 5 000. Will be given with and without interest and security to our life Policyholders and bondholders. Next drawing for granting loans on 31st July 1924. Wanted Agents everywhere on liberal terms. Apply for particulars sharp to: - Messrs. P. K. Rau & Sons. Chief Agents, for Madras Presidency. 289, Thambu Chetty Street, MADRAS.

సేవీముగ వచ్చినటువంటి, చిర కాలముగ బాధించు చున్నటువంటి సనా మేహవ్యాధులకు నిర్మూలించుటలో అమోఘమైనది. వెల బుడ్డి 1-కి రు 2-8-0

వనమేహము మున్నగు మూత్రవ్యాధులు, తీయం, చిరకాలము నంచి శ్రీ లక్ష్మీ బాధించు శ్వేతప్రదరవ్యాధులు, మొదలగువాటిని ఖండించి నగములలో క్రిని వృద్ధిచేయునట్టి సుప్రసిద్ధమైన బౌవధరాజము, 20 మోతా దులుగల బుడ్డి 1-కి ధర రు 5-0-0

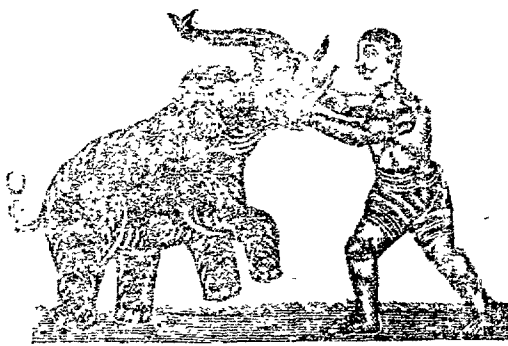
వేగవికాలములో ఎండబాధ తెలియకుండ చేయును. సకలరోగ రక్షము లను, కేత్రరోగములను నివారించును. 6 బౌన్సులబుడ్డి 1-కి ధర రు 1-4-0

అన్ని బౌవధములకు ప్యాకింగు పోస్తుఖర్చు ప్రత్యేకము. ఆయుర్వేదభూషణ నోరి రామశాస్త్రి, ప్రొఫైటరు, ఆయుర్వేదనిలయము, బెజవాడ,

ఒంటికాళిమతోటా తుపాకి సుప్రసిద్ధము కంపెనీవారిచే చేయబడ్డది. (8068) శాశానిధములకు రివాల్యర్లు అరులేక వికతోటాను టెక్కునది [ప్రావీణము 10౭౩ సం॥] ధ ర లు నిరంతరము. క్యూబలాగు ఉచితము. * శుభము 3-౨ 3౪, 3౬ అంగులములలో దొరకును ౬౫౦. కేబుల్ పెట్టుకొ గలిగినవి కూడ దొరకును. యు. జి. రామశాస్త్రివారిచేట్టి అంగు 3౦ పెని, నెం. ౧౨౩, బ్రాడ్వే, మద్రాసు.

అద్దరు చిన్నదియైనను లేక పెద్దదియైనను మిక్కిలి శ్రద్ధతో చేయబడుచు పట్టెలుతీర్చిన డైమండుగాజులు 3 న-7 నగములలో తయారుగను జత 1 కి చేదారము ౪౪౦ మజారి రు 10. బోలు చేతిగొలుసులు 4 న-8 నగములలో తయారు చేయవచ్చును. తరుగునకు మజారి జత 1 కి రు. 14 గెట్టి గొలుసులు 5 న-10 నగముల వరకు తయారు చేయవచ్చును జత 1 కి మజారి రు 10, 15 వరకు గలదు. (౧) 172 పుటులగల అందమైన మా క్యాటలూ 1 కి ధర రు. 1-0-0. ఉక్కు గాయము శ్లేషి, గుర్రస్వారి శ్లేషి కంపెనీ నగలకర్తలు, వై వాబాబురోడ్డు, మదరాసు.

మానవకోటి కిది యొక గొప్ప వరప్రసాదము

గుహ లీలావినోద పురుషగంభీర

ఈ గ్రంథం ధాతుపుష్టి శాస్త్రమును, భాషా శాస్త్రమును, రత్నావళిని, బంధుత్వమును, భూమి కామ్యమును.

ఇది శబ్దము, మత్స్యము, పక్షము, కామము, కలాజిత్తుకల్పము, జింకాము, వెండి, అభ్రము, 7 రకముల పుష్పములు, బొదిముపప్పు నంటి 15 రకముల పప్పులు, సాలామి కేవంటి 17 విధములైన యానాని దివ్యములు, 54 అమూల్యమైన

వనమూలకలుచేర్చి తయారుచేయబడినది. యెవ్వరైనను దేశకాల వివేచిత లేకుండ సేవింపవచ్చును.

కుష్ఠము, తెల్లకుష్ఠము, గ్రంధులు, బహుమూత్రము, మేహాగ్రములు, తెలుపు, ఎఱుపు మొదలగు పెగరోగములు, దగ్గు, తుయము, శ్వాసకాసరోగములు, తెల్లబొరలు, పక్షవాతము, బురుగులము, గొడ్డు పొతుతనము, ముట్టుకుట్టు, పురుషత్వలోపము, కొఱుకు, గజ్జీ, పొడ, అత్యుష్ణము, నిస్సత్తున మొదలగు వాటినివదిల్చి మంచిబలము, రక్తము నిచ్చుటకును అసమానమైనది. "నేతుపతి మహారాజుగారు ఈదివ్యా పథమును సేవించి 21 పురుషులబలముగడించినట్లు శాస్త్రమునందుగలదు." 20కు. బుడ్డి 1. కి. 8. 0. 2. 310-0-0

సోల్ ప్రావైటరు, గుహ ఆయుర్వేద ఫర్మసి, తిపాలవెట్టె నెం. 1266, మద్రాసు.

వేనవికి వెలువలదు

వైద్యరత్న పండిత డి. గోపాలాచార్యగారి

అమృతామలక తైలము

జీవామృతము

భృగువటి

శ్యాంకింగ, పోష్టిక ప్రత్యేకము. క్యాటలాగు ఉచితము. ఇంకను ఆసక్తులగు ఆయుర్వేద విద్యార్థులకు గలవు.

వైద్యరత్న పండిత డి. గోపాలాచార్యగారి

ఆయుర్వేదాశ్రమము

41, ఆచారప్ప వీధి, జి. టి. మదరాసు.

చెన్నైలో ఏజంట్లు: { దాదా కంపెనీ, వైద్యబాబుగోడ్డు, జి. టి. మదరాసు.

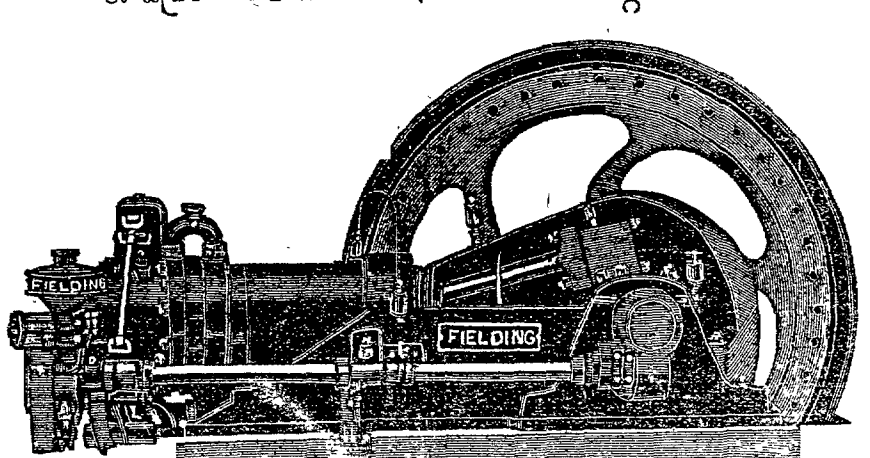
స్వస్తి ఫార్మసీ, పెద్దవీధి, తిరువల్లికేజీ, మదరాసు.

"ఫీల్డింగ్" ప్రసిద్ధి కెక్కిన న్యూట్రెవు కోల్డు వేపరైజరు

క్విక్ స్టార్టింగ్ శమిడిశల్ క్రూడు ఆయురు యింజను

STARTS IN TWO MINUTES FR. M COLD

ఈ వీల్ తే 1 నిమిషములో ధరలు యింకను తగ్గించబడివి.

సుమారు రెండు నిమిషములలో వేపరైజరు చల్లని స్థితిలో నుండిగనే స్టార్టు కాగల

ఈ యింజనులను కొనుటకు అనేకలాభములను పొందవచ్చును.

ఈ యింజనులకు గ్రూపు ఆయురు ఖర్చు, సాధారణమైన క్రూడు ఆయురు యింజనులకు

అయ్యే ఖర్చు సుమారు సగముమాత్రమే వచ్చును. అన్ని నైజలు యెవ్వరైనను వాడుకలో

నుంచబడును, మీకు కావలసిన నైజలకు అలభ్యముచేయక వెంటనే వాయుము

Telegrams: MACHINISTS Sole Agsnts: D. L. Sastry & Co., Post Box No. 203

12, Thambu Chetty Street, MADRAS.

కంపాభుగునంపిత్రా

ఇది గొప్పవాడి గ్రంథము. ఇందు ప్రతిమానపుని సారము

భూతిగా సంస్కృత శాస్త్రముగా వ్రాసబడి యున్నది.

కావ్యచక్రమున నానగాని, చట్ట శాస్త్ర శాస్త్రము, తిరుమొల

మను పండిత మొల ఆంగిరీ పులియులు వ్రాసిన పుస్తకము.

జాతకము వెదకుటకు రు 1-0-0

శ్లోకములు వ్రాయుటకు రు 1-0-0

త్రోము వ్రాయుటకు రు 1-0-0

పాక్షేజి రు 0-4-0

మొత్తం రు 4-0-0 అగును.

అర్థం అవసరము లేనివారికి రు 2-4-0 లు మాత్రం

అగును. కావలసిన వారికి వి. పి. గా పంపుము.

ఆకెళ్ళ వెంకటేశాస్త్రి,

గోపాలపురం, కొత్తపేటపొమ్మ (గోదావరిజిల్లా)

చ మ త్క ర గణితము.

ఈ గ్రంథములో చమత్కర గణితము, విశిష్టగణితము,

3. దిగజితము, మనోజితము, వైశిష్టికము, మహాభూతి, శిశు

ము, అమృతము, చిహ్నము, పోష్టికము, నిర్వృత్తి

ము, నిరూపితము, నిరూపితము, నిరూపితము, నిరూపితము

ము, నిరూపితము, నిరూపితము, నిరూపితము, నిరూపితము

ము, నిరూపితము, నిరూపితము, నిరూపితము, నిరూపితము

ము, నిరూపితము, నిరూపితము, నిరూపితము, నిరూపితము

ము, నిరూపితము, నిరూపితము, నిరూపితము, నిరూపితము

ము, నిరూపితము, నిరూపితము, నిరూపితము, నిరూపితము

ము, నిరూపితము, నిరూపితము, నిరూపితము, నిరూపితము

ము, నిరూపితము, నిరూపితము, నిరూపితము, నిరూపితము

ము, నిరూపితము, నిరూపితము, నిరూపితము, నిరూపితము

ము, నిరూపితము, నిరూపితము, నిరూపితము, నిరూపితము

ము, నిరూపితము, నిరూపితము, నిరూపితము, నిరూపితము

ము, నిరూపితము, నిరూపితము, నిరూపితము, నిరూపితము

ము, నిరూపితము, నిరూపితము, నిరూపితము, నిరూపితము

ము, నిరూపితము, నిరూపితము, నిరూపితము, నిరూపితము

ము, నిరూపితము, నిరూపితము, నిరూపితము, నిరూపితము

ము, నిరూపితము, నిరూపితము, నిరూపితము, నిరూపితము

ము, నిరూపితము, నిరూపితము, నిరూపితము, నిరూపితము

ము, నిరూపితము, నిరూపితము, నిరూపితము, నిరూపితము

ము, నిరూపితము, నిరూపితము, నిరూపితము, నిరూపితము

ము, నిరూపితము, నిరూపితము, నిరూపితము, నిరూపితము

ము, నిరూపితము, నిరూపితము, నిరూపితము, నిరూపితము

ము, నిరూపితము, నిరూపితము, నిరూపితము, నిరూపితము

ము, నిరూపితము, నిరూపితము, నిరూపితము, నిరూపితము

ము, నిరూపితము, నిరూపితము, నిరూపితము, నిరూపితము

ము, నిరూపితము, నిరూపితము, నిరూపితము, నిరూపితము

ము, నిరూపితము, నిరూపితము, నిరూపితము, నిరూపితము

సాక్ష్యపు వెంకటాచలపంశీతులుగారి లోకామయహార కస్తూరిమూత్రలక్రై ఒనగజచిన
వేస వేలు యోగ్యతాపత్రికలలో కొన్నిటిని ఈ దిగువ తెలిపియున్నాము.

1) మ. బాక్సు ప్రభావకర్త, డెల్టా ఆయుర్వేదిక్ యూనివర్సిటీ గ్రాడ్యుయేటు. ఎస్. వై. ఇన్ స్టిట్యూటు
అఫ్ సైన్స్ యునైటెడ్ స్టేట్స్ ఆఫ్ అమెరికా ఐ. ఎల్. ఆఫ్ ది కాంటిరి ఇన్ స్టిట్యూటు లండన్, కన్
సల్టెంట్ మెన్చు, ఎడవరి లేట్ 10. 2 బాంబాయి:— మీ లోకామయహార కస్తూరి మూత్రలను ఈ కయో
గింపి దానిలో క్యాప్సూల్స్ సమల క్యూరేషను, అల్టర్షా, బలబద్ధకము ప్రక్కల నొప్పి, కడుపునొప్పి,
బ్యాక్ పేన్, స్ట్రయిన్స్ మొదలగునవి గుణమైనవి.

2) మ. బి. ఎల్. అల్టర్షాచిఫ్, సీనియర్ డక్టర్, కాంటిరి కలెజ్ ఆఫ్ మెడిసన్, మైసూరు కలెజ్ ఆఫ్ మెడిసిన్, మైసూరు.
మీ లోకామయహార కస్తూరి మూత్రలను నేను ఉపయోగించియున్నాను. మిక్కిలి
శుభముగ నున్నది.

(1) మ. బి. కే. జ్యోతు కవిరాజ్ విష్ణు చక్ర డిస్కన్ సర్జి. 9-41 వీధి బొంబే బహు, రంగూను, బర్మా.
మీ లోకామయహార కస్తూరి మూత్రలు, నాకును, నా కుష్టకు వచ్చుచున్న లోగులకును సంపూర్ణమైన
(2) మ. బి. ఎల్. ఎఫ్. మి. థే. నవ్ అసిస్టెంట్ సర్జకు సింగ్ సింగ్ రామపుటాశా. తృప్తి నిచ్చింది.

మీ లోకామయహార కస్తూరి మూత్రలను నేను ఉపయోగించుచున్నాను. చాల శుభముగ నున్నది. తక్షణమే 12 సేపాలను కంప్లెట్
చాడి 15 డస్ 0.4-0.5, 6 బుడ్లు 1-4-0 పోగుకర్చు చేడ.

సాక్ష్యపు వెంకటాచలపంశీతులు, వైద్యశాలాధికారి, క్రథాన వైశ్యులు,
శ్రీ సీతారాధువ వైద్యశాల, మైసూరు.

Powell's Extract of Golden

3421 పవలుగారి అమోఘమైన గెనో
నెగ రోగమునకు
అద్భుతమైన గుణ మిచ్చును.

ఆంగ్ల; ఆయుర్వేది ఔషధములనుండి తయారుచేయబడినది.
నెగ రోగము, మేహరోగములు, మూత్రాశయము, మూత్రపిండ
ములయొక్క వాపు, శుక్లవర్ణము, బలహీనము, వీపులో నొప్పి మొన
లగు వాటిని ఇది సమృద్ధముగా కుశలమొనర్చి దివ్యౌషధము.

గుణము:— 6 మోతాదుల గెనోను పుచ్చుకొనిన తక్షణమే
ప్రసవము త్వరక నిలుచును. పరియు మూత్రసంబంధమైన చిక్కు
లన్నియు మాయమగును. మూత్రమందుండు మంటకూడ తగ్గును.
దానియొక్క గుణము తెలియుటకై ఒకసారి దానిని వాడవలెను.

రీత్యమైన వ్యాధికి బుడ్డి నెం 1 ఒకటికి ధర్మము. 1—4—0
దీర్ఘవ్యాధికి బుడ్డి నెం 2 ఒకటికి ధర్మము. 1—8—0

మా దివ్యౌషధములు సుప్రసిద్ధమైన యాకాణములన్నిటిలోను దొరకును.
మా చిత్రచిహ్నపు క్యాటలాగునకై వ్రాయుడు.
ఈ త్రము లన్నియు ఆంగ్లభాషలో వ్రాయబడినవి.

N. Powell & Co.,
Manufacturing Chemists,
Lamington Road, Bombay

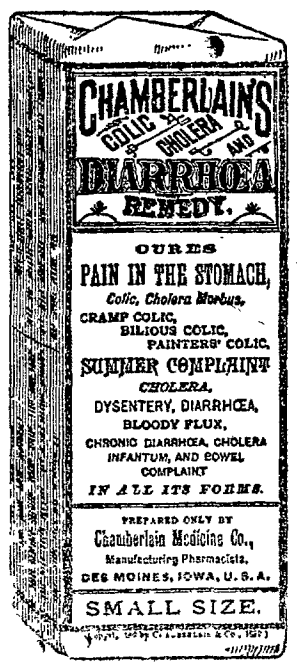
గోచారసంహితా

శ్రీ భృగుశ్లోతిప పరిశోధకమండలివారి స్రవమీ
ప్రకటనము

దండిభట్ట రామమూర్తిశాస్త్రి వర్షవాయి నీలగిరిజా
కృతము. గోచారభాగ్యమందలి విశేషశాస్త్రము. పశ్చిమోదం బడి
నది. ఇందలి ముఖ్యవిషయములలో ఏనవవ్య చిహ్నాన్తరై కా
రము గురుకేసిప్యాం గోచార ఫలప్రకరము అపూర్వమయి. వి.
విపులమగు అంధ్రఅంగ్లటికా సకేతము వెల రు 1-0-0
వింజమూరి సూర్యప్రకాశశాస్త్రి వి. ఏ. నైవ్యులు
రాజమండ్రి.

కౌటిల్యుని అర్థశాస్త్రము

గ్రంథకర్తలు:— మారుడిపూడి వేంకట
రంగయ్య, ఎం. ఎ, ఆకుండి. వేంకటశాస్త్రి
చంద్రగుప్త చక్రవర్తికి పృథానసంకీర్తియు చాణక్య
డనుసామాంతరముగ గిసట్టియు కౌటిల్యునిచే రెండవేల సంవత్స
రములకు పూర్వము వ్రాయబడిన సంస్కృతగ్రంథమునకు సరి
యైన తెనుగు. పరిపాలనవిధానమును కట్టించి చనవూర్చు
వ్రాసిన గ్రంథములన్నిటిలో సగ్రంథమునీని వాధాగము చేకొ
నియే కామంపకాదులు వాగ్రంధములగుంచిరి సాశ్వాత్యులు
సహిత మి్రియుద్ధగ్రంథములేదని పొగడియున్నారు. పాశ్చీన
కాలముందలి మనదేశములోని రాజ్యము లేటు పాలింపబడుమం
డెనో తెలిసికొనగోరువారికిని చాిత్రపరిశోధకులందఱికి నిది య
మూల్యవై నది. గ్రంథమున వ్రాసినవాడు కౌటిల్యుడోవా కాదా,
గ్రంథకర్తకాలమెద్ది, గ్రంథకందు కర్ణింపబడిన రాజ్యంము
యొక్క పృథానలక్షణము లెన్ని-అనువిషయములను విమర్శించిన
యూపోద్ఘాతము చేసబడియున్నది. ₹00 పుటలగ్రంథము. కలి
కొలైండు. ఖరీదు రు 4.0.0 మాత్రము.
మారుడిపూడి వేంకటరంగయ్య.
మహారాజాకాలేజి, విజయనగరం.

చేంబర్లెన్ గారి
శూలనొప్పి
అతిసార
నివారిణి 1)
ఈ ఔషధమును
నేపించుటచే
కడుపునొప్పి, గ్రహణి,
అతిసారము, శూలనొప్పి,
శేగు సంబంధమైన వ్యా
ధులు మున్నగునవి అత్య
ద్దురముగా కుదురును.
అన్ని జాగాలలో విక్రయ
మునకు దొరకును. కి.కి

క్రొత్తనాటకము!

రాజకళింగ గంగు

మంచినవలలు!

ఆంధ్ర దేశ రాజచంద్రుడగు కళింగ గంగు చరిత్రము!
ఆంధ్ర దేశ కవిచంద్రుడగు వేములవాడ భీమకవిప్రభావము!

తెలుపువాఁకరాజము. వెల 0.10-0 అణాలు. చందాదారులకు 0-8-0
డిలెక్టు పునవలలు. సా ఘీకనవలలు.

(1) పరిమళ	1-0-0	(3) సీరద	0-12-0
(2) సాధన	0-12-0	(4) ఆరణ్యిక	0-12-0
(5) రజని (బంకిమచంద్రుని నవల) రు 1-0-0			

క్రొత్తకాటలాగు
సిద్ధమైనది

ఆంధ్ర ప్రచారిణి గ్రంథనిలయము, కాకినాడ.

వెండికి ఒంగారు

బహుమానము

లాటరీ లేకున్న-అదృష్టమునకు మార్గము లేదు

మోసము లేదు

ఏదైన రాకపోవులేదు

పగటి వెలుగువలె స్పష్టమైనది

ఒక రూపాయను ఖర్చుచేసి 82 ఆకలి కలిగినా మాత్ర
లను 10 నడుం. బలహీను, అజ్ఞులు, మానవుల కలిగిన
బంధమైన వ్యాధున్ని యీ పటాం చిత్ర పోవుట. దాని
నిజయోగి చూచుట "దూరముకల్గి కిలువీ బంగారము
నకు" నమానమని తెలుపుచున్నాడు.
పూర్తి కలలాగ నది వ్రాముడు

ఆతంక నిగ్రహ ఔషధశాల,

26 బ్రాడ్వే మదరాసు.

మనదేశములో ప్రస్తుతము గ్రామ పంచాయతీలు
దేశోద్ధారణ కలుగునని ప్రతిపక్షమువారును నమ్ముచున్నా
మనదేశమున కిది క్రొత్తగాదు. ఇతరదేశములు పుట్టించు
మనదేశము గ్రామపంచాయతీలతో నిడియుండి యొకర
నిమునం దుండక, పనులను తాను నెరవేర్చునచుండెను. ఇ
కాలవశమున ననేక రాజులచేతులలో బడి దేశము రానురా
హీనస్థితిలోనికి వచ్చినది. వనము లిగి మేల్కొని పనుల
మనలోనే తీర్చుకొనుటకు ప్రయత్నింపవలెన.
గ్రామనూరులు చెరువులు త్రవ్వటగాని పనులు
చేసికొనుటగాని మన గ్రామపంచాయతీలతోనే
వలెను. మనగ్రామ బతుకు మన పంచాయతీల ఉద్యమము
యొంది బాగుచేయు సేర్పాట్లు చేసికొనవలెను. మనము
చేసికొన్నయెడల అనవసరపు కొద్దుబద్ధులు ఎగుటను.
బాగుగా జరుగును. గ్రామపంచాయతీ లభిస్తున్నదియును
ప్రయత్నము మనము బాగు చేయవలెను.

కృష్ణాదేవ

(కామూరి వెంకటాచలతల్లిగారు)

కాలమును పోయిపోయెను గయను లేదునున్నాను చున్నాను. వేసవియెండలలో వారుపు గంటలు తీసి శ్రమపడి నానీలను వెంచుచున్నారు. పొలము లన్నిటికి గనిముత్యతీసి పొకకప్పులములు చెదగమొరింగి, ఎరువులతో నింపుచున్నారు. కాని నీటిసదుపాయములేక ఎంతశ్రమపడినను నిష్పన్నయోజనము, చెక్కకాలునలో ప్రవృత్తపలు సంస్కృతీకరముగ బాగుటలేదు. కొన్ని పంటకాగన లన్నియు త్రొక్కుబడలేదు. లేలు చాళిక్కు ము గంగ లో గ్రాక్షుల కుదురుటలేదు. చెండ్లపెడనది చిన్న కాలువలను రైతులవై బా వేయుచున్నాను అట్లు గాని కొందరి కాలువలపై చుండుచున్నవి. ఇందుకలన రైతులు కాలువలపై బడుచున్నాను. ఇను రైతుల కిచ్చుకలు యూ నిటుకును 3.10 బంతును. రైతులు కూలీల కిచ్చు కేటు రు. 5 8.0 వరకు నుండును. ఈయధ్యున్న లేదా త్రోవల మూలమున కనులు చేయబడుచున్నది. ఒక్కొక్క గామును నడి సంబంధముగల కొన్ని కాలువలమాత్రమే రైతులు పుచ్చు కొనుట సంభవముగనున్నది. ఈ కాలువలపై నడుచు మొత్తము కాంక్షను ఇవ్వరు. ఒక్కొక్క నవడివిజనకు కాంక్షను అయిన మొత్తములనుట్టి పండియిచ్చెదరు కాలవ యందు నీటిపెడనభాగములో ప్రక్కలను మార్చునుంచి, పచ్చ భాగమునభాగము తవ్వకుట కొలల నిచ్చెదరు. ఈ మాత్రన భాగి లేచేండ్లపండికల్పిని. రైతులకంట్రాక్టులు, ఆకాలవల క్రింద తీగీతులు పనులగాక నవ్వననుమంతులచే చిన్నపంట కాలువల కంట్రాక్టులనుడ నన్నగిల్లెవి. ఈ దిగుమాదిరి సర్క్యులర్లు గ్రామములోనికి రవాణాచుచున్నవి.

సర్క్యులరు

ఈదిగువనదహరించిన గ్రామోద్యోగములద్వారా ఆయా గ్రామములకు, పంటకాలవలకు, ఎస్టి మేట్లుపంపబడి కాంక్షను అయివచ్చియున్నవి. ఆయా కాలువలకు సంబంధించిన గ్రామాదులవారికి ఎన్ని సార్లు నోటీసులుపంపినను వచ్చి ఎగ్రేమెంటులు వ్రాసియుండలేదు. కాలువలు తవ్వనిది యేమాత్రమున్ను నీరు పారుదల కానేరదు. కాలువలు వచ్చినతరువాత నీరు రానేరని స్థిరాదులు దఖలుపుచ్చుకొనబడవు. ఇప్పుడైనావచ్చి వెంటనే ఎగ్రేమెంటులు వ్రాసియచ్చి నెత్తవలసినదిగా ఇందుమూలముగా తెలియపరచడమైనది. కాలువలు ఫలావాఫలానా - యీరంగ తులు గ్రామోద్యోగములు టవలహమాలవన గ్రామంలో ప్రమాదించవలెను. ఈనోటీసు చూచిందకు ఆయా గ్రామముల కెరుగుగా గ్రామములు సంకేతములు చేయవలెను.

మ కాం } ఫలానా శక్తి నాఫీరర్
శ్రేణి }

గ్రామములు-సంకేతములు

ఇంకను పెద్దకాలువలపై మాచెదము. తక్కువలెండ రుద్దానకు కంట్రాక్టుల కివ్వబడినవి. ఇరు రైతుల మాచి నులనుంచి మధ్యను సన్నముగ తవ్వకుట ఎస్టి మేట్లు నిచ్చిరి. గదరు మధ్యభాగము తవ్వ మార్చినలలో సర్ది వేసి తవ్వ భాగ ము యొక్క కొల్లల నెక్కువ జాపుచున్నారు. కంట్రాక్టుల కిచ్చిన లేలు స్వల్పము. వారు తవ్వల పనివాండ్ర కిచ్చు లేలు హెచ్చుమొత్తము, వారికి సాదరుభివృద్ధి ఎక్కువ. ఇగ్నీయం పోయి లాభము గానలెను. కనుక వారు చేసినపని వాస్తవ్యులకి సహజమై యున్నది. తక్కువలేటుకు లెండరు కచ్చుచున్నాడు ఎక్కువలేటు లేలా ఇవ్వమంటారుఅనిదో గ్రా వారగారెరి. బిచ్చి యిచ్చి. కంట్రాక్టుల ద్వారా సం పట్టుకొంటే యెవరూ వనభాగ, కంట్రాక్టు గాకపోతే కాంక్షను మొత్తం భిచ్చుకాను. కాంక్షను మొత్తం భిచ్చుకాకపోతే నవడివిజనాఫీసురు పలుకుబడి లేని వాడని స్థిరీకరణము చేసినందున, కనుక కంట్రాక్టుల ఏమి చేసినా ఓకర్నియరు తవ్వపట్టరాదు. నూరు ప్రయత్నకొక ప్రతి. ఏప్రతి ఓకర్నియరు చూచిపోతే అదే నవడివిజన మాఫీసురు కొలచుగనవలెను. విధి విధానములే గడచి పోవుచున్నది. ఈమధ్యతమ మాత్రము రైతు భరింపవలసి వచ్చుచున్నది.

దెబ్బలో, నీటి తీరక మూలమున నావి గేవను మూలమున చేపల వేలము మూలమున- గడ్డి ఇజాగాల వలన- చెక్కిల న- కెక్కిల పచ్చల మూలమున ఏమి లక్షలు దెబ్బకు లభించుమండగా యీ లభిత్వ మేలే! కాగితము మీద పరితప్య, కాలువలపై పనిచేయుచున్నా! యని యేదెద్ద ఆశీస్సలను ప్రసించుకొనుచున్నారా? రైత్యవారును, లోకలో ఘండువాగును ఇచ్చు కట్ట ప్రయోగము వీరలేట్లలేల రైతజు చేయరాదు. ఇతరుల పెద్దకాలువల రైతుల పరాధ గారు. సంవత్సరములో తవ్వర గా కాలువల పనులు వారిలేకుంటే తక్కువగా నెట్లు జరుగుచున్నవని లేలందుచున్నాను. తమ బిల్లింగు పనులను మునుపటి కంటే రైతులకు రైతజు చేయుచున్నాను. రైతుల కరుగుకు రైతే కాలువల పనులు అసోషియేషన్ ఫారమై, పెద్ద కాలువలపాడ రైతుల కంట్రాక్టులను దీసిని నవ్వమును భరించుటలే నవయు

చెప్పట యొక్క సమంజసము!

కాలము నిట్లుగొన్న మన జెట్టి దుబ్బితీలక్కల వేరుతో రైతును హతమార్చుట యెట్టివ్యాధియు! రైతులకు ప్రోత్సాహముగని పంటలను పండించుట లోకమున కావోరము గూర్చి టయని దెబ్బయధికారులు వేల గమనించుటలేదు.

అట్టి అధికారులను నియమించి ప్రభుత్వమేల పోరబడుచున్నది. పంటకాలవలను, పండికొక్క కంతలకలై తవ్వ, మీద్యాటి లెక్కలప్రకారము నీటి నెట్లు ఆయకట్టు భూములకు పంచ గలగు. నిజమునకు కాలవ ముగిసన్న భూములలోను, బంగా లో ప్రక్కచేలగాను రవాదారీల ప్రక్కపొలములలోను పం రేడి పంటపచ్చ రవాదారీకి దూరముగా నుండి మారు మూలల నున్నపంటలకు, కాలవచివర భూముల పంటలను మీరు గమనించుచున్నారా? అసహాయలగు, అవీధిరైతులందలు మీరూ దూమును, కలవ పరచుచున్నావా? యని దెబ్బ యధికారుల నడుచుచున్నాను. "కంట్రాక్టులు మోము చేయుచున్నాను." అన్నప్పుడు "రుజావు పరచెదవా" యని దోగ్రావారగా రడిగి రి. నేనెగినంతవరకు యిప్పరక దెబ్బలోని పోలూజు పంట కాలవ యొక్కయు గోదావరి డెస్టరక దెబ్బలోని యనమ దుర్బుడయిన యొక్కయు, తవ్వపనులు చూడవగును. ప్ర తివేదకాలువయొక్క పనులలో చాలా భాగము యీమోస ములు లేల్పుటకది తరణగును. కాలవ లిట్టి దుస్థితినిబొందుట చేతనే కృష్ణలో నెంతనీరుండియు తగిన నీటిని వదలక కట్టలు నిలపీనముగ నున్నవని రైతుల నేడ్చింపుచున్నారు. కృష్ణలో కట్టుక నున్న పుడు వీరడిగినదేవుని ప్రార్థించ మనెదరు. కృష్ణ లో పూర్తి నున్న పుడు నమృద్ధిగ నీరియ్యగోరిన. కాలువకట్టల కు పూచీనితువా? యని యడిగెదరు. పంటకాలవ తూముల నెత్తగోరిన దుబ్బితీలక్కల నేకరువు పెట్టెదరు. పంటకాలవ లు కంట్రాక్టు దీసికొనలేదని చెప్పిపాడిచెదరు. నాట్లతిరుణము ను మించిపోవుచున్నదని మొరజెట్టిన. నెట్టెంబరు అభిరువరితు నాటవచ్చునగా వా? తొందరయేమనియెదరు.

బంగామువంటి నడిజలము ఎంతయైనను సముద్రమున బడవచ్చును. పంటకాలవలనుండి, పంట నీరు మురుగుకాలు వలలో బడవచ్చును. వాట్లకు లెక్క అవసరములేదు. రైతుల పొలములలోనికి బోవు ప్రతిబిందువునకును లెక్క లుండవలెను. దెబ్బయేగ్గడి యెంతకాలమైనదో ఆనకట్టకట్టి యెన్నియేండ్లయి నదో ఆప్పటినుండి యిప్పటివరకు కాలువలకు అభివృద్ధిసంస్కాములు లేవాయెను. మురుగుకాలువల వరమృగుగాని, మురుగు కాలువల పునర్నిర్మాణముగాని లేదయ్యెను. నూతన ప్రాజెక్టుల చూటచెప్పుక అవసరములేదు. రైతుల పొలములకును నీరుచాల దని గోలయె తినపుడు దరఖాస్తు రద్దులు. అప్పటికి ఆంధోళం పొగించితే ఎ. బి. క్లాసులు. అది అక్రమముని రుజావు అయిన పుట్టు. మోకమార్పిడులు. అది సరికాదనితో చినపిచ్చుట. గొట్టపు తూములు—అంతేగాని కాలువల వెడలుపుచేయుట కట్టలెత్తు చేయుట. మురుగుబోవు వనరులను నిర్మించుటలేదాయెను. ఎప్పటి కప్పుడు ఎ. బి. క్లాసుల స్పెషల్ విచారణాఫీసుల్లో మోకమార్పి డిస్కంపలాఫీసుల్లో నీనాసింగు స్పెషలాఫీసుల్లో లక్షలలక్షలు భిచ్చునెట్టడం తప్ప దెబ్బమీద భిచ్చునెట్టడముకు మీకు మనస్సే గురుదయ్యెను. తవ్వలచేయుట, వాటిని రిద్దుకొనుట సరిపో యెను. ఎ. బి. క్లాసుల నిబంధనలు చాటిసందులకును, తీరుక దరఖాస్తు రద్దుభూములు పాగుచేసినందుకును ఏలేటాలతులకర బడి చావగొట్టి కనులుపరచిరి. ఇంకను అక్రమముగ ఇన్వాలంటి భూములకు 20 రెట్లవరకు కనులు చేయుచు నేయున్నాగు.

ఈక్రమములకు ఒకరినను రయమూలేగాయెను. కాలువకు గండుకొట్టలేదు. అడ్డుకట్టలు వెయ్య లేదు. కాస్తోక్తముగా యిచ్చి నతూము అటపాగుబడికాగా మిగిలిననీటితో మాగానిమధ్యనున్న పల్లపుభూములను పాగుచేసి నందుకు 20 రెట్లువరకు కట్టులు చేయుట ఎట్టివ్యాధియూ తోచలేదు. పాగుతరుణమున కృష్ణా నదీప్రవాహ మేవిధమున సముద్రపాత మగుచున్నదోచూడుడు.

1923 నుండి పాడేన్లును ఎగువన—దిగువన

తేదీ (ఫ్రెంటు)	(వియర్)
జూలై	
1 2.0	6.0
2 8.2	6.0
3 9.9	8.0
4 9.8	8.0
5 8.8	8.6
6 8.9	8.6
7 9.4	9.1
8 9.2	9.2
9 9.5	9.2
10 9.4	9.1
11 13.5	9.4
12 13.6	10.5

13 12.9	11.0
14 12.9	11.0
15 16.7	8.8
16 11.7	10.0
17 11.5	11.0
18 18.9	11.5
19 18.9	12.0
20 14.0	10.9
21 15.0	11.9
22 15.8	12.0
23 15.5	12.0
24 18.1	12.0
25 20.2	12.0
26 21.2	12.0
27 20.8	12.0
28 20.7	12.0
29 20.6	12.0
30 21.4	12.0
31 20.8	12.0

ఆంధ్ర

1 21.0	12.0
2 18.8	12.0
3 17.5	12.0
4 16.7	12.0
5 16.9	12.0
6 18.1	12.0
7 18.5	12.0
8 17.5	12.0
9 11.4	12.1
10 15.7	12.1
11 16.8	12.1
12 17.5	12.1
13 18.0	12.1
14 18.8	12.1
15 17.1	12.0
16 17.8	12.0
17 18.9	12.0
18 17.5	12.0
19 17.5	12.0
20 16.7	12.0
21 16.7	12.0
22 15.9	12.2
23 11.8	12.2
24 14.0	11.8
25 13.4	12.3
26 18.1	12.4
27 11.7	12.2
28 12.7	12.2
29 12.7	12.2
30 12.3	11.9

ఈ దాహరణకొరకు కొన్ని యంత్రములను మాత్రమే జూపి తని కృష్ణానది నిలకడయగు ప్రవాహము గలసిగాదు. ఒకప్పుడు విపరీతమున వరద దుబ్బితీతో నుండను. ఇంకొకప్పుడు మనకు కావలసినంత కన్న హెచ్చునీరుండదు. ఇంకొకప్పుడు చాల తక్కువ నీరుండును. మొత్తము మీద జూన్ మాసము నందును. అక్టోబరు 10 వ తేదీ నుండియు తక్కువప్రవా హము గలదిగా నుండును. కృష్ణా వాటకు సప్తయి రిజవ్వని బట్టి 16 సంవత్సరములు అవతేదీచేసి జూడగా మూడు సంవత్సరము లలో నొక సంవత్సరము మాత్రమే జూన్ అక్టోబరు నవంబరు మాసములలో నీటిచిక్కు పున్నట్లు కనుపడుచున్నదని తెలియుచున్నది. నీరు తక్కువగానున్న జూలై అక్టోబరు మాసములు గాక పోయినను నీరు సమృద్ధిగావచ్చు జూలై, అక్టోబరు నెట్టెంబరు మాసములలో నైతము రైతులకు సమృద్ధిగ నీరు చగఫరా చేయుట కెంతమాత్రము శ్రద్ధ తీసుకొనుట లేదనియు, వచ్చిననీటిని కాలువల వెంట సమృద్ధిగ బంపినయెడల కాలువలు భరింపగలపనుపాటి ధైర్యము నవలంబించుటకు దెబ్బ యేర్పడి మూడు 80 సంవత్సరములైనను, ప్రతిసంవత్సరము యెబదిలీతు రీదెబ్బ యిచ్చుచున్నను, కాలువలు తగినస్థితిలో నుంచక నానాటికి అభివృద్ధి యగుచున్న జేతనను అహోరత్న త్రిక అభివృద్ధి కల్పించని వారైరనియు ప్రభుత్వముపై నింద పొవుచున్నాను.

(నేనుము.)

విశ్వవిద్యాలయముల సభ

కేంద్రవిశ్వవిద్యాలయబోర్డును స్థాపించుటకు
తీర్మానింపబడెను

మొ. మే. 22— విశ్వవిద్యాలయములసభ నేడు తిరిగి సమావేశమయ్యెను. ఆంధ్రప్రదేశ్ లోని విశ్వవిద్యాలయముల సభను ఏర్పరచుటకు తీర్మానింపబడెను. తదుపరి కీ కేంద్ర విశ్వవిద్యాలయములసభను ఏర్పరచుటకు తీర్మానింపబడెను.

ఎ. అంతర్విశ్వవిద్యాలయము యేర్పాటుగాను సమాచారమునుగాను పనిచేయుటకును,

బి. ప్రాధికారము మార్పులను అనుమతించుటకు,

సి. ఎట్టియుత్తరప్రభుత్వమునకును విశ్వవిద్యాలయములకు కేంద్రముగా పనిచేయుటకును తీర్మానింపబడెను.

డి. హైదరాబాద్ విశ్వవిద్యాలయములకు డిగ్రీలను ఇచ్చుటకును పరీక్షలను యితరవిధములగా నిర్వహించుటకును తీర్మానింపబడెను.

ఇ. ఉన్నత విద్యవిషయములను యింటియోర్ సభలకుగాని అంతర్విశ్వవిద్యాలయములకుగాని అనుమతించి ప్రతినిధిగాని (ప్రతినిధులుగాని నియమించుటకును ఆంధ్రప్రదేశ్ లోని విశ్వవిద్యాలయములకును తీర్మానింపబడెను.

ఎఫ్. హైదరాబాద్ విశ్వవిద్యాలయములలో ఉద్యోగములలోని పనిచేయుటకును,

జి. హైదరాబాద్ విశ్వవిద్యాలయములలో ఉద్యోగములలోని పనిచేయుటకును నిర్వహించుటకును హైదరాబాద్ విశ్వవిద్యాలయములలోని పనిచేయుటకును తీర్మానింపబడెను.

ఈ బోర్డును ప్రతివిశ్వవిద్యాలయమునందు ఒక్కొక్క ప్రతినిధి యొందవలెననియు (2) ఈ సభ్యులు మూడుసంవత్సరములకు ఒకసారిగాను సమావేశమగుటకును తీర్మానింపబడెను. కాని మొదటిసారి మూడుసంవత్సరములలో మొదటిసంవత్సరమునందు సభ్యులలో మూడవరకు బాలియమైనవలెను. ఎవరు బాలియమైనవలెను వీరిని వీరిని నిర్ధారణ చేయవలెననియు,

(3) ఈ బోర్డునా సభ్యులకు వచ్చుటకు ప్రభుత్వమువారి సహకారమును ప్రభుత్వములను నియమించుచున్నవలెయు కాని వారు సహకారమును నియమించినవారేగాని యింకెవరైనా చేయరాదనియు తీర్మానింపబడెను.

దీనియొక్క ముఖ్యస్థాన మెక్కట నుండవలెనని బోర్డు వారి నిర్ణయించును. కాని అట్టి నిర్ణయము వారు చేయునపుడు ఆ బోర్డు యిందేయూ దొరకన వారి ముఖ్యస్థానమునందే యుండును. సంవత్సరమున కొకసారియైనను యా బోర్డు కలసికొనవలెను. బోర్డుకు కారవీసములను అన్ని విశ్వవిద్యాలయములకును సమాచారముగా విరాళములను పంపవలెను. రాష్ట్రము ప్రభుత్వములను ఇండియా ప్రభుత్వమును గ్రాంటుల నిమిత్తము వేడుకొనవలెను.

ప్రభుత్వములకు ప్రయాణపు ఖర్చులు యిందేయూ దొరకనవలెను. భరింపవలెనని యీసభ శిఫారసు చేయుచున్నది. ఈ బోర్డును స్థాపించుటలో దేశ, ప్రాంత జాతీయ సంఘములకు దాని సేవలను చేయుటకై అంతర్జాతీయ సంఘములకు సంగతిపరచవలెనని అంతర్విశ్వవిద్యాలయసంఘము మిడియే జి. ఎ. లింగ్ శేషమయ్యయ్యోగ్య అంతర్జాతీయ సంఘములకు తెలియజేయవలెనని యిందేయూ దొరకనవలెను వారిని వేడుకొనవలెనని యీసభ శిఫారసుచేయుచున్నది. (జి. లింగ్ శేషమయ్య)

ఏజంట్లు కావలెను

బాగుగా స్థాపించబడిన ఒకటిమిలెడ్ కంపెనీకి వాటాలను కక్షనానుచేయుటకు మంచి అనుభవముగల ఏజంట్లు కావలెను. ధరావతు కట్టవలెను, జయముగాంచునట్టి వారలకు మంచిజీతము ఏర్పాటుచేయబడిన బట్టె యివ్వబడును. వరతులను అంగీకరించి ఏర్పాటు చేయబడినవారు తేజవాడలో ఏర్పాటుచేయబడు కార్యాలయమునందుగాని లేక మద్రాసు కార్యాలయమునందుగాని ఏర్పాటుచేయబడునందుగాని ఖాయముగా ఉంచబడుదురు. పూర్తివరతులకు ఒడంబడికకు తక్షణమే ఎనిమిది అకాలు తపాలాబిళ్లతో దరఖాస్తులను పంపుకొనవలెను.

X
C/o "The Andhra Patrika"
Post. Box No. 212, Madras.

రాజమహేంద్రవరము

(స్వకీయవిలేజింగ్)

తాలూకా కాంగ్రెస్ సంఘము

మే 21:— నూతన తాలూకా కాంగ్రెస్ సంఘము ఈ దినమున కాంగ్రెస్ కార్యాలయములో మూడున్నరగంటలకు జరిగెను. శివరాజు వెంకటరామరావు గారు రధ్యక్షత వహించిరి. 17 గురు సభ్యులు హాజరైరి. శ్రీ శివరాజు వెంకటరామరావు గారు తిరిగి తాలూకా కాంగ్రెస్ సంఘాధ్యక్షులుగను శ్రీయుతులు మామిడి లక్ష్మీపతిగారు, చరికపాటి సూర్యప్రకాశరావుగారు కార్యదర్శులుగను యెన్నుకొనబడిరి. వీరు మాన్యుగాక మరి 10 మందిని కార్యనిర్వాహకసంఘసభ్యులుగా సభ నెన్నుకొనిరి.

ఆంధ్రప్రదేశ్ కాంగ్రెస్ సంఘమున కెన్నికలు

తాలూకానుండి ఆంధ్రప్రదేశ్ కాంగ్రెస్ సంఘమునకు 5 గురుని యెన్నుకొనుటకు ఈ దినమున 5 గంటలకు కాంగ్రెస్ కార్యాలయములో మి. రా. శ్రీ పాలకోడేటి గురుమూర్తిగారి యధ్యక్షత క్రింద జరిగెను.

శ్రీయుతులు (1) భమిడిపాటి సత్యనారాయణగారు (2) బ్రహ్మకోట సుబ్రహ్మణ్యగారు (3) పాలకోడేటి గురుమూర్తిగారు (4) మద్దూరి శివరామకృష్ణయ్యగారు (5) గాడేపల్లి కృష్ణమూర్తిగారు.

విద్యార్థిసేనమాజు వార్షికోత్సవము

మే 9 1924 తారీఖున శ్రీవిద్యార్థిసేనమాజు వార్షికోత్సవము మిగుల జయప్రదముగ జరిగినది. నెల్లూరు వాస్తవ్యురాలు పాణకాకనకమ్మగారు దీనికధ్యక్షురాలుగా నుండి నిర్వహించిరి. అధ్యక్షురాలి యుపన్యాసము, కార్యదర్శిని రిపోర్టు జరిపిన పిమ్మట శ్రీమతి ఉన్నవ లక్ష్మీబాయిమ్మగారు దువ్వారి సుబ్బమ్మగారు వక్తరా లుపన్యసించిరి. నాటిసభకు సుమారు 200 మంది పురస్రీలు విచ్చేసిరి. సాయంకాలం సమాజము రాంధ్ర చామాపట్టు యెత్తబడినది.

బాలాంతపు శేషమ్మ

కార్యదర్శి

శ్రీమధ్య జగద్గురుస్వామి గుంటూరు

శ్రీసత్యధాన్యజగద్గురుస్వామిలవారు మాయూరికి విచ్చేసి రమారము ఒక నెలరోజులు కావచ్చినది. భిక్షులు, పాదపూజలు, నేవలు, అవిచ్చిన్నముగ జరుగుచున్నవి. నిరంతరము స్వామిలవారికి విద్యాగోష్ఠియేగాని, వేరొండు లేదు. ఉపాకాళప్రభృతి, రాత్రి 10, 11 గంటలవరకును వేదాంతచర్చలు, దేవతారాధనము పండితగోష్ఠియే దినచర్య మతి, శాఖాసంబంధమున ద్వేషభావమునకు వారిమనమున తావుఅంతయేనికనుపడదు. ఈయూరిని సుమారు 7, 8 సంవత్సరములనుండి గ్రసించియున్న అంతఃకలహము లన్నియు, మధ్యసమాజకార్యదర్శిగారివల్ల విని శ్రీవారు మహావిద్యాంకులును, సర్వసమ్మతులును, అను శతపాదాని శ్రీకాశ్యప్తాచార్యులవారి మార్గమున క్షామించిరి. వీరి యాజమాన్యమున నీయూర నొక శాస్త్రపాఠశాలను నెలకొల్పినెంచిరిని వసంతిపూడనున్నది. విద్యావిషయమున ద్రవ్యమును మంచినీరు గావాడు శ్రీవారి యోదార్థమునకు, ఈయూర నొకపాఠశాలను స్థాపించుట గొప్పవిషయముకాదు. శ్రీదేందుహరి వరసింహశాస్త్రిలుగారు, శ్రీవారిని దర్శించి, వారియాజ్ఞలపై, వేదాంత ప్రసంగమున కొంతసేపు జరిపినట్లు వినుట జగద్గురిని, శాంతియు, పరమతసాక్షాత్తులైన, గురుగ్రహమును, చాటుచున్నది. ఇట్టి మహానీయుని గౌరవించుభాగ్యము మా పురమునకు కల్గినందులకు మేము కృతార్థులము. (ఒక పాదము)

ఇనాం! ఇనాం!! ఇనాం!!!
మా సుప్రసిద్ధమైన రెండురంగుల పెద్ద
రకము గోడకు తగిలించు 1924 సంవత్సరము
క్యాలండరు దరఖాస్తు పంపినవారికి ఇనా
ముగా పంపబడును. 191

Rajvaid Sri Bamandasji Kaviraj
152 Harrison Road, Calcutta

తారకేశ్వర సత్యాగ్రహము

నరకాదేవిగారి లేఖ

నా ఏకపుత్రుడును అవ్యక్తుడును దీపాలు డీసత్యాగ్రహమున చేరుట యీశ్వరాజ్ఞ యని భావించెనుగాన నేను వారి ప గూడవని తలచితిని. మైనరులను వలంటిరులుగా చేర్చుకొనుటకు కాంగ్రెసువా రింకెన్నునిశ్చయింప లేదనియు స్వతంత్రముగా దీపాలును సత్యాగ్రహ మెనరింపవలచినచో సభ్యంతర మేమియును లేదనయును లిలువాకార్మికలుగూడు నటులే వంసలకొండ సత్యతంత్రముగ సత్యాగ్రహ మెనరించుటకు తారకేశ్వరమునకు వెళ్ళుమన్నారనియును కలకత్తా కాంగ్రెసు సంఘ సహాయ కార్యదర్శి నడుగగా నాతడు తెలిపెను. ఆసంగతి వినగానే అది మంచిదారికాదని నేనంటిని. 1919 లో రాలిచుట్టునుకొరకు మహాత్ముడు తొలిసారి సత్యాగ్రహమును ప్రకటించినపుడు

“సత్యాగ్రహము కామధేనువువంటిది
సర్వాభీష్టముల నిచ్చును”

అని మహాత్ముడు ప్రకటించెను. అది నిజమేగాని 1919 లో జరిగిన సంగతులను జూడగా కామధేనువు కట్టుకొని గంతులిడసాగినచో ఆధ్యాత్మిక శక్తి అంతరించి పశుబలమే ప్రబలమగునని యూహింపక పొలలేదు. పశువుని కామధేనువుతో లోనుండియే మహాయోధులుచ్చించి క్షామితరాజు నేననుచికాకుపరుపసాగెనుగాని నశిస్తునకు ఆధ్యాత్మిక శక్తి అత్యధికముగ నుండుటచే నాయోధులయు రాజునైనను రూపుమాపకుండ నాతడు నిరోధింపగలిగెను. సత్యాగ్రహ మతిసున్నితమును నాధ్యాత్మిక సాధనము. సత్యాగ్రహసమరమును ప్రారంభించినపుడు దానిని నడిపింపగల కొవిడుడను నాయకుని ఆజ్ఞల కితరులకును టకుండ పనిచేసినవేగాని అది హద్దుమారిపోగలదని నేను తలంచెదనని సరళిదేవిగారు వ్రాసిరి.

సత్యాగ్రహిలకు శిక్షలు మొదటిజట్టు నలుగురు వలంటిరులకును చెరి రెండు నెలలువిడిఖయిదును సెరంపూరు డిస్ట్రిక్టు జస్టి టివిధించెను. మహాంతుసస్వాసి అతనినివాసస్థలము మరము మరము బహిరంగస్థలము గాన మహాంతుగృహమునకు మేము పోగోరుట సేరముకాజాలదు అనివలంటిరులు తెలిపిరి. వారు పూచీకత్తుల నియ్యమనిరి.

లిలువామూలీలు

22 వ తేదిన కొంతమంది హిందూమూలీలు లిలువానుండి తారకేశ్వరమునకువెళ్ళిరిగాని 23 వ తేదీ ఉదయమున వారందరును మరల పనిలో నిక్కివచ్చిరి. 23 వ తేదీని మామూలుసంఖ్యకంటె 800 మంది హెచ్చుగాకూడె వచ్చిరి. హారానుండ తారకేశ్వరమునకింకను రైలుబండ్లు పోవుటలేదు. (అ. ప్రె)

భారతమహామదీయసభ

నాయకులరాక

23 వ తేదీ ఉదయమునకు అధ్యక్షుడు జిన్నా, మాలానా మహమ్మదాలీ, డాక్టరు అన్నాసీ, షేలీకురేషీగార్లు లాహోరు చేరిరి. సన్యాస, కాంగ్రెసుసంఘములవారును నితరులును రైలుస్టేషను కేగి వారికి స్వాగతమొసగిరి. జిన్నాగారికి బారిష్టరు చౌదరీ మహబూద్దీను (ఎం. ఎల్. సి) గారియింటు బస ఏర్పరుపబడెను.

సంఘ సభ

నిన్న (23 వ తేదీ) మధ్యాహ్నము గ్లోబువాటకశాలలో జిన్నాగారి ఆధ్యక్షత క్రింద సంఘసభ జరిగినది. 100 మంది మహమ్మదీయ ప్రముఖులు సభకు వచ్చిరి. మిరూనుఫఖీలు హుస్సేను, మాలానా మహమ్మదాలీ, డాక్టరు కిచలా, డాక్టరు అన్నాసీ, జహూరమహ్మదు మొజాహలీ, ముసీరు హుస్సేను కిద్వీ, ఖయబుకురేషీ, చాదరీ మహబూద్దీను, మూల్వీషేకు యిల్హీం (మద్రాసు) గార్లు మున్నగు ప్రముఖులుగూడె వచ్చిరి. పత్రికాప్రతినిధులను రానీయలేదుగాని, స్వరాజ్యము, రాజ్యాంగవిధానము, ఖిలాఫతు, మున్నగువిషయములనుగూర్చి సన్యాససంఘమువారికి దృఢపరచిన చిత్తుతీర్మానమునుగూర్చి దీర్ఘ కాలము చర్చజరిగెననియు పర్యవ సా స ము తేలలేదనియు తెలిసినది. (అ. ప్రె)

“For Sale one C. C. type special Crude Oil Engine 68 B. H. P. twin Cylinder new Cross ley make.
One-Semi portable tubular Boiler 15 N. H. P. marshall make—write in English to Sunawala Gin Factory.
Ahmednagar
G. I. P. Ry.

C. Bilpodiwala

డాక్టరు

మినూ సి. బిల్పొడివాలా

M. B. B. S.

గారి అభిప్రాయము

Thank you for the phials of Amritdhruti you sent to me. I tried in some of my cases and have found it very satisfactory especially for internal use, in virtue of its disinfecting properties. It nicely relieves neuralgic pains.

It is worthy of a trial in disorders of alimentary canal. A small dose in a concentrated form makes it quiet handy. If stands every chance of becoming very popular as a household medicine.

గమనించవలసిన విషయము

రక్తమాంసమయ మగుశరీరము మనకు తెలియని అనేక సూక్ష్మ కారణములచే కలువిధములగు రోగములకు, బాధలకు పాల్పడుచున్నది. వ్యాధి ఆరంభములో బాధ నియముగాకపోయినను ముదిరిన వెకక పూర్తిక నయ మగుటకు చాల కాలము పట్టుతు. మరియు విశేష ధన ప్రయము.

అమృతధృతి

తన ప్రభావమువలన యేరోగమునైనను యేబాధనైనను, యెంతకాలమునుండి యున్నను మొదలంట. నాశనము చేయుచున్నది.

సమస్తరోగములకు, బాధలకు ఒకేమందు.

పక్షవాతము	కలరా	చెవిపోటు	తామర
తేగరోగము	విశేషములు	పంటిపోటు	తీట
దగ్గు	మమములు	తలనొప్పి	నాపులు
ఉబ్బసము	అజీర్ణము	వాయువుపోటు	మూలశంక
తేలకాటు	జ్వరము	గాయములు	బెణులుకు

కోరికనే అనేక యోగ్యతాపత్రికలు పంపియున్నారు.

80 మోతాదుల సీసా 1-కి రూ 2-0-0
20 ,, ,, రూ 0-10-0

వి. పి. ఖమ్మలు ప్రత్యేకము.

బహుమతి కాలము సమీపించినది.
జూలై నెలలో
బహుమతి నెంబరు ప్రకటింపబడును.
ప్రతి అమృతధృతితో యుండు
రూ 100-0-0 లు
బహుమతి టికెట్టు నుంచుకొనుదు.

కానుగో అండ్ కంపెనీ,
పలేట్ - బొంబాయి.

నా భా

గోగురుసాక్షులు విచారించబడిరి

నాభా, మే 22:—నేడెదురు సాక్షులు విచారించబడిరి. జయితో గ్రామలంబుదా రగు మొదటిసారి, అరెస్టు చేయబడిన వారిలో కొందరు సర్పిచేయబడుమండగా తానుంటియు, అప్పుడు బిరోమణి గురుద్వారా ప్రబంధకకమిటీనుండి అసిస్టెంటు కార్యదర్శియగు భగత్ సింగు చే వ్రాలుతో నున్న రెండువు త్రుములు దొరికెననియు చెప్పెను ఆ ఉత్తరములు జరిలో చేరి దారిలో కావలసిన ఆహారపదార్థములకు ఏర్పాట్లు చేయవలసినవని కొందరు ప్రముఖులకు వ్రాయబడియుండెను. ముద్గాయిలలో కొంతమంది ఆదినమున అరెస్టు చేయబడినవారేనని అతడు గుర్తించెను.

నాభాపధాతుల కమాండరుగ కలనల్ జేకే సింగు తరువాత సాక్షి బోనులో యొక్కెను. ఆకాలేనుండి గురుద్వారా గం గాసాగరును ఖాళి చేయించినవారిలో తానొకడని అతడు చెప్పెను అఖండకీలో ఎట్టి వడ్డకులును లేవనిచెప్పి అతడు అవిషయమై అసిస్టెంటు పరిపాలకుడగు సర్దార్ గుర్దీ సింగు చెప్పిన సాక్ష్యమును దృఢపరచెను.

నాభాస్టేటుజిల్లా మేజిస్ట్రేటు సర్దారు జారాసింగును పరీక్షింపగా, పరిపాలకుని ఉత్తరువులపై జతమీద నోటీసును సరు చేయుటకు బార్డ్నిక్ పోయియుంటిని అతడు చెప్పెను. జరిబయలు యెవరును ఆనోటీసును పుచ్చుకొనలేదు. కావున అదిన దువబడి ఒహిరంగముగానుండు ఒక ప్రదేశములో అతికించబడెను. అతడికి ను చెప్పెను ఫిబ్రవరి 21 తేదీన పోట్లాట జరిగిన పిమ్మట చూపొయిన 19 శవములను గురించి తాను విచారణ సల్పి తిననెను. విచారణ ఫలితము ఒక ప్రదర్శన వస్తువుగానుంచబడెను. ఆ 19 శవముల చాయాపటములును తీసికొన బడెననియు, అందులో 2 మాత్రమే గుర్తింపబడెననియు నాతడు చెప్పెను.

తక్కిన యిద్దరు సాక్షులును, కోర్టులోనికి ప్రదర్శనవస్తువులు షాగా తీసుకొని రాబడిన ఆయుధము లెట్లు పట్టుకొనబడినవియు మొదలగువానినిగురించి మామూలు సాక్ష్యమిచ్చిరి. (అ. ప్రె.)

వైకం సత్యాగ్రహము

స్త్రీలు సత్యాగ్రహ మొనరించిరి

28 వ తేదీని రామస్వామి నాయకరు, చెనూరు, మేరు మాకున్గిళ్లకు పల్లిమద్వారముకడ సత్యాగ్రహ మొనరించిరి. ఒక సండుండ నాయకరుసతి ముందుకు వెళ్లబోగా పోలీసు వారడగించిరి. వారచు నుండగానే పెద్దవడ్డము ప్రారంభమై నదిగాని స్త్రీలకడలెదు. పోలీసు ఉద్యోగులును యితరులును గొడుగుల నీయబోగా స్త్రీలు నిరాకరించిరి. వారచు రెండు గంటలనేపుండే పిమ్మట బదిలీదారులు వచ్చిరి. చెనూరుసతిని తనలోగూడ తీసుకొని వెళ్లుటకు తనకు హక్కు కలదని నాయకరుసతి పట్టుదలతో పలుకుమండగా నచునున్న యొక బ్రాహ్మణుడు అధికారుల ఆజ్ఞ నేల యతిక్రమించెదవని పరుషముగా పలికెను.

నాయకరుగారికి ఒక నెల విడితైదు

రామస్వామి నాయకరుగారి కేసు ఫలితమును వినుటకు చాలమంది మేజిస్ట్రేటు కోర్టుకు వెళ్లిరి. నాయకరుసతిగారుగూడ వెళ్లిరి. మేజిస్ట్రేటురామ స్వామి నాయకరు గారికి ఒక నెల విడితైదు చేసెను.

27 వ తేదిరాత్రి ఆశ్రమములో సూములప్రకారము బహిరంగసభ జరిగినది. రామస్వామి నాయకరు చక్రవర్తి అయ్యంగార్లను వైకం చెరసాలలోనే యుంచెదరని తెలిసినది. అ. ప్రె.

శ్రీనివాస అయ్యంగారి విజ్ఞాపన

వైకం ఉద్యమమునకు ధనము కావలసియున్నది. తమిళ నాడు ఆంధ్రదేశములనుండి ధనసహాయము వాలంటీయల సహాయముపొంది కాంగ్రెసు సంఘమువారి ఉద్యమమును జరుపుటకు గాంధీమహాత్ముడు అంగీకరించినారు. తిరువాన్కూరుదర్బారువారు తమిళ నాడు కాంగ్రెసుసంఘపు అధ్యక్షులగు రామస్వామి నాయకరుగారికి నోటీసు ఇచ్చియున్నారు. అస్పృశ్యతానివారణవిషయమై ఉత్సాహముగలవారు కడకు ధనసహాయమైనను చేయవలెను. అస్పృశ్యతా నివారణము జరుగకున్న నిమ్మజాతుల ఉద్ధరణము అసంధ్యము వైకంసంగ్రామము భారత దేశస్థుని ఆకర్షించినది. కటికహృదయులమై ఈయనకాశమును దుర్వినియోగపరుపక సంస్థులమై యుండవలెను. ఉన్నతమతాదర్శముగల ప్రతిహైందవుడును ఈకళంకము అంతమొందవల

యునని కోరుప్రతిభారతీయుడును వైకంనిధికి విరాళము లంపనలయును. విరాళమును వైకంనందల్లి అస్పృశ్యతాసంఘపు కోశాధ్యక్షులగు ఎ. గోవిందచెనూరుగారికి పంపవలెను.

యస్. శ్రీనివాస అయ్యంగారు

చెన్నపురి మే 24.

తావరణస్థితి

1924 సం॥ మే నెల 24 వ తేది శనివారము

జిల్లా ముఖ్య నగరములు	గత 24 గంటలలో అత్యధిక వర్షము	గత 24 గంటలలో అత్యల్ప వర్షము	గత 24 గంటలలో వర్షము	గత 24 గంటలలో వర్షము	గత 24 గంటలలో వర్షము
గోపాలపురం	90.9	75.4	0.88	5.98	44.56
కోరాపుట్
విశాఖపట్టణము	90.8	81.0	...	0.99	37.09
కాకినాడ	98.2	77.5	0.03	0.51	89.09
మచిలీపట్టణము	100.7	84.2	...	0	41.59
గుంటూరు
కర్నూలు	26.01
బళ్లారి	103.8	78.7	...	2.77	20.51
అనంతపురం
కడప	104.6	85.2	...	1.21	31.28
నెల్లూరు	103.5	77.4	...	0.41	37.98
మద్రాసు	101.8	81.9	...	0	50.74
కడపూరు	98.9	80.6	...	0.13	52.94
కెల్లూరు
నెలము	99.4	77.6	...	2.88	39.30
కోయంబట్ూరు	95.5	73.7	...	5.21	22.29
తిరుమనాపల్లి	99.8	78.1	...	1.96	38.18
నాగపట్టణము	98.7	81.5	...	1.20	54.98
పుదుచ్చోటి
మధుర	100.1	77.7	...	2.76	38.58
పొంబన్	96.0	84.4	...	0.50	37.00
తిరునల్వేలి	1.96	28.34
తిరుచేండూరు	86.1	75.1	...	9.80	64.51
కొచ్చిక్	83.4	77.8	...	12.05	114.51
కాలికట్టు	91.2	79.9	...	16.42	117.16
మంగళూరు	92.5	81.2	...	5.07	125.68
బెంగుళూరు	94.8	70.2	...	2.81	35.87
హస్సన్
మైసూర్	80.6	64.8	...	4.29	125.45
రైచూరు
హైదరాబాద్
కార్వార్
రత్నగిరి
బొంబాయి
హోలూరు
కొడెకనూర్	69.5	55.8	0.68	0.81	62.18
ఉదకమండలము

సర్కారులు:— గోపాలపురంలో 0.88 వానగురిసెను. కాకినాడలో దుమ్ముదుమారము చిన్న చిన్నకు లుండెను. ఉత్తరమున ఆకాశము నిర్మలముగ నే యున్నది. దక్షిణమున ఒక మోస్తరుగ మేఘవృత్తంబై యున్నది. విశాఖపట్టణములో ఆర్ద్రత తక్కువ. కాకినాడలో పగటివేడిమి 5 1/2 డిగ్రీలు తక్కువ. గోపాలపురంలో కాకినాడలో రాత్రిపగటి వేడిమిలు 5 నుండి 5 1/2 డిగ్రీలు తక్కువ.

దక్కన్:— ఆకాశము పలుచని మేఘములతో గూడుకొన్నది. ఆర్ద్రత తక్కువ. శీతోష్ణస్థితి సుముగ నున్నది. కర్నాటకము:— ఆకాశము కొంచెము మేఘవృత్తంబై యున్నది. కడపూరులో 5 1/2, నెల్లూరులో 4 డిగ్రీలు పగటి వేడిమి తక్కువ. నెల్లూరులో రాత్రివేడిమి 4 1/2 డిగ్రీలు తక్కువ.

అచటచట స్థానిక చినుకులు తప్ప నాతావరణము బాగుండును.

ఎస్. ఆర్. సామూరు

నాతావరణాధ్యక్షుడు

శ్రీ గంగా నది ప్రాంతమునందు ఉన్న ఆంధ్ర ప్రదేశ్ రాష్ట్రము లోని వివిధ ప్రాంతములను గురించి

మహాత్మా గాంధీ ప్రముఖులు

ప్రకటనలు

అభిప్రాయములు

హోయసుఆఫ్ యిండియా

"కాంగ్రెసుసభ్యులలో రెండుపక్షములవారును సమాన : ఎరు మన్నితభావములతో శ్రేయ గర్వింబి అర్హులైన ల : యాసాధనము (హోయసుఆఫ్ యిండియా) సంస్థించి నవ్యము"

బోంబే కానికలు

"ఫిల్లీ కానికలు తీర్మానములను వహత్యు డామోడించ నుగాన రెండుపక్ష లవానిని ద్వితీయోద్దేశ్యతో తమస్థు లను నెరవేర్చగలరని నమ్మెము."

డాక్టరు గోరుగారు

"ఈ ప్రకటనలను చిట్టి రెండు కాంగ్రెసు పక్షములలో రు విభేదము స్పష్టముగా కనబడుచున్నది. స్వరాజ్య పక్షము వారు ఉపసంఘములలో సుంతులు కంగీకరింపదు చాల సంతో యురము ఇక మీదటవారు న్యాయశాసనానుగుణ్యము లా పద్ధ తిలక అవలంబించెదరని నే నానించెదను. కాలానుకూలముగా పరిపాలనపడెడు తీర్మానములు ప్రభుత్వాంగనిర్మాణము లు లాగు సుంతులు మంచిపద్ధతి గాని నిరంతరనిరోధము లాభ్య. రముకాదు. పరిపాలన పద్ధతి వివరములను పరిశోధించు తేయకాంగ్రెసుజ్యమునకు సాధనమునని నేను నమ్మెము. ఒకటో వా వహత్యుగ్రామమున విజయమును బడయుటకు విఖ్యా తుడగు పరాసునేనాని అవలంబించిన ప్రద్ధతలనే స్వరాజ్యప క్షమువారు కూడ నవలంబింపవలెను అదియే మజలీలపద్ధతి. ఒక్క సారియే శత్రువులను రూపుమాపవలెనని ఆనేనాని నిశ్చయించి యుండినచో పరాసునైన రూపుమానే యుండును. పరిపాల నావిధానమున క్రమక్రమముగ స్థిరముగ నభివృద్ధిని బడయు చుండువలె ను. భారత కానక సభ లో డి మా క్రెటలకుపక్షమువారవలంబించినదే ఉత్తమపద్ధతి స్వరాజ్యప క్షమువారుకూడ ఆపద్ధతినే అవలంబించి యుతరపక్షము వారి తో కలిసిపనిచేసినచో కడుశీఘ్రముగ కృతార్థులగుదురు."

గాంధీగారి నూచినలవయమున ముద్రాపానము నొక్క సారినిరూపొందించుట ప్రయత్నింపగూడదు. ప్రజలకుబోధిం చుట కధికమగుప్రచార మొనరింపవలెను. విదేశప్రముఖులనున్నటి ని ఒహిమగ్నింపగూడదు. దేశీయవస్త్రయంత్రకాలు స్థిరపడ వలెను. వైద్యవ్యయమును తగ్గించినచో చాలసామ్య కూడిన ఛిన్నును గెలినసూచనములలో స్వరాజ్యపక్షమువారు నిరోధపద్ధ తిపవలంబించుచుండవు యములనుతగ్గించుటకే ప్రయత్నించుచుండ వలెను. స్వరాజ్య పక్షము వారు ద్వితీయ స్వరేంద్రపక్షమువారి ఆభిప్రాయములతో పూర్తిగా నేకీభవింపగలరని నమ్మెము. అందువలన దేశమున కధికమగు లాభము కలుగు నని గోరుగా రు చెడిరి. (అ. ప్రెం.)

లిడరు పత్రిక

చింతామణిగారు సంపాదకులుగ నుండెదరు

కాన్పూరు, మే 23:— సంయుక్తరాష్ట్రములందు విద్యాభ్యాసమంత్రగ నుండిన సి. వై. చింతామణిగారు జూలై 1వ తేదీనుండి వరల లిడరుపత్రికా ప్రధానసంపాదకులుగ నుండెదరు ద్వితీయ ఆలవోబాదులో బస నేర్పరుచుకొనెదరు. ప్రస్తుతము వీరు కానియం దున్నారు.

విశ్వవిద్యాలయములమహాసభ

న్యూ, మే 23:—విశ్వవిద్యాలయముల మహాసభయందు ప్రాసెడర్ సి వి రామసుగారు, కాన్పూరులో సమావేశమై శ్రీ చంద్రవహనంధును స్థాపించవలయు నని ఇండియా ప్రభు త్వమువారికి కలహా ఇయ్యకలయునని ఒకతీర్మాన ముపబడిం చిరి. ఈతీర్మానము ఆమోదించబడెను మరియు తీర్మానము ల ఆమోదించబడెను. నేటిదినము మహాసభయలో మహాసభా మహావేళము ముగిసెను.

శర్మగారు ప్రతినిధులకు విం దొనగుట

ఇండియాప్రభుత్వమున విద్యాభ్యాసభ్యులకు సర్ సర్ వింహా శర్మ శర్మగారు 23వ తేదీ సాయంకాలము తనభవమున విశ్వవిద్యాలయ మహాసభకు వచ్చి ప్రతినిధులకు వింహాగారి కిడింగు ప్రభుదంపతులు, సర్ ఎడ్వర్డు మాక్లగను, సర్ పిలి యం బర్లెన్డ్రా, రాజాగో దాల్మిసింగు, రాజా సర్ భార్య నుండి, గార్లు ప్రభుత్వోద్యోగలనేకులు ప్రతినిధులు శ్రీమం దునను పెట్టియుండిరి.

భారత మహామందియన

మహాసభా సమావేశము

నేడు (24వ తేదీ) లాహోరులో గ్లోబునాటకశాలలో జిన్నాగారి అధ్యక్షతకీడ 15 వ మహామ్యదీయమహాసభ ప్రారంభమైనది సభ్యులు ప్రతినిధులు ప్రేక్షకులు మున్నగువారు హాలులో నిండిపోయిరి కాంగ్రెసు భిలాభతు పక్షములవారు చాలమంది వచ్చిరి

మాలానా హామ్యునాబీ, డాక్టరు అన్నాబీ, బసఫాబీ, డాక్టరు కిరణా, రాయ్ హామ్యునరాజా, హయబాతురేషి, బా బామాలీ, ముషీరహుస్సేను కివ్యాని, డాక్టరు సత్కిపాల, లాలాగోవర్దనదాసు, మోలీయిల్లులు ఖాదిరు, జహూరహామ దో, పియ ను ఫజలీహుస్సేను, డాక్టరు మీర్జా, గుమాబుబేగు డాక్టరు జయ్యద్దీను అహమదు(అఫ్ఘురు) మోలీసయ్యదుముర్తా బా (చెన్నై) అబ్దులకాసిం (బరహ్వత్) లాలాజునిచందు గార్లు మున్నగువారుకులు వచ్చిరి. మొదలు ఖురాను నడివిరి. పిమ్మట సన్మానసంఘాచ్యక్షుడు ఆగామహమ్మదు సభ్యుగారు ఉడుదులో స్వాగతోపన్యాసము మొనరిరి.

స్వాగతోపన్యాసము

పంజాబులో హిందువులకును మహమ్మదీయులకును మై త్రి ఆధికముగా చెడిపోయినందులకు చాలచింతిలుచున్నాను. ఇ చుటజరిగినన్ని కొట్లాటలు మరేరాష్ట్రమున గూడ జరుగలేదు జనసంఖ్యచిట్టి రావలినస్థానము లన్నియు ప్రభావప్రతినిధిసభ లో తమ ప్రతినిధులతో ఆక్రమింపవలె నని మహమ్మదీయులు కోరిరి. దానికి హిందువు లంగీకరింపలేదు. కొద్దిమంది జాతీయ సమరమును సాగించుచుండగ హెచ్చుమంది యిట్టిపోరు సాగిం చుచున్నారు. సహన మత్యగనరము. పూజాగృహములనున్నటిని గౌరవించి కాపాడవలెను. మానవహింస నేమతములును బోధిం పలేదు. సహనమును యింద్రియనిగ్రహమును సర్వమతము లునుగూడ బోధించెనను సత్యమును రెండుమతములవాయను సరి గా గ్రహించినచో ఈ వివాదలన్నియు నంతరింపగలవు. ఖాలి ఖాను గూర్చి సరిగా ఆలోచింపకుండ, హెడాజు, మొరాకో, ఈజిప్టు ఘర్షణలకు గాని అప్రమ అవియకు గాని ఖాలిఖా అధికారము నియ్యగూడదు. భిలాభతుకు నైతికాధికార శక్తి కలదు. సమర్థుడగు ప్రతిస్పర్థి మహమ్మదీయమతమున కనర్థము కలుగునట్లు దాని నుపయోగింపవచ్చును. శక్తిలేన మహమ్మదీయ రాజ్యమునకు భిలాభతు అధికారమునిచ్చిన విదేశీయు లా ఆధి కారమును తమలాభమునకే వినియోగించుకొందురు. ఈదేశమున హిందువులకును మహమ్మదీయులకును సమానహక్కు కలదు గాన వారు సోదరభావముతో మనవలెను. రెండు మతములవా రును మైత్రిగిరి యితరలపట్ల కాంతిహార్దము వలంబింప లె ను. మహమ్మదీయ భిలాభతు సంఘముల నేకమతేయవలెనని సభ్యుగారు నుడివిరి. పిమ్మట అధ్యక్షు డుపన్యసించెను.

(అ. మె.)

శ్రీ శే. సర్ ఆస్తామ్ చౌదరి

కలకత్తా, మే 23:—

నేటిదినము ఉదయం బాగింజనందు తన భవమున సర్ ఆస్తామ్ చౌదరిగారు మరణించిరి. మాదువారములనుండి జ్వరముతోనుండి హృద్రోగమువల్ల చనిపోయిరి. కలకత్తా హైకోర్టు బారీస్టరులో ప్రధానముగ చారకాలముండి 1911 సంవత్సరమున హైకోర్టుజడ్జిగ నియమింపబడిరి. 1921 సంమున న్యాయమూర్తిపని వహించి మరల న్యాయవాద వృత్తియం దుండిరి. బెంగాలువిభజనసమయమున ఆంగ్లేజనునందు వీరు అధికముగ జోక్యము పుచ్చుకొనియుండిరి. బెంగాలు భూస్వా ములసంఘమును స్థాపించుటకై వీరు అధికముగపనిచేసిరి కొంత కాలము ఈసంఘమునకు కార్యదర్శిగ నుండిరి. సాంఘిక సంస్కరణ విద్యావిషయములందు వీరు ఉత్సాహముతో పని చేయుచుండిరి. కలకత్తా విశ్వవిద్యాలయ పునర్నిర్మాణవిష యములందుకూడ వీరు శ్రద్ధతో పనిచేయుచుండిరి.

అంత్యక్రియలు కాళిఘట్టు పద్ద జగెను కలకత్తాహైక్యు ప్రధానన్యాయమూర్తి, కొంతమంది న్యాయమూర్తులు, పుర ప్రముఖులు, మిత్రులు బంధువులు అనేకులు అంత్యక్రియలకు వచ్చియుండిరి. హైకోర్టుకుండి వీరి మరణమునందలి అడ్వకేట్ల జనరలు ఆంగ్లేయ భారతీయన్యాయవాదులు వీరి విషయమై మాట్లాడిరి. ప్రధానన్యాయమూర్తి చౌదరిగారిని ప్రశంసించుచు మాట్లాడిరి. మధ్యాహ్నము హైకోర్టు మాయమైడెను.

కలకత్తా హైకోర్టుకు శిక్ష

కలనలు గిడ్డిగారి ఆందోళనము

కలకత్తా, మే 23:—

ఇటీవల కలకత్తా హైకోర్టువారు ఇరువురు ఆంగ్లాహైం దవ యువకులకు చెరి 9 మాసములు కఠినశిక్ష 29 డబ్బులు శిక్ష విధించియుండిరి. ఆంగ్లాహైందవసంఘపు అధ్యక్షులగు శాస్త్రి నెంటు కలనలు గిడ్డిగారు రాజప్రతినిధికి ఈవిషయమై వి తి ప్తము పంపిరి. ఈశిక్షను రద్దుయ్యలయు ని లనలు గిడ్డి గారు కోరిరి. ఈ విన్నపమును రాజప్రతినిధిగారు నిరాకరించి రి. నిందితులకు కొరడాచెట్టులశిక్ష విధింపబడెను. తమతెగకు చెరివవారు నిందితులను కొట్టుటకు నీర్వాహక చేయవలయునని ల్లులు గిడ్డి గారు వివతిపత్రములను రాజప్రతినిధికి, సంయుక్త రాష్ట్రముల ప్రభుత్వప్రధాన కార్యదర్శికి, నేనాధిపతికార్యద ర్శికి, హోంమెంబరుకు పంపిరి ఈవిషయమై ప్రభుత్వమువారు సానుభూతి చూపకుండిన ఆంగ్లాహైందవ సంఘమునందు ఆశాంతిన్యాసింపగలదనియు, ఆంగ్లాహైందవులు తమ ఆశ్ర హమును ప్రకటించుటకు అందు ఒకటిో చేననుడి మలుకొను ట కూడ సంభవింపవచ్చు నని, వివతిపత్రమునందు వ్రాయబ డెను. ఈ వివతిపత్రముపట్ల సంపూర్ణ సానుభూతి చూపుచు యూరోపియను అసోసియేషనువారు రాజప్రతినిధిగారికి ఇత రలకు వివతిపత్రముల పంపిరి.

బొంబయిమిలు పసివాండ్లు

ఇ బ్బుం దు లు

ఇ డియామంత్రి సానుభూతి. ఇంగ్లెండ్ డి 15 రోజుల కొకసారి శీతమీయబడును.

బొంబయి మే 23వ తేదీ:—బొంబయి పసివాండ్ల కా నల శీతమును మరగటికెల 15 వ తేదీ లోపుగ నీయకుండుట వలన వారి కలుగుచున్న యిబ్బందిని గూర్చి విచారింపుచు ఆరివియర్ ప్రభువు బొంబయి గవర్నరుగారి కిట్లు వ్రాసిరి. "కల ముగియువరకును, అత్యంత కొంతకాలమువరకును కూడ ఇండియాలో పసివాండ్లకు శీతము లీయకుండుటవలన చాల యిబ్బంది కలుగుచున్నట్లు నాకు తెలుపబడెను. కాల నీలలో ఈయిబ్బంది ఎక్కువగుచుండును. ప్రభుత్వమువారి పసివాండ్ల విషయమున నీ యిబ్బంది తొలగించి 15 రోజుల కొకసారియు, వీలుగానున్న వారమున కొకసారియు వారి శీతముల నిచ్చుచున్నాము. భారతదేశ మీ విషయమున చాల చెనుకబడియున్నది. పరిశ్రమ లభింపక నొందుచున్న కొలది మంచి పద్ధతుల నావలంబింపవలెను. ఈవిషయమున మీరేమైన చేయగలరా?"

ఈలేఖ నచ్చినపిదప బొంబాయి గవర్నరుగారు బొంబ యి మిల్లు యజమానుల సంఘమువారికి బెంగాల్ జ్యూట్ మిల్లుల వారు పసివాండ్లకు వారమున కొకసారి శీతముల నిచ్చుచున్నా రనియు 15 రోజులకొకసారి ధైయను ఇచ్చునట్లేర్పాటుచేయ దగుననియు వ్రాసిరి. బొంబయి మిల్లు యజమానుల సంఘము కమిటీవారింు కంగీకరించిరి. 15 రోజుల కొకసారి శీతములిచ్చు విధానము త్వరలో ప్రకటింపబడుచున్నది.

బొంబయిరాష్ట్రీయమితవాద

స మా వే శ ము

తీర్మానముల వివరములు

వైసమావేశాంత్యదికమున గ్రామపంచాయతీ చట్టమును తగినరీతి మార్పు సాంకేతికవిషయ వి శేషు కా శ ము లాసగుట కాన్పూర్ ఎన్నికలకు సంబంధించిన రెసిడెన్షల్ క్వార్ థిశేషములకు తొలగించుట, న్యాయకార్య నిర్వాహకకాఖా విభజనము, డివిజనల్ కమిషను పదవుల తీసివేయుట, స్థాని కకానన్.భలో కొలాబా, పశ్చిమగండేషజిల్లాలకు చేరెయ్యుక స్థానమునొసగు ప్రభుత్వమువారును ప్రజలను గృహేశ్వస్తువు లనుపయోగించుట దేశీయవైద్యమును ప్రోత్సహించుట, గంసా నాధీకులు గంరక్షణచట్టమును తొలగించుట కానన్.భలోను అసంగీతిని ఎన్నుకొనుటలొగల అసర్వ తిను తొలగించుట, మ ద్యవిక్రయమును సంపూర్ణముగ నిషేధించుటకు వీలుకలుగ నట్లు గా శ్రీలో క లో ఆ ప్ష కా మె ద ల గు మార్గము ల వనోపేక్షించుటలొ విషయములగుగూర్చి తీర్మానములు కా వింపబడెను. రా. బ. ఓట్టిగారు వందనములర్పించినసిన్యుట అభ్యర్థుడగు కామత్ గారు స్వరాజ్యపక్షమువారి నిర్వాహకా శ లమును శిశుగ్రామ ప్రశంసించి పరస్పరానుకూల్యము పెం పొందించి ప్రజలతో కలసిమెలిసి ట్టుగుచు సాంఘికహితమున దేశసేవలుపఱవలెనని తోడిమితవాదులకు హితమునారి.

అమృతాంజనము దీప్తో బోధిబాయి, మదాను.

ఆంధ్ర పత్రిక

1924 సం॥ మే 24 వ తేది

శనివారము

ప్రతిపక్షము:

దాసుగారు నూతన దృక్పథము

గాంధీదాసుగారి దృక్పథము ఆలోచనలు జరిగి యుండవలసి యభిప్రాయమునది. బహిష్కారవాదుల లో నితరుల యభిప్రాయములను తృణీకరించినంతగ మహాత్మునియభిప్రాయమును తృణీకరించుటకు వీలుండదు. అసహాయోద్యమముపట్ల మహాత్ముని విశ్వాస వినుమంతయు లెగలేదని స్పష్టమయినది. దాసు నైత్రాగార్లు మహాత్ముని దృక్పథము సంగీకరింపజోయినను, తమ దృష్టిపథమును మార్పు కొనవలసి వచ్చినది. శాసనసభా ప్రవేశము, అసహాయ సిద్ధాంతమునకు విరుద్ధము గాదని వీరికపు రును ఇకను అభిప్రాయముచేసినను, శాసన సభలలో జేరి పూర్ణ ప్రతిష్ఠాభవము జరుపుటకు సాధ్యపడదని గ్రహించవలసివచ్చినది. ప్రతిష్ఠాభవము మూలమున, ప్రభుత్వమువారిని లొంగ దీయ వీలుగనను సమర్థము సడలినది. తమయూహలయొక్క ఫలితి ఎంతవరకు గలదో దృగ్గోచరమయినది. ప్రతిష్ఠాభవమును కేవల పక్షప్రశ్నగ వీక్షింపక, దాసుగారు నిజస్థితిని గుర్తించుటకు జహాల ఆలోచనలు తోడ్పడినందులకు సంతసింపవచ్చును. దాసునైత్రాగార్లు ప్రకటనమునందు, మామూల ఘాటు గడపించదు. బహిష్కార వాదులపట్ల తీవ్ర ప్రతికూలభావము చూపబడలేదు. మహాత్ముని సిద్ధాంతమును వీరు దాదాపుగ సంగీకరింపవలసివచ్చెను.

ఉభయల ప్రకటనలున, దేశభక్తిని సమర సభావమును వెల్లడిజేయుచున్నవి. గాంధీ వైఖరిని, దాసుగారుగూడ సవలంబించిరి. ఉభయపక్షములును త్వరిత శక్తిభావము జాపునను నాశకు దాసుగారి ప్రకటనను ఎడమిచ్చుచున్నది. స్వతంత్రాధికారరహిత మగు ప్రస్తుత శాసనసభలలో, ప్రతిష్ఠాభవము కోసనాగుట అసంభవమని, దాసు గారి సంగీకరించుచున్నారు. ఈసంగతిని వీరు ముందే దెలిపియున్నచో, దేశమునకు లాభించియుండును. దాసుగారు ప్రతిష్ఠాభవముకొరకు స్వరాజ్య పక్షము వారు తంటాలుపడుట, వ్యర్థప్రయత్న మని పలువురు వెనుకనే దెలిపియుండిరి. చేతనయినపుడు నిరోధము తదితర సమయములందు సహకార మను పదవిని దాసుగారు ప్రతిపాదించి యున్నచో, నిజ సందర్భములు ప్రజలకు గోచరించెడివి. అట్టిపద్ధతి, ప్రతిష్ఠాభవము గాదనియు, రిస్వాంసీపు సహకార మనియు దెలిపినచెడిది. అందుక మారుగ, పదముల కొరకు లేసినది తిగాదా అడయించెను. "ఒక్క దీనిని సంతృప్తి భవము" అని పుటకు మార్గ మేదియో, అందువలన గలిగెడిలాభ మేమియో కలుపుటకు గ్రహ్యము గాకపోయెను.

ఇంతకాలమునకు ప్రతిష్ఠాభవము సాధ్యము గాదని దాసుగారు ప్రకటించుచున్నారు కరిణ మేమి? ప్రస్తుత స్పృహ విభావమునం దట్టిని కివక కి ముడిజూడ. నిరోధముల నవలీల గదాటుటకు, ప్రభుత్వమునకు పట్టి మొదలు నే

కల్పించుచున్నది, సంస్కరణ శాసనము జదివినవారి కెల్లరికురు తెలియక మానదు. శాసనసభలలో జేరి అధికారులతో చెలగాటము లాడుటవలన కొంత తమాషా ఏర్పడవచ్చును. కాలహరణము జరుగవచ్చును. అంతయు గాని, దేశమునకు శాశ్వత ప్రయోజన ముండజాలదు. గాంధీమహాత్ముడు సూచించినటులు, శాసనసభలకు వెలుపలనుంచుచో అధికారవర్గముతో సంయోగము లెగిపోవును. గాంధీ తమపనులను నిర్వహించుకొనుటకు ప్రజల కెల్లం వీలుగను. స్వరాజ్యసిద్ధికి సాధనములగు ప్రయత్నములపై ప్రజలదృష్టిని మర్పజేయుట అధికారవర్గమునకు ముందును. రిస్వాంసీపు నిరోధము లెరుగ. అధికారవర్గమునకు మరింతబలము గలుగుట సాధ్యము. దాసుగారు తమ ప్రకటనమునందు తెలిపినటులు, స్వతంత్రత లనము సమర్థమిచ్చెడి దేశములలో ప్రతిష్ఠాభవమును సుసాధ్యముగను. పార్లమెంటునభ వారి అభిప్రాయమునకు ప్రభుత్వము లొంగికిరును. హిందూ దేశమునందు ప్రభుత్వమువా రెన్నిమారు లోడిపోయినను, గణన సేతురు శాసనసభలకు కొను బాధ్యతలు తెలియవని చాటెదరు. తమకుగల నిర్లక్ష్యాధికారముల నుపయోగించి కరిపాలించెదరు

ఈ సంగతులు అశభవములొనికి వచ్చుట చేతనే, "ప్రతిష్ఠాభవము" అనుపదము నకు మారుగ జేరొకకడము నుపయోగించిన మేలుగనుండునని, దాసుగారు తెలుపుచున్నారు. వేరుపద ముండనే యున్నది. రిస్వాంసీపు సహకార మట్టి భావమును దెలుపగలదు. కాని యీరెంటికిని మధ్యగ నుండు స్థితిని దెలుపుటకు కొత్తపద మేమయిన కల్పించ బడునేమో చూడవలయును. ప్రభుత్వ ప్రతిష్ఠాభవమును నిరోధించుటయే తమయద్వైత్యమని దాసు గారు తెలుపుచున్నారు. జాతీయజీవితమున కక్కరకువచ్చెడి ప్రయోజనములగూర్చి శాసనసభలలో తీర్మానములను ప్రతిపాదించుటకు, దాసుగారు సందిద్ధులగుచున్నారు. మంచిని చెడుగును నిరోధించుట వీరియద్వైత్యము గాదని తెలిసినది. ఈమార్పు మహాత్మునితో నాలోచించిన పిమ్మట గలిగియుండును. నిర్మాణకార్యక్రమమును కొనసాగించుటకు, శాసన సభ లెంతవర కుపయోగపడునో చూడవలయును. గాంధీమహాత్ముడు శాసనసభా ప్రవేశ వాదుల కొనగిన సలహాను గమనింపవచ్చును. శాసనసభలలో నిర్మాణకార్యక్రమమునకు సంబంధించిన తీర్మానముల నుపపాదించి, ప్రభుత్వమువారు వాటిని కొనసాగించినచో, శాసనసభలను రద్దు జేయవలయునని సభ్యులు కోరవలయును. ప్రభుత్వమువా రెడల కంగీకరింపనిచో శాసనోల్లంఘనము నవలంబింపవలయు నని మహాత్ముడు కోరి యుండెను.

స్వరాజ్యపక్షమువారిపద్ధతు లికమీద నిరోధ సహకారపద్ధతుల సమ్మేళనము గాగలవు. ఇదివరకు ప్రభుత్వమువా రేర్పరచెడి కమిటీలలో స్వరాజ్య పక్షమువారు సభ్యులు గాగూడదను నియమముండె ను దాసుగారి ప్రకటనము ప్రకారము, అట్టినియ మము తొలగింపబడినటుల దోచును. శాసనసభా సాసముల నాక్రమించుటయేగాక, కమిటీలన్నిటిలో గూడ జేరి పనిజేయవలయునని దాసుగారు హెచ్చరించుచున్నారు. ఇక మంత్రిపదవులు మాత్రము గలవు. వీరి నాక్రమించిన తప్పులేదని, మహారాష్ట్ర సభ్యు లిదివర కేతలంచుచున్నారు. అందుచే నందుకొ స. బంధించిన నియమముగూడ తొలగవచ్చును. భావిజాతము మెటులుండునో మున్ముందు తెలియ గలదు. గాంధీమహాత్ముడు దెలిపినటుల స్వరాజ్య పక్షమువారు శాసనసభలలో నేమిజేయుచున్నా

రని, బహిష్కారవాదులు విచారించ నక్కరలేదు. వీరికి చేతినిండ కనిగలదు. మహాత్ముడు కోరిన నిర్మాణ కార్యక్రమమును నిర్వహించుచో వేరొకవిషయమును గూర్చి విచారించుటకు సావకాశ ముండజాలదు. స్వరాజ్య పక్షమువారు శాసనసభలవలన నెంత శరకు ప్రయోజనమును తుపివరకు పోలిచిగాని, వానిని వదలిపెట్టురు. డిల్లీ, కాకినాడ కాంగ్రెసు తీర్మానములు ఉభయపక్షములకును సమాధానము గదిచ్చివి. శాసనసభా ప్రవేశము విషయమై స్వరాజ్యపక్షమువారికి నిరోధము గలిగింపకుండు లకు, బహిష్కారపక్షమువా రంగీకరించిరి. స్వరాజ్యపక్షమువారు తమయిచ్చను సరివేర్చుకొనుటకు, పూర్ణావకాశ మొసగబడెను.

అట్టి యవకాశమును తగ్గించుటకుగాని, కాంగ్రెసు తీర్మానము నతిక్రమించుటకుగాని మహాత్ముడేమాత్ర మంగీకరింపడు. అందుచే ప్రస్తుత పరిస్థితులలో నెట్టిమార్పు జరుగబోదు. శాసనసభలకు వెలుపల ఉభయలుగలసి పనిజేయుట కెంతయు వీలు గలదు. నిర్మాణకార్యక్రమమునకు తోడ్పడుటకు దాసుగారు సంసిద్ధత జూపిరి. దీని కొరకు కాంగ్రెసు సంస్థ నుపయోగింపవలెనని వారుగోరుట, సమంజసముగనున్నది. శాసనసభలలోకన్న వెలుపల జేయదగినవని యధికమని, దాసుగారు ప్రతిపాదించుచున్నారు. ఇక్కార్యమును నిర్వహించుటకై ఉభయపక్షములవారును చేతుల గలుపుట కెట్టి యభ్యంతరముండనేరదు. దాసుగారు మరియొక వాగ్దానముగూడ జేయుచున్నారు. శాసనసభలలో కాలముగడపుట వృథా ప్రయాసయని స్వరాజ్యపక్షమువారుగ్రహించుచో, వారు వెంటనే శాసనసభలను విసర్జించి, గాంధీ మహాత్ముని నాయకత్వముక్రింద శాసనోల్లంఘనమును కొనసాగించుటకు బూనుకొందురని దాసు గారు తెలుపుటయేగాక, మహాత్ముడు వివరించెడి వరతుల ననుసరించి పాలుబడెదరనిగూడ అభయ మొసగుచున్నారు. ఇది ఎంతయు శుభచిహ్నము. హిందూ దేశము సీసయమును ధర్మమార్గమున నడిపి, గమ్యస్థానము జేర్పగల నాయకుడు గాంధీ మహాత్ముడొక్కడే యని, ఇంతకుముందు దెలిపి యుంటిమి. అతనినాయకత్వము సంగీకరించుటకు స్వరాజ్యపక్షమువారింకను వెనుదీయుచున్నను, శాసనసభల నిరర్థకత వాటి త్వరలో దెలిపిరాక బోదు. మహాత్ముని నాయకత్వముక్రింద ఉభయ పక్షములవారును కృషి సలిపెడి దినములు త్వరిత రాగలవు. శాసనసభలలో జేరి అధికార వర్గమును ప్రేరేపించుట యసంభవమని ఇదివరకే దెలిపినవచ్చెను. ఆ సమర్థము స్వరాజ్యపక్షమున కయినను త్వరలో స్థిరపడక మానదు. అప్పటినుండియు ఉభయ పక్షములును ఒక్కమార్గముద్రోక్తి త్వరితముగ నడచిన, స్వరాజ్య పక్షము అసతికాలములో గమ్యస్థానము జేరుననుటకు సందియము లేదు. ఉభయపక్ష నాయకులకును జహాల సమాధానము గుడరకపోయినను అందుకు రావబాట ఏర్పడినందులకు సంతసింపవచ్చును. మహాత్మునిగల ప్రజల విశ్వాసము ఇతరుల నాపహించక పోవుటచే, అసహాయకార్యక్రమముగూర్చి ఇది వరకు సందేహములు ప్రబలెను వేరొకమార్గము వకకు దృష్టి మరలెను.

గాంధీమహాత్ముడు మరల కార్యంగమున బ్రవేశించినదాదగ, కార్యోత్సాహము ప్రజ్వలించుచున్నది. నిర్మాణకార్యక్రమమువంకకు ప్రజలదృష్టి మరలినది. అప్రత్యక్షానివారణకు, దేశమునకు కట్టినది. మహాత్ముని సంచలనమును అధునిక ప్రపంచ

మాతృమూలం శనివారమునందు. అసహనము ప్రకటించుచున్నది. గాంధీమహాత్ముడు. దానివలన నియమములను నిరూపించినందు, గాంధీమహాత్ముడు. కాంగ్రెసుసభవా రీతిగాను కార్యక్రమమును అంగీకరించియుండిరి. అట్టిస్థితిలో, ఎవరియిచ్చునట్లు, వారు ప్రవర్తించుటచే దేశమున శాంతియున్నది గలుగక మానదు. మహాత్మునిగార్హతి కనుగొని, గాంధీమహాత్ముడు దేశమును సుఖముగా వుండుటకు, పరిశ్రమ చేయుచున్నామనియు, పరిశ్రమ చేయుచున్నామనియు బహుశా ప్రకటించుచున్నాడు. అసహనము ప్రకటించుచున్నది. గాంధీమహాత్ముడు. దానివలన నియమములను నిరూపించినందు, గాంధీమహాత్ముడు. కాంగ్రెసుసభవా రీతిగాను కార్యక్రమమును అంగీకరించియుండిరి. అట్టిస్థితిలో, ఎవరియిచ్చునట్లు, వారు ప్రవర్తించుటచే దేశమున శాంతియున్నది గలుగక మానదు. మహాత్మునిగార్హతి కనుగొని, గాంధీమహాత్ముడు దేశమును సుఖముగా వుండుటకు, పరిశ్రమ చేయుచున్నామనియు, పరిశ్రమ చేయుచున్నామనియు బహుశా ప్రకటించుచున్నాడు.

జస్తిసువర్ణము: రామలింగారెడ్డిగారిని దొంగించుట జస్తిసువర్ణమునందు కట్టమని రామలింగారెడ్డిగారిదివరకు ముఖ్యభూమిగనుండి. చెన్నపురి శాఖ సంఘమునకు విధియిచ్చుటగనుండి. ఇప్పుడు విధి రాజీనామా నీయమలయినను కార్యదర్శి గోరియుండినది. విధిచేసినవరములెవ్వరైనా ప్రజలకు దెలిసియున్నది. మంత్రివర్గమువారిచర్యలను బహుశా చూచుటలో, రెడ్డిగారు నాయకత్వము వహించి నందిగడ్డిని దెచ్చివెట్టిరి. అట్టివారిలో మంత్రివర్గము వారికి పాత్ర గుడుగుట దుర్లభము. కార్యదర్శిగారు ముఖ్యమగు నారోపణగావించక, ఇతరకారణములను సూచించిరి. రెడ్డిగారు స్వరాజ్యవత్తు అభ్యర్థికి సహాయముచేసినది. అభ్యర్థి స్వరాజ్యవత్తువారు గారని, రెడ్డిగారు సూచించిరి. అవిషయములు తింజాపూరు మిరాసీదారుల యద్యయము నామోదించుటగూడ రెడ్డిగారు సలిపినదోషములలో నొకటియైయున్నది. మిరాసీదారులలో చిదింబరనాథ మొదలియారు మున్నగు బ్రాహ్మణేశ్వరముఖులు గలరు. జస్తిసువర్ణమున కిదివరకు నిర్ణీతముగు విధాన మేర్పడినది. జస్తిచేత బ్రాహ్మణేశ్వరులగు వారందరును దీనియందు సభ్యులు గావచ్చును. లేనియెడల నలువదిలక్షలమంది బ్రాహ్మణేశ్వరులకు జస్తిసువర్ణము ప్రాతినిధ్యము వహించుట అసంభవమగును. రామలింగారెడ్డిగారికి వ్రాసిన లేఖబట్టి, బహిష్కరణము తేలుచున్నది. సర్వస్వరాజ్యసిద్ధిని పొందగోరక బ్రాహ్మణేశ్వరులకు జస్తిసువర్ణమునకు స్థానము లేదని దెలియుచున్నది. మంత్రివర్గపు యుచును లకు ప్రతిమే, దీనియందు స్థానముగలదని వెల్లడియైనది. రామలింగారెడ్డి బోలుప్రముఖులను నెట్టివైచెడి సంఘము బ్రాహ్మణేశ్వరుల కెంతవరకు ప్రాతినిధ్యము వహించగలదో, యూహించుట సులభపాస్యము.

అంధ్ర ప్రదేశ్ గాంధీ మహాత్ముని వృత్తి జానిధి

లక్షరూపాయలు నమర్చించవలెను

యథా క్రింది తోడ్పడుడు

చందాలు	చందాలు
28026-3-10	28026-3-10
మొత్తం	మొత్తం
28026-3-10	13994-10-5

కోశాధిపతి శాశీనాథుని నాగేశ్వరరావు
పంతులుగారికి చేరిన వహుధా
ఇదివరకు 13994-10-5
మొత్తం 13994-10-5

పూజానిధికి సామ్యునుబంధు చిరునామా: శా. నాగేశ్వరరావు, నెం 7 రంబుకెట్టిపేటి, మద్రాసు

నారాయణవరము: అప్పశ్యం
చిత్తూరుజిల్లా నారాయణవరమునందు, అప్పశ్యం నివాసమునందు సి. వి. రంగమ్మ శ్రీశ్రీగారు సలుపుచున్న ప్రయత్నములకు ప్రబలమగునాటకములు గలిగినట్లు దెలియుచున్నది. అక్కడిపరిస్థితులను విచారించుటకై అయ్యదేశం శాశ్వతరూపు పంతులుగారు వెదికినవిట్లు, కొంత యభివృద్ధి గలిగినను, సందిగ్ధస్థితి తొలగలేదని దెలుపబడినది. యం. రంగ స్వామి అయ్యంగారి గృహమునందు, రంగం శ్రీశ్రీగారు నేతను నూలువదుకుటను నేర్పెడి పాత శాలను స్థాపించిరి. పంచములకునలుపుకట్టవీనియందు శిక్షనొసగుచున్నారు. ఈపాతశాల సి. దొరస్వామి అయ్యంగారిచే తెరవబడెను. ఇయ్యది బహిష్కరింపబడినది. ఇట్టి ప్రతిష్ఠాపనను కొనసాగించుచున్నందులకు, రంగం శ్రీశ్రీగారు పలువిధ బాధలకు లోనయిరి. వీరిని కలయునుండి వెలివైచిరి. ఇంకను పెక్కువిధముల వీరికి వత్తిడి గలిగించుచున్నట్లు దెలియుచున్నది. రంగం శ్రీశ్రీగారు భయకణ్ఠి, ఎన్ని కష్టములు తట్టినను తమ ప్రతిష్ఠాపనను సాగించుచున్నారు. ఆంధ్రనాయకు లీ విషయమై శ్రద్ధ వహించవలెను. నారాయణవరమునకు బోయి, తగినకార్యాచరణము గలిగించి, రంగం శ్రీశ్రీగారి ప్రయత్నములకు సహాయకడవలయును. క్రొత్తదినములలో నేయద్యమమునునను తీవ్రప్రతిఘటనము నెదుర్కొనక తప్పదు. ఆంధ్రనాయకులు వెంటనే తోడ్పడినయెడల, శ్రీశ్రీగారు తమ ప్రయత్నమును వడలుకొన వలసి వచ్చును. కేంద్రదేశమువలన ఆంధ్రదేశమును వేల్చినది, అప్పశ్యం తొలగించుటకు తన శక్తినినెంత ధారబోయియున్నాము.

శ్రీశ్రీశ్రీమలగు సర్ అనుతోష చౌదరిగారు
సర్ అనుతోష చౌదరిగారు ద్వరపీఠములై మొన్నటిదినము చనిపోయినది తెలుపుట కెంతయు చింతించెదము వీరు ప్రజాహితీవిధిమునందు చాల కాలమునుండియు పాల్గొనుచుండిరి. హైకోర్టుజడ్జి వనవిని నిర్వహించుటలో, వీరు స్వతంత్ర శక్తిని బాపి పేర్కొనెడి. సాంఘిక, విద్యా, సాహిత్యాది యద్యయములను వీరెక్కుడు శ్రద్ధ వహించి, పాటు బడియుండిరి. వీరు విశేషాదులయినను, అప్పుడప్పుడ వలయుము సత్కృతిమించి, జాతీయదృక్పథము నెదుర్చుచునుండెడివారు. వీరి నిరంగమునకు బెంగలు దుఃఖములు సహజము.

స్థానిక వార్తలు
త్యాగబ్రహ్మసభ: మదరాసు త్యాగబ్రహ్మసభ వారు ఒకసభచేసి, బ్రహ్మశ్రీ తిరుపత్యం పంచాపకేశ్వరస్వామిగారు, దక్షిణ ఇండియాలోని గొప్ప హరిదాసుల మరణమునకు విచారము చేసిరి.
జి. ఎ. నరేశ్వరగారు: ఇండియన్ రివ్యూ పత్రికా సంపాదకులు జి. ఎ. నరేశ్వరగారు మదరాసు కార్పొరేషను 7 కడివిజనుకు (కచ్చాలేశ్వరం) సభ్యులనునకు మరల అభ్యర్థిగా నిలచుచున్నారు.
దేశీయ ప్రార్థనసమాజము: శ్రీ శ్రీ సా|| రి|| గారి పెరంబూరిలో మాధవరమణోద్ధు 80 సం|| ప్రార్థన గృహమున ప్రార్థనసభ జరుగును. కడవిని ఎల్లెల్లె నెలలో జరిగిన ప్రార్థన తరగతి పరిక్షయందు గృహభూతనవారి పేర్లు: (1) కుమవడి జయరాముని (2) విస్సంపెట్టి ప్రహ్లాదయ్య.
శ్రీలీనభలు: కాల్యాణగారికి బదులుగ సి.ఎ. హెచ్ బ్రతునుమెందుగారు సామ్రాజ్యశాసనసభ సభ్యులుగను, బాటెను హంగారికి బదులుగ మేజరు జెనరలు మాక్వార్టెసుగారు స్టేటు కౌన్సిలు సభ్యులుగను నియమింపబడిరి ఈవార్త ఇండియన్ ప్రభుత్వపు గతమునందు ప్రకటించబడినది.
కలకత్తామెయిలు: బి. యశ్. రైల్వేయందరి శోటబొమ్మలి తిలారుస్తేషనులమధ్య వెల్లువలల్ల ఒకచిన్నబ్రిడ్జి చెడిపోయినది. అందువల్ల నేటిదినము కలకత్తామెయిలు రిగంటలు ఆలస్యముగ వచ్చునని కుర్మాకోర్టు జిల్లాట్రాఫిక్ సూపరింటెండెంటుగారు తంతివార్త పంపుచున్నారు. జాబులు లేవబడినము బట్టాడచేయుచును.
రాకపోకలు: డి. బి. స్వామిన్నపిల్లై మదరాసు శాసనసభాసభ్యులు మొన్నరాత్రి మెనూరు బోయిరి.
గౌ|| శ్రీ. వి. రంగస్వామి అయ్యంగారు డైలెక్టరీని సభ్యులు నేను చెన్నపురివచ్చిరి. నేటిరాత్రి సిద్ధాబోయెదరు. పల్లికు ఇకప్రొక్కను డిప్టీ డైరెక్టరుగా నియమింపబడిన సి. డి. సుబ్రహ్మణ్యచెట్టిగారు ఉదయము చెన్నపురి వచ్చిరి. ప్రెసిడెన్సీ పోర్టాఫీసు శేషమ వాడ్చిప్రముగా, పర్లనుగార్లు నేను మెట్టుపాల్యం మెయిలో వచ్చిరి.
గవర్నరుగారి దత్తమండలము: పర్యటనము
గోమనప్రభుదంపతులు ప్రైవేటు, మిలిటరీ కార్యదర్శుల తోను అంగరక్షకులతోను జూన్ 28 వ తేదీ ఉదయమండలమునుండి బయలుదేరి ఆనందపురం బెల్లారి కర్నూలు జిల్లాలయందు పర్యటనము సలిపి జూలై 4 వ తేదీ ఉదయమండలము మరల చేరెదరు. ఈజిల్లాలయందలి కాలనానాస్థితులను తెలిసికొనుటకై గవర్నరుగారి రిపర్కలన మొనర్చుచున్నారు. ఈపర్యటన సంవర్ధమున స్థానిక సంఘములు ప్రజలు ఆనందపరమగు ఖర్చులు చేయగూడవని ప్రత్యేకముగ గవర్నరుగారు కోరుచున్నారు.

ఆ. భా. ఖాదీబోర్డు సభ

ఖాదీబోర్డు 4 వ సమావేశము ఏప్రిల్ 24 తేదీ నాటింట్లో జరిగెను. ఆనాటి గ్యముగా నుండుటచే నూతనానాలో ఆర్థికము పట్టికరాతేపంకిరి. వెలిల లక్ష్యమునానాగాను స్వగ్రామమునకు బోయియుండిరి. తక్కిన సభ్యులందరు హాజరయిరి. కార్యదర్శి గతమాడునెలలో జరిగిన కద్దరు ప్రచారమునుగూర్చి చెప్పెను. కాని యింతను కొన్ని ధృవముల నుండి సమాచారము రాకుండుటచే అదివరకు వివర నివేదికయు ప్రకటించుటకు నిశ్చయింపబడినది.

రాజప్రభుత్వం, అస్సాము, బీహారు, ఉత్తర, సింధు, బెంగాలు జాతీయవిద్యాలయపరిశ్రమ, బెంగాలు ఖాదీప్రతిష్ఠానము, సంయుక్తరాష్ట్రము, పంజాబులనుండి ఋణములు గోరుచున్న దరఖాస్తులు విచారించబడినవి. ఉత్తరబీహారు రాష్ట్రములు ప్రత్తిని నిలువజేయ యనుజ్ఞగోరిరి. శ్రీ బెంగాలువాల్సాగాను కార్యదర్శియు రూ 50,000 ప్రత్తిని ఆ రాష్ట్రముల ఖాదీసంఘములవారి ఉపయోగార్థము నిలువయుంచుటకు సభవారంగీకరించిరి. ఆఖాదీబోర్డులకు అవ్వడవ్వదు యెంతప్రత్తి కావలసిన అంతప్రత్తినిగదనము, అనవరమునో రూ 5,000 వరకు బదులొచ్చుటకు యోగ్యులు జేయవలెను.

పంజాబురాష్ట్రమువారి దరఖాస్తును, అచ్చటి పరిస్థితులను జూచినప్పటికి సభ్యుని శిఫార్సుప్రకారము రూ 85000 ఋణముచ్చుటకు నిశ్చయించడమైనది.

బెంగాలు జాతీయవిద్యాలయమునకు నివారించి బెంగాలు ఖాదీప్రతిష్ఠానమునకు క్రియత జనులలాలుగాను గాంధీగారితో సంప్రదించి తమవద్ద ప్రకృతిపంజరి యున్న మొత్తమునుండి ఋణ మియవలెనని గోరడమైనది.

సింధురాష్ట్రమునకు రూ 5000 ఖాయముచేయబడినది. అచ్చట ఖాదీకారాగ్రామలలో పని యేరితిగా జరుగుచున్నదియు చెబువనోరిరి.

ఖాదీసనిలో విక్రయదాతలకు శిక్షణయొనగుటకుగాను రూ 8000 ప్రకృతిపంజరినని. కార్యదర్శికి రెనవారినిదెచ్చి శిక్షణగల్గుటకు అనుజ్ఞ బహంగవడెను.

ఖద్దరు విక్రయము

గాంధీమానసు నందు విక్రయింపబడిన ఖద్దరు ముగర్చి క్రిందటి ప్రకటనలో లెక్కలుచెప్పబడినవి. కేరళ, ఉత్తర బొంబాయి, మహారాష్ట్ర (మ. ప.) నులలో విక్రయముయినది కలుపుకొని మొత్తమునైన రూ 2,60,789-0-0 విలువగల బట్ట చల్లినది. కొన్ని చోట్లనుండి సమాచారము రాకుండుటబట్టియు మరికొన్ని స్థలములలో సరియగు సంఖ్యలు దెలియకుండుటచేత తమయొక్క యొక్కవట్టబట్టకయింపబడినదనియే దలంపవచ్చును. ప్రైవేటుసంఖ్య సాధారణముగా ప్రతిసెలలో యెంతచెల్లించుచునో గ్రహించుకొనవచ్చును. తిరువూరు, బొంబాయిగ రములలో తప్ప యితరచోట్ల ప్రత్యేకవృత్తుల దుఖాంతులందు చల్లిన బట్టలసంఖ్య ధృవపడలేదు. అన్నిప్రాంతములనుండి భిక్షాచారము వచ్చియుండినచో ఖద్దరుప్రచారమెంతయభివృద్ధి కివచ్చినదో దెలియగలదు. స్వయంపయోగమునకై స్వంతముగా నూలువస్త్రాచారసంఖ్య దెలియలేదు. స్వంతముగా నూలు వదుకువారిసంఖ్య క్రమేణాపెచ్చి, ఖద్దరు విక్రయము తక్కువగావలెను. అట్లుతగ్గినచో మంచికొరకే తగ్గినవని తలంపవచ్చును. కాని ప్రస్తుతము కద్దరు విక్రయము తగ్గుటకుగాడనది యే కారణమున దలంబు సారబాటు. ఇంతత్యరలో నట్టిసరి రాజాలదు. నిజముగా నదియేకారణమునో యింకవిస్తారముగా ప్రత్తిపంజరున్న మనచేతములో ప్రత్తివెలియనుటయే యుండవలెను. విదేశవస్త్రములు యధాప్రకారము యెక్కువగా చల్లించుటగా, స్వంతత్యరనేతాకం యెరులకు సరఫరా జేయుటకు గూడ తగినంతనూలు వస్తుకల స్త్రీలు అనేకులు తమనూలు కొనుపాటుజేతుండుటచే పనిలేకయున్నారు.

1923 మార్చిలో అంతనుయ్యే సంవత్సరమునందు హిందూజాతిమునుండి 3,352,601 చేళ్లు ప్రత్తి విదేశములకంపబడినవి "ఇండియన్ టెక్స్టైల్స్ జర్నలు" అనుపత్రిక చెబుచున్నది. అంతమునందువర్గము 2,981,361 చేళ్లు ఎగుమతి యైనవి.

మిల్లుపనివాండు ఖద్దరు

అహమదాబాదు మిల్లుపనివాండ్లలోనికొక ఖద్దరు మిల్లుపనివాండు "మజారు సందేశ్" పత్రిక చెబుచున్నది. మిల్లుపనివాండ్ల సంఘమునందు అసమానాభాయుగాను, కేంకలెలు తాగ్తయగుచు చాలవని జేయుచున్నారు అచ్చటఖద్ద

రువాస్తీ యేరితిగానున్నది ప్రైవేట్ మూలమున సంఘమువారు ప్రతివారము ప్రకటించుచుందురు. కొద్దిరోజులక్రిందుల నొక మిల్లుపనివాడు మరొకయ్యై నుండి, "నాతల్లిని శ్రద్ధగా జూచుచుండూ, వాతమునై నుద్దలవ్వచునే గవ్వను" అనిప్రశ్ననున్నవారికి జెప్పెను అహమదాబాదుగతు చేసిననున్న ఒక గ్రామమునందు 4000 పనివాండ్లున్నారని. వారందరూకడభజేసి ఖద్దరునే ధరించుటకు నశ్చయించుకొనిరి. ఇట్టిసభలు చాల చోట్లజరుగుచుండెను. కొందరు తమయిండ్లలో రాట్టుములను పెట్టి, కొద్దిరోజులలో మగములనుగూడ నుండుటకు నేర్పలులు జరుగుచున్నవి. సంఘమువారు పనివాండ్ల బాలర విద్యాభివృద్ధికై 20 పాఠశాలలను స్థాపించిరి. అందు పతిమబాలరందరు ఖద్దరునే ఉపయోగించెదరు. వారిచెవిండ్లులనుగాడ ఖద్దరే ధరించునట్లు చేయుచున్నారు. ఖద్దరు విషయమున మహమ్మదీయులుగూడ హిందూపనివాండ్లవలెనే అభిమానము జూపుచున్నారు. 'మజారు సందేశ్' పత్రిక చెబుచున్నది.

అంట రానివారిబాలరకై 'వాంకరవిద్యార్థి ఆశ్రమము' వేరిట ఒక ఆశ్రమము స్థాపించిరి. ఆయాశ్రమ ప్రాకారమునందు శుద్ధ ఖద్దరు అంగడి యొకటి సంఘమువారి యుంచిరి. అంగువట్టించి సిద్ధముగానుండిన చొక్కా, కోట్టు, టోపీలు విక్రయించెదరు. అవన్నియు మొత్తమునైన వట్టిండుటచే మృదుకాలి చాలతక్కువమునను. చొక్కాకు 2 అ. 9 పై. టోపీకి 6 పై. మోయిచ్చెదరు. చొక్కాగర రూ 1.2 నుండి 1.14 లోపున, టోపీగర 4 1/2 అణాలకు విండవండను నుండును.

ఆపత్రికలో ఒకనాడు అసమానాభాయుగారి యాది గన సందేశము పెద్దక్షరములతో ముద్రింపబడియెను. "మీరు 40 కులముల ఖద్దరు బట్టనున్నచో అందు 10 అణాలు కృషివలెను బోవును. 1 1/2 లేక 2 అ. ప్రత్తివీకే శుభ్రపరచు చే దసాచుటకు చెందును, 8 లేక 9 అ. నేతగానికీ, 9 వైచాకలి చానికీచెందును. మీశిఖద్దరుకొనుచో అందుకిచ్చునమంతయు మనదేశములోనేయుండును. దానినలన మనమే సాగర సాగరీ మణులు లాభముపొందెదరు."

ఈవిషయము ప్రతివాని మనస్సునందు నాటుకొనెను. మిల్లుపనివారు గ్రామములలోనే పుట్టిపెరిగినవారగుటచే వారి యిష్టములు వారికి దెలియును. కావున చదువు గ్రామాలకంటె వీరే యెక్కువగా సందేశము ననుసరింపగలరు.

ఖద్దరుబోర్డు సభ్యులవ్యవహారము

ఖద్దరుబోర్డు కార్యదర్శి శంకరలాలు బ్యాంకరుగారు మేమానసునందు మగ్గరాష్ట్రములకు (హిందీ) బోయిరి. ఆయన నియోగినుండి 4వ తేదీ నిట్టువ్రాసెను. క్రిందజేసు యిక్కడ పని సంవృత్తి పైకరమగనే జరిగెను. రూ 21,000 విలువగల ఖద్దరు తయారయి విక్రయింపబడినది. క్రిమరాశంకరమేమాతాయను సజరాతీయ సోదరుడు. ఈకార్యము నెరవేర్చెను. ఈయన తొలుత వ్యాపారవాదిగానుండి అసహాయోద్యమమననగరించి, వృత్తివిడిచి, కార్మికులపని జేయుచుండెను. ఏదోయొక వ్యాపారము జేయుచుండవలెను గదాయని దలచి బంగారుచెండిన ద్దకదుకాణముపెట్టెను. ఆయన విరమించినప్పటినుండిఖద్దరు పరిశ్రమ తగ్గినది. ఇక్కడ చాలపని జరుగుటకు వీలుగలదు. నేను ఇటునుండి జబలపూరుకేబోవుమన్నాను." మరీయొక లేఖలో యిట్లు వ్రాసెను. "5 నుండి 12 వేదీవరకు కాశిలోనుండును. 9 లేక 10వ వేదీన పాట్నాచేరము. బీహారులో 7,8 రోజులు పర్వటనమొనర్చి ఉత్తరజేతమునకు బయలుదేరెదము. భిహారులో కద్దరు నిలువజేయుటను గూర్చి గూలోచింతుటకు శ్రీ బెంగాలువాల్సాగాను బ్యాంకరుగారిని కలయుదును.

మగ్గనూలు గాంధీగారు.

వర్చతి ఆశ్రమం.

టూరిపురబోర్డు

సీమెంటుకాగితపు పరిశోధకులు.

సిన్హ, మే 28: ఏప్రిల్ 17 వ తేదీన ప్రకటించిన విషయన సీమెంటుకాగితపు పరిశోధకలకు సంబంధించిన ప్రశ్నా పరిసి టూరిపురబోర్డువారు తగ్గారుచేయింన్నారు. ఈ ప్రశ్నలు కేసులు ప్రభాభిప్రాయము తెలిసికొనువలయునను ఉద్దేశముతో కాక ఈపరిశోధకులకు సంబంధించిన అన్ని విషయములను తెలిసికొనుటకై తయారుచేయబడినవి.

కేప్రను సి. యం. గణపతిగారు. ఇండియను మెడికలు సర్వీసు ఆఫీస్సులు డైరెక్టరు తనరలుగ నియమింపబడిరి.

అమృతాంజనండిపోవారి

సుప్రసిద్ధావధల జాబితా.

బీర్లరసాయనము

అభివృద్ధిచేసిన భుజించిన సమృద్ధి రక్తముగల సరగా మాంసము. అభివృద్ధిచే మిగిలిన రోగములకు కారణము. దీనినలన బీర్లరసము అందు గవ్వసావము క్రమముగ 40% యెక్కువ చేర్చడి అయితే క్షయించును. 26 మాత్రల డబ్బీ వెల రూ 1-4-0.

కలరామాత్రలు

ఇచ్చి 1-కి 12 మాత్రలు వెల రూ 0-8-0.

తేలునందు

వెల సీసా 1-కి రూ. 0-8-0. వి. పి. సహా 0-18-0. తేలుకాటులన అపానము లేదుగాని విశేషబాధ గలదు. తేలు కాటులన విషము నెత్తునలో ప్రవేశించదు. బాధ నుండుటచేట. పెద్దవరము దగ్గరనుండి లాగుట ప్రారంభించును. మట్టిసపోటును బండపొరుసలు చేసిన బాధ తగ్గును. ఇది మిగుల ఘాటు గలిగి నీటికలె నుండును. మట్టిసపోటు కొంచును మందు పోసిన బాధ మాయ మగును. మందును గలిగి యున్న తాము బాధపడక నిశ్చలము పుణ్యము గట్టుకొనవచ్చును. ప్రతీయిండు నుండదగినది.

గ్రహణి మాత్రలు

20 మాత్రల డబ్బీ 1-కి రూ 0-8-0. క్రతరేచనములు, బంకవిరేచనములు, జీడివిరేచనములు, అశీర్వచిరేచనములు, నీటివిరేచనములు, మెదలగునవి ఈ మాత్రలను మూడుపూటలు నేరించిన తోడనే నిలిచిపోవును. వీటిని పిల్లలకుకూడ వాడవచ్చును. వెంటనే గణ విచ్చును.

కవహరి

సీసా 1-కి రూ. 1-0-0 వి. పి. సహా రూ 1-8-0. కల్ల వ్యాధిరోగములందు బలహీనతలకు ఏర్పడును. ఇది అగోచరములు కైత్యములను ఏర్పడిన దగ్ధ. కితకాలముగ గ్రహించు దగ్ధ వ్యాధిరోగముల నూక్కు వాతములందు ఏర్పడుదగ్ధ ఉబ్బునూ, క్షయదగ్ధ దగ్ధకు నేరించుదగ్ధి కలదు దగ్ధ నిధమును బట్టి యుండును.

కస్తూరి మాత్రలు

50 మాత్రల డబ్బీ 1-కి రూ. 0-10 0. ఇవి వ్యర్థమును నేపాకేశకత్తు కస్తూరి, మంచిగోరొన నము, అదిపచ్చి కాన, పొవుదారు, మంచికుంకుమపువ్వు మొదలగువాటితో తయారుచేయబడినవి. ఇవికైత్యము, కైత్యభారము కైత్యభ్రమ చర్మోమ, సన్ని పాతేరు, అజీర్ణము, మాద్యము మొదలగు వాటికి ఉపయోగపడును. చంటిస్థిల్ల అజీర్ణము వగైరాలను వెంటనే మాన్యును. ప్రతివారము సామాన్యముగ వాడవలసినవి. ప్రతిగ్రహమున నుండవలెను. ముఖ్యముగ కిల్లలగుల గృమునందుండదగినవి.

వాయువు నొప్పును మందు

సీసా 1-కి రూ. 1-0-0 వి. పి. 1-8-0. ఆకస్మాత్తుగా గాలిలో గాని, తినుపదార్థములలో గాని మూయుట, 1. శ్వాసమువచ్చుట, 2. కీళ్లందులలో నొప్పులు, 3. కీళ్ల విగడియుట, 4. సుదులయందు ఉబ్బుట, 5. లేచుటకు కడలుటకు పిలువబడుట సర్వాంగములు విగడియుట మొదలగునవి. ఈ మందును కొన్ని పూటలు త్రాగినతోడనే సంచి యందు కొట్టు నొప్పులు పోయి కీళ్లము నాధాశ్శితికి వచ్చును. రాధగుల స్థలముల వేడినీటితో గాని, ఇటుకపొడుముతో గాని గాలి అమృతాంజనము రాయవలెను.

నుఖిభోగి మాత్రలు

20 మాత్రలుగల డబ్బీ 1-కి వెల రూ. 1-0-0. కొరకు సహపానములకు ఈమాత్రలు బాగుగా పనిజేయును. వీటిని తినుచు పుండుపడినచోట తైలమును రాయవలయును. ఇవిరక్తశుద్ధికి మేమాకారక బాహ్యములకు గూడఉపయోగించును. అమృతాంజనం దీబో, మదరాసు & బొంబాయి.

అభ్యుత్థానం దేవుడు, మనకును - భారతమునకు

రక్తాక్షి సంగ్రహం వైశాఖ మాస బు ౬, శనివారము

లేఖన ప్రమాదము

[కే. వి. సుబ్బారావుగారు]

పారసంది రామశాస్త్రిగారు "జ్ఞానము, జ్ఞాతి" మున్నగు పదాలను లండన్ జ్ఞానకారము జ్ఞాన సంయోగ జముగాని జ్ఞాన సంయోగ జము కాదు. తిక్కన సోమయాజి, "సం. జ్ఞానము కేవలకృత, జ్ఞానానికి నుపదేశవిధి ప్రకాశమునేయే" "వాక్యానసములు గునియనుములు గావించు" అనుపద్యములందు జకారక కారములకును, జకారగకారములకును యతిని నిలిపినాడని నిరూపించి తాటాకులక్రాంతలలో లేఖనప్రమాదమున జకారము జకారముగా మారినదని వివరించిరి. "యజ్ఞ" "రాజ్ఞ" మున్నగుచోట్ల ధాతువులు జాంతములగుటచే అచ్చటసంయోగము జ్ఞానమునను ఉచ్చారణ సరిగా లేదనియును నాక్షేపించిరి.

శాస్త్రీగారి యీవిధిత్రుత్వము సంస్కృతవాక్యకరణగంధము లేనివారికి ఆధ్రుభాషానుపరిచయము లేనివారికిని, వ్యామోహపాదకమైయుండిన నుండవచ్చును. కాని వివక్షణులు ఈ యశాస్త్రీయకల్పనను సహింపజాలరు. చూడుడు భట్టోజీ దీక్షితులుగారు "జ్ఞోజ్ఞః" అనిసిద్ధాంతకామినిలో నిరూపించినారు. ఇదియే సంస్కృత వ్యాకరణశాస్త్రసిద్ధాంతము. మనోరమలో "స్తోమనామ" అనుమాత్రవ్యాఖ్యానమున. "తజ్ఞానా మిత్యాదౌ భవత్కేవలమృత్యుం" అని వ్రాయబడియున్నది. "తజ్ఞానాం" అనునట్లు జకారము పరమందు లేక శాస్త్రీగారి సిద్ధాంతప్రకారము జకారమే పరమందుననచో త్పుత్తమెట్లు ప్రాప్తించును? జకారమే పరమందున్నచో "యరోఽనునాసికేఽనునాసికోవా" అనుమాత్రముచే అపరూపమేల సరప్రాప్తముకాదు? శాస్త్రీగారి సిద్ధాంతమే సత్యమయినచో పాణినీయూపములు వేనవేలు పాడగును. పూర్వలాక్షణికు లెవ్వరును ప్రంచమవ్యయతో వర్ణిమాత్మరములకు యతి నంగీకరింపలేదు. పూర్వబిందు పూర్వకములయిన వర్ణిమాత్మరములతోనే అననాసికములకు మాత్రము యతి నంగీకరించిరి. అప్పకవి సంస్కృతవాక్యకరణజ్ఞానము కలవాడగుటచే "జ్ఞానము ప్రకాశము" అనుతిక్కనపద్యములో విశేషజనినంగీకరించినాడు. కొన్ని ప్రతులలో నేడు "ప్రజనితము" అనుపాతము కనబడుచున్నది.

"వాక్యానసములు... గావించు" అనుతిక్కనపద్యములో, అనునాసికాభావపక్షమున జన్మముచే "వాక్యానస" అనురూపము సిద్ధింపగా నచుం బ్రాణివిరామమే జెల్లును. అట్టివైకల్పిక రూపస్థలములు స్వపక్షసాధకములు గావు. నన్నయదూలకు శాస్త్రీగారి సిద్ధాంతము సమ్యక్తము కావనుటకు వాటి ప్రాసస్థానములను జూడుడు:

భారత, సభా. ౧ ఆ. ౨౦. ప. ౯౩౦. ప్రాజ్ఞాదు విశేషభర్తృని, ధిజ్ఞాదు భర్తృజ్ఞాదు యజ్ఞదీక్షితుడైవి, ప్రజ్ఞాతి పరివృతుండై, యజ్ఞాయతనమున కరిగె నధివిధూతిక. భా. విరా. ౩ ఆ. ౨౩౯ ప. ౧౦. విజ్ఞానానంద రసా, భీజ్ఞాపూనయము లభిమదుకలేమ(?), ర్భజ్జవినిధాభిధానా, యజ్ఞాత్మకరూప నిశ్చలావ్యయహాపా. భా. ఆశ్వ. ౨ ఆ. ౨౦౪. కం. యజ్ఞంబులలోనఁ దపో, యజ్ఞం బుత్రమును వాని నాదరణమునకొ, ప్రాజ్ఞోత్తమ. చేయును."

శాస్త్రీగారి సిద్ధాంతప్రకారము "యజ్ఞ" ఇత్యాదిస్థలయందు జ్ఞ సంయోగమును, "జ్ఞాన, జ్ఞాతి" మున్నగుస్థలములయందు జ్ఞానసంయోగమును, అయినచో వైక జూపినయధోలే ఖాంతిస్థలములందు నన్నయదూలకు ప్రాసభంగము తప్పదు. యజ్ఞ, జ్ఞాన, ఇత్యాదులలో నుచ్చారణ తిక్కనాదికాలముల

తత్త్వజ్ఞానమును గూర్చి

"అర్థర్ ఎ. మెక్డొనెల్" అను నాంగ్ల పండితుడు వ్రాసిన యభి పాయములు

[ప్రథమ వేంకటసుబ్బయ్యగారు]

(గత సారస్వతాను బంధము తరువాత) సాంఖ్య పద్ధతి

ప్రత్యేకాత్మకును పరమాత్మ (బ్రహ్మ) కును భేదము లేదని తెలిసికొనిన ప్రాచీనోపనిషత్తుల యదైర్వితవాదము సాంఖ్య పద్ధతి నేర్పచిన హేతువాదియగు కపిలుని యాటంకమునకుఁ దోడ్పడెను. తాదేతిహాసము ప్రకారము కపిలుఁడు బుద్ధునకుఁ బూర్వముండెను తక్షపిలుని సిద్ధాంతములను బుద్ధుఁ డనుసరించి విస్తరిల్లఁజేసె. వానిబోధ కేవలము ద్వైతసంబంధమయినది. ద్వైతమునఁగా నాద్యంతములు లేకుండ రేండువస్తువులకు మాత్రమే యొప్పుకొనును. కాని యారెండును ముఖ్యముగా పరస్పరము భేదమును గలిగియున్నవి. ఒకతల స్థూలద్రవ్యము మఱియొక్కతల యఖండాత్మలయొక్క (ప్రత్యేకాత్మల) యనంతబహుత్వము గల భేదము గలదై యున్నది. ప్రకృతివృత్తాంతమున నీరెంటి యొక్కపరస్పర సంబంధము సాంఖ్య పద్ధతికి ప్రధాన ప్రమాణముగ నేర్పడును. యథార్థముగా స్థూలద్రవ్యాత్మల యధికారద్యమమునకు పదమగల హద్దు లేకును గీచినవాడు కపిలుఁడు. పునర్జన్మదుఃఖముండి విముక్తిచేయు సంచితజ్ఞానము నాంఖ్య పద్ధతి ప్రకారము ఆత్మకును స్థూలద్రవ్యమునకును గలసంపూర్ణ భేదమును సర్దు పెట్టుటలో నున్నది. విశ్వమును సృజింపను రక్షింపను జేయు సర్వోత్కృష్టమైనదేవత లేడనునది పద్ధతిలోనికిఁ జేర్చఁగూడనిదిగ నుండును. ఏలయనః దానిసిద్ధాంతము ప్రకారము ప్రకృతియొక్క ముచేతపదార్థము మొట్టమొదటఁ దనయందే పరిణామశక్తిం గలిగియుండ (గమనమునఁ నేవలము కర్మాశ్రయముగానున్న యాత్మానందములో) కర్మ యొక్కటే యాపరిణామవిధానమును నిర్మూలించును. ఆపద్ధతి నవలంబించినవారు దుఃఖోత్పత్తి యాస్తికమునకు గట్టివివాదములను గనపఱచుచున్నదని సమర్థించుటచేతను నాస్తికవాదమును బలపఱచుకొందురు. ఎట్లనినః బ్రహ్మచమును సృష్టించి పాలించుదేవుడు క్రూర్యపక్షపాత దోషమునుండి తప్పించుకోఁజాలడని సమర్థించుటచేతను, దమనాస్తిక వాదమును

లోను నేడును ఒక్కవిధముగానే యున్నట్లు వై ప్రా. స్థానము లే జెల్లిడిచేయుచున్నది. కొన్ని సంయక్తాక్షరములలో (క్ష, త్స) మున్నగుస్థలములలో విలక్షణోచ్చారణము సంప్రదాయా యాతమై యున్నది. తాటాకులక్రాంతలలో జకారము జకారముగా మారినదనుట విపరీతకల్పన. శాస్త్రీగారికల్పన సమంజసమయినచో తాటాకుగ్రంథములలో సార్వత్రికముగా జకారము రూపుమాని యుండవలయును. అట్లు కాలేదు. అనేకస్థలములందు జకారము కానబడుచునే యున్నది. కొన్నిస్థలములందు మాత్రమే తాటాకు చిరిగి కొన్నిస్థలములందు చిరుగడనుటకు నే యుక్తిని జూపెదమా? నాగరాదిలిప్తులలో భూర్ణాది పత్రములయందు శిలాతామ్రాదికాసములయందును గాన వచ్చుచున్న "జ్ఞాన జ్ఞాతి" మున్నగుపదములలోని జకారమునకు గతియెద్ది? ఈ మాత్రము శాస్త్రులును లోకమును ఉపపత్తిని జూడక పామరవాక్యమోహకముగా వ్యాసములను వ్రాయుట సమంజసముకాదు. కావున జ్ఞానసంయోగముజ్ఞానకారముకాదు. ప్రాచీన లాక్షణికులును అప్పకవిమున్నగువారియందు జూపిన ప్రమాదము మనసహజప్రమాదమే కాని వేదకాదు.

బలపఱచుకొందురు. సాధారణముగా నీశిష్యవర్గము దేవుఁడులేదను ప్రమాణమునందు నెక్కువ లక్ష్యముంచెను.

లోకంబు సత్యమై యుండుట సాధింపఁబడియె. మఱియు నాసాగకత్వము నిర్వృత్తమునల్ల నే కనుఁగొనఁబడెను. ఎట్లనిన వర్తమానలోకమునుండి వర్తమానలోకమే పుట్టింపఁబడియె డు వస్తుమిథ్యాభావము (యథార్థము) కేవలము గ్రహణశక్తి (జ్ఞానము) వల్లనే సిద్ధించుచున్నట్లుగాను గ్రాహమరియింద్రియములు పటిష్ఠములై యుండుటకు సదా తలంచుచున్నట్లుగాను బరిగణింపఁబడుచుండెను. కొన్ని నిబంధనలప్రకారము లోకము ఆదివస్థల ద్రవ్యమునుండియే (ప్రకృతి) వర్ణిలుచున్నట్లుగా నర్థింపఁబడుచున్నది. తర్కశాస్త్రానిసారమయిన యుపపాదనముచేతనే కడపటికాలము సాంకర్యమనఁబడు నెఱుకపడిన మూల పదార్థములకు ఒట్టి యెఱుంగనిపదార్థముల నెఱుకపడగము యొక్క శుద్ధతత్త్వజ్ఞానభావములగూర్చి పరిణామవాది సాంఖ్య పద్ధతికిఁ గాను దృష్టియందుఁ ప్రత్యేకమతూహలము నుంపవలయును. పరిణామవాదియొక్క యభిప్రాయములు ప్రకృతవృత్తికాస్త్రుఫలితములై స్థాపింపఁబడియున్నవి.

వీరూపము గాను, ఆభేద్యముగాను నున్నను గుణముల నెను మూఁడు వివిధపదార్థములను గూడియున్న యాది (స్థూల) పదార్థమే ప్రపంచమయొక్క పరిణామవి శేషములను నిరూపించుచున్నది. భేదించుచున్న భాగములలో నీగుణమే శేషముచే భిన్న మయిన (ప్రథానపదార్థ) ఫలితములు బయలుదేరి యున్నట్లు తలంపఁబడినవి. సవ్యవసాదు గుణము వస్తువులయందలి తేజోమయత్వము, ప్రకాశము వీని స్వభావము (గుర్భము)చే వివయమునందలి (చి) ముగియును జేదార్థమును (వయ) ద్రియమును (హృ) రూపానందకరమును తక్కిన భర్తృములచే వేఱుచేయఁబడినదియై యానందభావముతో మైత్రి చేయఁబడుచున్నది. "రజస్సు" అనఁబడుగుణము మఱుకొండను చేతను హానికరమయిన వివిధస్వరూపములచేతను వేఱుచేయఁబడినదియై దుఃఖ భావముతో మైత్రి చేయఁబడును. మిరియు "తమస్సు" అనఁబడుగుణము ఒక పంకభారము, కఠినము, అంధకారము, వీనిచేతను, పరియొక పంక భయము, అవైతన్యము లోనగునానిచేతను వేఱుచేయఁబడి నదియై యుదాసీనతతో, నేస్త మొనర్చును. జగత్ప్రయాపనా నమున వస్తువులెల్ల నాదిమస్థూల (వృన్య) (భౌతికసవ్యువు) పదార్థములలోనికి లీనముచేయఁబడునని తలంపఁబడుచున్నది. సృష్టి స్థితిలయములు వికల్పములకు (పర్యాయముగా ఒకటివిడిచి మఱియొకటి జరుగుట) నాద్యంతములులేవు.

సాంఖ్యవర్తనముయొక్క యాత్మవిచారము ముఖ్యముగా నావశ్యకమై యున్నది. "గ్రహణము, విచారము, ఇచ్ఛ, మొదలగు మానసికక్రియలన్నియు నాత్మచేతనే నిర్వహింపఁబడుట లేదు. కాని యవియంతరించియును లయొక్క యనఁగా స్థూల పదార్థములయొక్క యంత్రమువంటికార్యములుమాత్రమై యున్నవి" అనుదాని సిద్ధాంతము మనకు గుతూహలము కలుగఁజేయక. మానడు. ఆత్మ స్వభావభర్తృకును గలిగియుండలేదు. మఱియు నయ్యది వ్యక్తిరేకముగామాత్రము ప్రతిపాదింపఁబడఁగలదు ఆత్మలలో స్వభావముఁ జెలిపెక. భేదము లేకపోవుటచే పృక్తవృత్త్య (వీకత్వము)నియముననొసంగనట్టి మాత్మ (లింగ) దేహము ముఖ్యముగా నంతరింద్రియములచే రూపింపఁబడినదియై నానిని (అయింద్రియములను) నానరించుకొని యాత్మచేతైర్లినము గలిగించుకొనఁబడుచున్నది. ఈమాత్మ (లింగ) దేహము దేహంతరమునకు మూలమై యున్న సుకృతగున్మూలములకు వాహకమై (సాధకమై) యుండి యాత్మకు దేహమానసజంతు భూజములలో నేదియో యాప్రతిస్థూల కాయమునను వర్తించును. చైతన్యజీవము గుఱుపాతమై యున్నది. దానియందును విశేషముగాసర్వము చెడుగునకే యున్నపడెనునీపద్ధతిచేతనే సుఖము

కొండపల్లి

వేంకటేశీ సీతారామయ్యగారు

సీ|| అరికర్షివరహ రక్షకజ్వలిరాజ
మండితయశస్వతి కొండపల్లి
ఘోరభీకరజ్వలీకల బంధించు
చండికోటలల్లి కొండపల్లి
మేటిరాజులధాటి ఘోరప్రళయము
ద్వంద్వమండితగ్ని కొండపల్లి
గగనమందిరమహాగ్రభుజాంతి మన్నెపు
కోటబుద్ధులల్లి కొండపల్లి
గీ|| చండభండనభీము లద్దండభుండ
దండి, మండలధూవాళమండితంపు
నిండు రాజ్యాంగసభలచే నెమ్మిద చనరు
గొమరు సురలోకనిధి లొల్లి కొండపల్లి ||

అహో! కాలపురుషునితో గాలపురుషునిదగ్గ మటి
యొకరి బోల్చలేము కదా! ఆగెడు తెల్లనివాడో, నల్లని
వాడో యెరికిం దోయదు; కాని యాతనిదామణ నైనికాస
నంబుల గొలిదిగనో, గొప్పగనో జని జూడనివా రేవరాచగ
కోటిలో నొక్కరైన తేరనియే వానయ్యక. ఆతడు తలంచినచో
లక్షాధికారిని భీషాధికారిగను భీషాధికారిని లక్షాధికారిగను
ద్రుటికాలములో తేసివైచును. ఆతడె డిట్లులేలేయనో దెలిసి
కొన నేరికిని సాధ్యముకాదు. దేన్నత్యమనండి యధోగతి
బొందినవారు మాపించుదు, సభోగతిమండి యాన్నత్యమునకు
వచ్చినవారు భూపించుదు నా విచిత్రపురుషుని కాసంబుల
శిరసావహించి చేతులు మోడ్చి, జోహారు లానరింతురు దక్క
జేయున దేదియును లేదుకదా అహో! నీమిచిత్రము! సకలైశ్వర్య
భోగలాలితంబులగు ధ్వులంబులు. సర్వసామ్యంబులగును, సంతత
ఘోరకాండంబులతోననకలింపంబుగను మాటి నాశనజేతారం
గములై శిథిలములైయున్నవి. కాని యాశిథిలత్వము నామ
మత్రావశిష్టము. ఓకాలపురుషా! నీవింకము, నీవదాయి తోసి
నది. నీ చలనాటిరాజాజాలద్రుండునీ పోగలిగితివి. కాని
యారారాజుల రాచకార్యవై పుణ్యశ్రోతి వార్షిగలిగితివా!
అలనాటి విగ్రహసరచక్రవర్తుల వ్రంగిలివికాని, యాశాశ్వ
ధనుల యశోవల్లికలను ద్రెంపగలిగితివా! అయతీణశిల్పకళా
దక్షుల గొనిపోతివికాని, వారి యసమానవిద్యానిపుత్యమును
గొనిపోవగలిగితివా! అలనాటి కవిపుంగల గనుపడకుండ
జేయగలిగితివే కాని, వారి వృద్ధు, మధురవాక్యవాహంబుల
నింక జేయగలిగితివా! నీచేతనైన దెదియో చేసితివి; చేతులు
కడిగొని యూరకుంటివి. ప్రపంచములో నిట్లులు సుప్రసిద్ధ
ప్రదేశము లెన్నియో నీశాసనములను బాటించుదు, నిరంకుశ
ప్రభుత్వపాలనాబంధితుడగు నిజదేశభక్తునిబోలె శల్వావశిష్ట
ములైయున్నవి. కాని యట్టిచానియం దొక నిరుపమానమైన
శక్తి, నిజమైన యాకర్షణ యున్నది అది సంతతము సజీవమై
యుండును. అందులకు బ్రబలనిదర్శన మాంగ్రదేశయశస్సంప
త్సూర్యమున నగ్రస్థానము వహింప, యత్యద్భుతశిల్పకళా
భరంబు హర్యుప్రసాదలచే వింది, యనేకవి పండిత
ప్రకాండసంస్తుత్యమై, యసమానయశోవిభావితంబై యొప్పు
కొండపల్లి దుర్గ మొకటి.

ఈదుర్గము ప్రస్తుతము కృష్ణామండలములో గృష్ణకుత్తర
మననున్నది. ఈదుర్గ మొక్కవర్షతాగ్రమువైగట్టబడియున్న
ది. ఇట్టి యున్నతపర్వతపంక్తులచు నొకదాని వెనుక నొకటి
పండ్డెండున్నవి. ఈదుర్గము తన యున్నతస్థితిని గోల్పోవక
పూర్వము చూచు మహాభాగ్యము మనకబ్బలేదు; కాని ప్రస్తుత
ము కానవచ్చెడి తీర్థచిహ్నములనుండి, సాధ్యమగునంతముట్టుకు
చాని లొంటి యాన్నత్యమును జెప్పూని, గతించిన మన
యాగ్రహితామహుల యశోగానము జేసి, యొక్క కన్నీటి
బొట్టును విడుదుచుమాత్ర మింకను మాటుపడియుండలేదు. ఈ
దుర్గము, కొండయతుగు భాగమునుండి దాదాపు మూడు,
చాలుగు మైళ్లదూరమువఱకు బహుమక్కగా గానించును.
కొండమట్టనగాధమగు నగర్త కలదు. దానివెనుక బగ్గమై,
వికాలమై, యున్నతమగు నల్లరాతిగోడ, యగడ్డ పొడుగుననే
కాక కొండ వైభాగమునకును గొంపోయియున్నది. ఈదుర్గ
ము పొడుగున నిరువదిగజముల కొల్లెటివంటున దుర్గరక్ష
కుటుండు బురుజులు కలవు. సింహద్వారమున కిరువైపుల రెండు
న్నతమైనబురుజులు కలవు. అటుండి కొండయతుగుభాగము
నఱకు చక్కనిరాచరాలు కలదు. ఈబాటపైగొండ నచ్చటచ్చ
ట ద్వారములును, ద్వారపాలకు లుండుబురుజులును గలవు.
ఇది కొండకొండ విషయము; ఇక్కడ గొంథ వైభాగవిషయము

పురాణములయొక్కయు ఆర్థికమత విషయక భావములతో
మిశ్రమై యున్నను నీసాంఖ్యసిద్ధాంతముల ననుసరించును
మహాభారతములో ముఖ్యముగా ద్వంద్వశక్తిశమునిండ సాంఖ్యసి
ద్ధాంతములున్నవి. ఈ సాంఖ్యములోని యఖిలోపదేశములు
మహాకావ్యములలో గొన్నిపట్ల కనుగొనబడవచ్చును. పండిత
“ గార్మ్య ” యొజించునట్లు నీసాంఖ్యదర్శనమునకు మహాభారత
ము సరియైనబహు పురాతన మూలమైయున్నను నాభారతము
లోని సాంఖ్యగ్రంథోల్లంఘనములు పెక్కులు ప్రధానమునవి
మాత్రముకావు. దాదాపుగా బూరాణములలో సగము భాగ
ము సాంఖ్య విశ్వాత్పత్తి ననుసరించును. వేదాంత సంబంధము
యిన పురాణములు సయితము వేదాంత సిద్ధాంతములచే విశేష
ముగా శక్తి నొందింపబడుచున్నవి. అయినను వేదాంత
సిద్ధాంతములనగా ముఖ్యముగా విశ్వవిజయ శ్రమైక సిద్ధాంత
ములు పురాణములలో పెక్కుచోట్ల సాంఖ్యాభి ప్రాయముల
యొక్కపవిత్రతను మఱుగు పఱచుచున్నవి. జీవము పురుషుడ
నియు స్థూలబాహు, లేక ప్రకృతి సృష్టిక బీజమయిన స్త్రీయ
నియు బారాణిక సాంఖ్యవృత్తియొక్క భావనయే యొప్పెడిది.

పాదజైవము లనెడుతత్వజ్ఞాన విషయక మతములు రెం
డును వాని ప్రధానాకారములన్నిటిలోను సాంఖ్యదర్శనమును
నాధారము చేసికొనియున్నవి. జీవము దుఃఖమునొందుట కాక
మతేవియులేదని వానిప్రధాన సిద్ధాంతము. లోకములో సుఖ
ముగా నివసించి యవభవింపవలయునను కామమేదుఃఖమునకు
గారణమైయున్నది. అదియజ్ఞానము నాధారము చేసికొనియు
న్నది. ఈచెటియొక్కయుద్దేశము లోకపరి త్యాగ సహాయ
ముతోడను, సమస్త మయిన యభిప్రాయములయందును
నయిత దచూలంబునముతోడను. నాశ్యజంపజేసి (కామని
రూపులమున) యైహికనివాస దుఃఖమునుండి మనవ్యజాతిని
విమోచనము చేయుటయైయున్నది. సర్వమును చేతుగునశే
యున్నవనెడు నీమతవ్యయము మిగల సద్భవముగనున్నది. అం
దువల్లనే జైవము చిరకాలమునుండి పాదమత కాఖిలోని వార
సుచ్చియే కలదు అయిన సుభయపద్ధతులను స్థాపించినవారు
ఆజన శతాబ్దములో సుత్తరమగ్గహిందూదేశమున బ్రాహ్మణ
కర్మలను వర్ణాశ్రమాచారముల నాటంక పఱచిన
బహుగురువులలో మిగుల ప్రసిద్ధి జెందిన
వారితో సమకాలీనలై యుండిరిని పరిశోధనలవలన మనకు దెలి
యవచ్చుచున్నది. ఉభయమతములు హిందమై క్షణభంగరమైన
బ్రాహ్మణమత దేవతల నొప్పునొనుచుండ సాంఖ్యమువలె నిత్య
మై, సర్వాత్మప్రవృత్తమయిన దైవస్థితి లేదనుచున్నది. ఈయభ
య తత్వజ్ఞాన విషయక భావములదేనిమండి సంగ్రహింప
బడినచో యాదర్శనమునుండియే వివిధ విషయములయందు వ్యా
ప్తికొందెను. అందువల్లనే సాంఖ్యగ్రంథకారులు తమక్షులలో
గొన్నింటిననగా ముఖ్యముగా బుద్ధుదాత్మ లేదనుటయు,
పక్షపు లెల్ల సస్థిరమయిన స్థితిగలిగినవనియు, ముక్తి స్వప్రయో
జన వివాశ (స్వారత్యాగ) మే యనియు సమసిద్ధాంతములను
నాటంకర పఱచుట గలిగెను. అయిన నిచ్చట బుద్ధుడు స్వయ
ముగా నిర్వాణము సంపూర్ణ నిర్మూలమా? లేదా యంతము
లేని యజైతన్య బ్రహ్మసంద వైభవమా? అనుప్రశ్నను నిర్ణయింప
నిరాకరించెనని మఱుగుగనుంపవలయును. బుద్ధులికడపటి యు
ద్దేశము నిస్సందేహముగా వేదాంతాభి ప్రాయమునకు సమ్యక్
ముగనున్నది. ప్రత్యక్షాత్మ (జీవాత్మ) పరమాత్మ (బ్రహ్మ)
తో వైకృత్యమగును.

ఈపద్ధతులయొక్క యావశ్యకత యప్రధానస్థితి మాత్ర
ము వాగ్వినియం కొనునట్టి తార్కికవిచారములయందు నిలిచి
యుండక మైంపవ తత్వజ్ఞానముయొక్క శాస్త్రీయవర్ణమునన
లో నవేక్షితమయిన (యొప్పరికించిన) నీతిని యనుములోనున్న
తార్కిక్యద్ధిని గలిగించుటకై నిచ్చియున్నది. ఈ మతద్వయము
యొక్కశిథి యుద్భుతమయిన భేదమును గలిగియున్నది. జైనమత
ము ఒకహిందూ దేశమందే నిస్సారమయిన కాఖగా శేషించి
యున్నది. పాదమతము చిరకాలము క్రిందటనే తనజన్మభూమిని
దేశమును విడిచియున్నదిగాని యితరమతములకంటె పెక్కువ
యవలంబులను సమ్యుక్తమున నొకప్రపంచక మతమై యొప్పి
యున్నది.

హిందీ - తెలుగు
బాలశిక్ష 0-6-1
మొదటి వాచకం 0-6-1
హిందీ పాకెట్టు డిక్షనరీ ౧-౦-౦
ఆంధ్రపత్రిక కార్యాలయ,
7, రంబుకెట్టిపేట, మద్రాసు.

చేర్చబడియున్నది. తేలదుఃఖునివృత్తి గలిగించునదియే యు
గ్గమోక్షము లభింపవలెననుచు నూత్నగోగదేహము తన
ప్రధానముల పదార్థగు లలోనికి లీనము చేయబడియుండును.
మలేయో నాత్మ మంతకం బ్రశ్నేకింపబడినది యగును జేటుగ
హంసనాగను. కాని సంపూర్ణమయిన యతేతనత్వమునందే
వేటంగ నుండనారంభించును.

కడపటి యుపనిషత్తులయందును, మహాభారతమునందు
న. నుపహరింపబడుటకు మాత్రము మొదటిదునున్న దర్శనము
యొక్క నామము సాంఖ్యమండియే పుట్టియున్నది. అయినను నది
తాననునందు పద్ధతినుండియే యూహింపవలెననియో, లేదా,
భేదములేనికొనదగినదియో యగు సిద్ధాంతమును వివరించు
నిదర్శనదు తత్వములనుండి లెక్కించుట (సాంఖ్యాదర్శము)
యనునగ్రంథమునట్టిది యేదియో దానింగుఱించి కొంచెము సందే
హము గలగు. బుద్ధుడ దేవ్యని మతధర్మములను, బోధనలను
నలంఛనో, ఎవ్వనిని పాదధర్మత్యతిహాసము బుద్ధుడు జన్మిం
చిన స్థలము కపిలవస్తువుతో సంబంధము గలిగించుచున్నచో
యూహింపవలెను (క్రీ. పూ. ఆజనశతాబ్ది ముగ్ధముననే జీవించి
యుండవలయును. అతడు తనదర్శనము (పద్ధతి) నెన్నడయిన
గ్రంథరూపముననుంచినచో నది జాగ్రత్తపెట్టబడక యుం
డనా? మైంపవేతిహాసము ఈపేరుగల ముగ్ధుని నిదర్శన
మును స్థాపించినవానినిగా వైకకంత్వముతో జెప్పచున్నను
కపిలవని మండిపురుషుడ డుండినను విషయమే సందేహముగ
నున్నది. సాంఖ్య తత్వజ్ఞానమునకు ద్వితీయ ప్రధాన ప్రామాణి
కుడు పంచభిక్షుండై యుండెను. ఇతడు క్రీస్తుశకారంభప్రాం
తమున జీవించియుండవచ్చును. జాగ్రత్త చేయబడియున్న
జహు పురాతనదర్శనగ్రంథ మీశ్వరకృష్ణుని సాంఖ్యకారియే.
ఇది క్రీ. శ. 157-58 వ సం||రలో ముగ్ధును చీనాభాషలోనికి
బరితర్చిపడెనుటచేత బంచమ శతాబ్దమునకు బూర్వపుదై
యుండజాలదు. మఱియు నయ్యది యింకను ప్రాచీనమై యుం
డవచ్చును. ఈగ్రంథము 69 శ్లోకములచే (క్లిష్టకయిన యా
ర్యాన్యోత్తములతో గూర్చబడిన) సాంఖ్య సిద్ధాంతము లను
మిక్కిలి సంగ్రహముగాను గ్రమమేర్పడునట్లుగాను రచి
యింపబడియె. దీనికిమూడు తక్కినవి తరువారము గూర్చబడ్డి
నవి. పంచభిక్షునాత్రిమలను బ్రత్యేఖ్యాన మొనర్చినట్లు కాన్పిం
చును, అందు సతేడు దర్శనమునకు ముఖ్యకారకుడుగా నుచ
హరింపబడుచున్నాడు. సాంఖ్యకారికపై రెండు మంచివ్యా
ఖ్యానములు గలవు. క్రింద 700 వ. సం. ప్రాంతమున నొకదా
నిని గౌడపాదుడును మఱియొకదానిని క్రీ. శ. 1100 వ సం.
మునను బిమ్మని వాచస్పతి మిత్రుడును వ్రాసిరి.

చిరకాలమునుండియు బహుప్రాచీన దర్శన గ్రంథముగా
నెంచబడుచున్నదియు, దీనిక ద్విత్యము కపిలవతు నారోపింప
బడినదియు, సగుసాంఖ్యసూత్రములు ప్రాయశః క్రీ. శ. దాదా
పుగా 140) ప్రాంతముననుగూర్చ బడియుండవు. సాంఖ్య
ప్రచననను శేరనొప్ప సీగ్రంథమును రచియించినపురుషుడు
సాంఖ్యోపనిషత్సిద్ధాంతములు రెంటికిని శేషము. లేదని చూపు
టకుగాను వృధాగా బ్రయత్నము స్పీయుండెను. అతడును
యోగాభిప్రాయముచేతన వేదాంత పద్ధతిచేతన సధికముగ
ప్రేరేపింపబడియుండును. ఈగ్రంథమువైసన్నప్రాచీన వ్యా
ఖ్యానము అనిబద్ధునిచైయున్నది. అది క్రీ. శ. 1౬00 ప్రాంత
మున గూర్చబడియున్నది. అందులో ప్రస్తావించు రీతిగల
స్థూల ప్రపంచక విషయకతత్వము (పదార్థసృష్ట్యము)
మిగల సహయోగకరమైనది. బహుస విస్తరమయినదియైనను
చాలతక్కువ స్థూలప్రపంచ సంబంధమయినది. సాంఖ్యప్రపంచ
సభామ్యను నామముగల విజ్ఞానభిక్షుకుని వ్యాఖ్యానమైయు
న్నది. అదిసమనాచారతత్వోత్తరభాగమున వ్రాయబడినది.
గ్రంథకారుని యుద్దేశము ఆర్థికమత సంబంధమునదిగాన నతడ
డు శాస్త్రీయమయిన పద్ధర్శనములు తనప్రధాన సిద్ధాంతముల
యొక్క సర్వములనే కూడికొనియున్నవనిచూపుప్రయత్నముననే
వివిధ దర్శనములలోని సహజులకులను ప్రత్యేఖ్యానము
చేయును.

క్రీస్తుశక కారంభము మొదలు కేటికనక సాంఖ్యసిద్ధాం
తములవేదాంతములకంటె దమ్మచ వ్యాప్తిలో (ప్రచురములో)
నుండిననుచు హిందూమత తత్వజ్ఞాన జీవితమునకు విశేష
ముగ శక్తిని వినియోగించియున్నది. త్రిగుణోపదేశములపంటి
చాని (సాంఖ్య) యొక్కన్నశక్తిలోపదేశములలో గొన్నిసం
స్కృతివాద్యయమున కంతకు సామాన్య లక్షణముగా నున్నవి.
(క్రీ.శ. 80). గొప్పవేదాంతియగు శంకరాచార్యుని కాలముననే
సాంఖ్యదర్శనము గొప్ప ప్రతిస్టయం దుంపబడియో మనుధర్మ
శాస్త్రము మిహంస వేదాంతముల యొక్కయు జనసామాన్య

నకు వత్తును. కొండపై నున్న దుర్గమున కేరటకు రెండును ములున్నవి. ఒకటి రావబాబు. రెండవది రాజరాజు. రావబాబు కన్న, రాజరాజు కంటె. ఇది యొకదాని నొకటి యనుసరించి యే యున్నవి. ఈ బాబుల కొండలను బట్టి వృక్షలతామయము, పుష్ప పుష్ప ఫలసమర్పిత నితంజపుంజమయము, దుర్గమున కేతెందు నతిభిబృంహంబునకు స్వాగత మీయ, ఫల మొత్తంబులను, బూత్తులను బడికిపల్లెలంబుల నిడి నిలువంబడిన శ్రీరత్నంబులువలె నేత్రోత్సవము గావించుచున్నవి. ఈరీతి గొలదిదూరంబునవచ్చుచికి, దుర్గలలో జుద్రునియట్లు భాసిల్లుదు, నాంధ్ర మహాజనుల ప్రాచీనకృత శాస్త్రతత్వము జేసోళ్ల ప్రపంచమునకు జాటు నత్తున్నత ప్రదేశంబున నిల్చిన, మహా క్షయంబోలె రాజాంతఃపురంబోటి కానంబును. అదియే ప్రధాన రాచగరు. ఇది కంటక బడిన కొలది కాలంబునకే దుర్గముయొక్క సింహద్వారముఖంబు గోచరంబగును. దాని కన్నలనే గోరి యొకటి యున్నది. అది 'గాలిపరీపుగోరీ' యనియు, నాతడు మహామృదీయులీ దుర్గమును వశపఱచుకొను యుద్ధమును, మహామృదీయులవత్తుంబున బోర్లప్రాంబు లప్పించిన పోరియగు నేనానియనియు జెప్పుచుండును. ఆగోరి కెదురగనున్నదియే, కొండపల్లి దుర్గము. అదియతిపద్ధ మై, శాస్త్రసహకారమునకుండెనులులుట్టింబుచున్నది. ప్రస్తుతపుష్పతినబట్టి చూడగా నది నాలుగంతల రాజసాధముని దోచెనీ ఆ సాధకుంబులనై ప్రాచీన యాంధ్రసోదరులు జూపిన శిల కళాదక్షతను సర్వంపురు జాతక హాశయలకు గలహరణ మొనరించుటకంటె, నాసాధము నొక్కతూరి కన్నులార గాంచననని మనవిచేసి తక్కువల విషయంబుల వ్రాసెను. ఈ దుర్గము యొక్క రెండవ యంతయు నందు నైపుణ్యములనున్న నొక చిన్న చీకటిగదిలా నొక శేల రంగ్రునున్నది. దాని పైభాగము చలనకారముగా నున్నది. అదిదాదాపురెండున్నరమగు లోతున్నది లోనే నొక ప్రక్కగా భూమిలోనికి సారంగమున్నది అది యాదుర్గము నుండి హైదరాబాదుకు బోవున ప్రమార్గంబుని వాడుక యవార్తము చింత్యము. ఇట్లులైన నంతఃపురము నుండి బహిర్గతమునకును గొన్నిన్న మార్గంబు భూమిలోనుండియున్న ననుబంధియను. ఆసాధమున కీశాన్యమాలగఁ జనిన, దీర్ఘియమల్చినను రాజమార్గంబును, యామార్గంబున కింప్రక్కల మహాశస్త్రమగునల్లరా తిగోడలను, వాగోడల కాళ్ల విశాలమైన బాబులను, రాజ బంధుగృహంబులను, వజ్రరాది కృత్యంబుల కనుమలందై శిలా నిర్మితంబులగు జూతయంబులను, జూపరల కాళ్లర్యముగొలుపుచున్నవి, ఆరావబాబుతిన్నగా నొక మధురోదక ప్రదేశంబునకు గొని పోవును. దాని కిటాకి యని వాడుకపేరు. అందలి నీరు టెంకాయలాలనలె నుండును. ఆజలాశయమున కుత్తరముగా దాదాపు రెండు మైళ్లదూరంబున నొకపర్వత భాగము కలను. అది యగ్నటిశిఖరమలలోకెల్ల నున్నతమైనది. దానిపై నొక బురుజు కలదు. అచ్చుల రక్షకభటులు ఫీరంగుల సిద్ధపరచుకొని, యహారాత్రంబులకు దను యాంధ్రసామ్రాజ్యలక్ష్మీనేవాతత్వము లై శత్రువైద్యపురాకల వేయగండతో గనిపెట్టుకొని యుండెడివారు. దాని నొంటిమక్కు ముండును. ప్రధానసాధంబునకు ఒడవరగా నరమైదుదారంబున 'గోల కొండ దర్వాజా' యనుపేరున నొకద్వార మున్నది. పూర్వ మా దుర్గమును స్వాధీనపఱచుకొనిన గోలకొండనవాబు మాలీ కుతుజ్జా మొదలగువా రీదుర్గమునండి, గోలకొండకు బోవు మార్గంబునియు, నందుచే నాద్వారంబున కట్టిపేరు కలిగెననియు వాడుక. ఎన్నియో గజకాలలు, యగ్నేకాలలు, భాస్కరపుట్టులు, గునాగరములు, కారాగారములు, నాయుధాగారములు కలవు; కాని శిథిలీభూతమై యున్నవి. నటియు నెట్లుగా జని నేశ్వరసాధముని, చిల్లరపేర్లతో గొన్నియున్నవి. ఈ దుర్గము యొక్క సందర్శకార్థమై కట్టబడిన బురుజులు లెక్కన విక్కుటమై యున్నవి. ఇది యొకవర్తకాగ్రహమై నిర్మింపఁబడుటండేసి, శత్రునివహంబులకు బోలీయక, నేటివశమున సాటిదుర్గంబులలో కెల్ల నీటుగా నున్నది.

ఈదుర్గమును పోలయజేమారెడ్డి యను ప్రభువు కట్టించెను. దీనినిగట్టించుటకు క్రీ. శ 1334 మొదలు క్రీ. శ. 1364 వరకు ముప్పది సంవత్సరముల కాలము పట్టెను. మొల్రమమీద నీరెడ్డి ప్రభువు పదుమూడుకోటలా, నొక్క మహాల గట్టినింపటలకు దెలియవచ్చును. కొండపైభాగముననే గ్రామము గట్టించెను. ఈయనతదుపరి అనవేమారెడ్డి మొదలగు రెడ్డి కులీకులు నూలుసంబంధము లగు లోక విచ్చిన్న ముగాఁబరిపాలించిరి. ఏమట్లు క్రీ. శ. 1429 మొదల లోకకేతాబ్ది మహమ్మద నవాబు లడేశాతీతంబు లగు గజపతిరాజుల సాధనముల

గుండెను. వారిలోముఖ్యులు బాహుబలేంద్రగజపతి, ముకుంద భూపతి, విద్యాధర గజపతి, పురుషోత్తమ గజపతి, యనువారలు. అందు ముకుందభూపతి ప్రభుత్వమున దనఁగా మహాదా క్రీ. శ. 1470 ప్రాంతమందు, భూమినీవా బగు రెండవ మహామహమ్మద యొక్కమంత్రి 'సకీర్ మహమ్మద్ గవార్' యనువానిఁడు దక్షిణహిందూదేశముపై పంపయాంత్రితు వెదకి, 'రాజమహేంద్రవరములను స్వాధీనపఱచుకొని, 'సకీర్' మహమ్మద్ యంబరగాయ గజపతి కిచ్చి పోయెను. అప్పటినుండి క్రీ. శ. 1530 వఱకును దుర్గము గజపతుల స్వాధీనమందేయున్నను, క్రీ. శ. 1515 యందు శ్రీ విజయనగరా ధ్యక్షుల శున శ్రీకృష్ణ దేవరాయలు, నిర్మలకపరాక్రమపాతకులను నేలతోడను, నసమానశేముషీవంతుండును తిమ్మరుసు నగ్రతీతోడను గోటను ముట్టపించు బ్రస్తుతము కొండపల్లి గ్రామంబున దుర్గమున నూడు మైళ్లదూరంబున రెండు మా మహమ్మద గుకాము చేసెను. నీటిసంబంధము యొకదినుడుబావి ప్రసిద్ధిపఱచెను. ఆంజనేయస్వామి ప్రతిష్ఠింపఁబడెను. ఆబావి కిందనే 'తిమ్మప్పబావి' యనుపేరునకు బిలువఁబడుచున్నది. ఆబావి తీయు నెండ వానలకు, సహించును శాంతముగా నచ్చుటకే గుఱున్నాడు. యుద్ధమందు గృష్ణ దేవరాయలవత్తుమారి కేరటను కల్లెను; గాని సఖ్యము సాధనందున దుర్గము మిగిలి కలవతుల కొసంగఁబడెను. తక్షణమే క్రీ. శ. 1530 యందే గోలకొండ నవాబును కులీకుతుజ్జాహా దండెత్తి వచ్చి దుర్గమును స్వాధీనపఱచుకొనియెను. అంతటితో నాంధ్రుల ప్రతిభి గొగ్గెను. ఈమహమ్మదీయవంశస్థులక్రింద దుర్గ మొక శతాబ్దముండెను. వీరిలో ముఖ్యులు ఇబ్రాహీం కుతుజ్జాహా 'అబుల్ హసన్ పాదుషా' యను వారలు. 'ఇబ్రాహీం కుతుజ్జాహా' 'మల్లిక్ ఇబ్రాహీం' అనుపేరుమాడ నుండెను. ఈయన గారికిసంస్కృతాంధ్రయులందు బాండిత్వముండెను. పండితుల నెందఱో సన్మానించెను. 'పొన్నిగంటి తెలగ' వానిని 'అచ్యుత' యయాతిచరిత్రయును; 'అద్దంకి గంగాధర' కవిచే నాడి 'దాదాపాఖ్యానము'ను గృతులుగాఁ బొందెను. ఈయన కాలమున గొండపాదుషానుండెడి మందుగిట్లు పరశురామవీరితి ముఖ్యుండేసి, తక్కువల గృహంబులన్నియు నాశనమయ్యెను. అంతట గ్రామంబంతయును గొండకు దిగువభాగంబున గట్టఁబడెను. అప్పుడు పట్టణ విస్తీర్ణ మెక్కువగా నుండినందున ప్రస్తుతము 'మల్లాపుర'ను నివ్వవారింపంబుకు పారింతము రావలయుండెడితావనియు బుద్ధులకు 'యిబ్రాహీంపట్టణ' మగునని తావప్పటి కొండపల్లిపట్టణమునకు గోమటిపేట యానా, వారింతపులయందు గానఁబడుచున్నది. 'అబుల్ హసన్ పాదుషా' యాయనగారిని 'తానీషా' యందురు. తానీషాహా యనగా మంచిరాజుని యగ్ధము. ఆమాటయే తానీషా రెబ్బముగాఁదెలుగున మాటెను. తదనంతరము క్రీ. శ. 1664 పారింతమున మొగల్ రాజవంశస్థుండు శున సారంగజేబు ఈగొగ్గెనును వశపఱచుకొనెను. ఏమట్లు క్రీ. శ. 1766 శున శివ్ మును కెన్వైకాటియాడను నైస్వాధీకుని నాయకత్వమున నాంధ్ర మహాలకులకు లోనయ్యెను. అదిమొదలు క్రీ. శ. 1860 వరకు సాంధ్యయైనట్లంబు లీగ్రామముననుండి, శత్రురాజుల భీతితో 'గంగ'నే దగ్గింపఁబడెను. అంతటితో సుప్రసిద్ధమైన కొండపల్లి చారిత్రీ ముస్లింపవలసినవచ్చెను. అప్రసించెను.

క్రీ. దశయందున్న నీదుర్గమునందుండు విశేష మెద్దియో కాని, పరిశీలనంబును, దానిని జూచుట కనేకమంత్రిలు బురుజుల వచ్చుచుండును. ఆవచ్చువా రొక్క యాంధ్రులే కాదు. ఒక్క తమిళులేకాదు. ఒకమహమ్మదీయులే కాదు. ఒక్క ముంజ్జాయలేకాదు. అన్ని జాతులవారు, అన్ని మతముల వారును వచ్చి, రెండు దుర్గమును దర్శించిపోవుచున్నారు. ఇప్పుడున్నట్లు సంపదమందిరములుకాని, చంద్రీకాంతకలానిర్మితంబులగు సాధరాజంబులుకాని, శాజమహారులు చటపటాలు పట్టుకొని, వాహళీకు లొనరించు మహారాజామములుకాని, రాజాంబులు నివరించు జనానామందిరములుకాని, రచ్చ కొట్టులుకాని, రాచబాటలుకాని, గొన్నింపు 'ఈ దుర్గరక్షకులము' మేము. 'మేము బ్రదికియుండగా శత్రువైద్యులైన దుర్గమందు గాల్గిదనియుమా? హా! యని హంకరించుచు వారధుచిన్నంబులగు మిసంబుల (దిప్పి; వంక తలసాగలఁజట్టి, వంకకత్తుగట్టి, దుర్గమును వేయి కన్నుల గానాడునట్టి యారాజుభటులుకాని, వారి యధికారులుకాని కాన్పురము. ఆలనాటియననే నున్నపాలుడుకాని యాము క్షురధూపశికాని, నిరంతరపు వాతయపు వేళ ప్రఖ్యాతి గాంచుక, యారాయనమంత్రీ భాస్కరుడుకాని, కవి సార్వ కామ విరుదాశికుండను నాగీరామరుకాని, యా యిబ్రా

హీం కుతుజ్జాహాకాని, యాతని యసమాన మన్న నలఁ బొంది; నాయాంధ్రుని రత్నంబులుకాని, కానంబడదు. కడకు వాఁ ఛాగూపటములనై నఁ జూచి, నేత్రోత్సవము గలిగించు కొండమనిన నవియును గన్నట్లువు. ఆహా! అందఱును మాయమైరి అంతయు మాయమయ్యెను. సర్వమును నీరంధ్ర తరువుకల కల్పితమై గాణాంశకారమై, భయంకరముగాఁ దోచుచున్నట్ల నిటుచూచిన నంతులేని మహారహములబారులు. ఎటు వీక్షించినను నిబిడాంధకారమై, భీతిని గొట్టు కామసాదలు. ఏవైక పరించినను ముండసాదలు, రక్కసి సాదలు, గురివెంచసాదలు ఏభక్తిగాంచినను జంఝిగాంతులేక జెట్టు చెట్టున వేలికడ చుండు కొండముచ్చ సమాహములు. ఇటులసహ్యకరమై, భయానకమై, భట్టాక శార్దూలాది భూరవృక్ష సంకులంబై కన్నట్లు దుర్గమునకుఁ బ్రేక్షకులు, పుణ్యతీర్థ దర్శనవాంఛితలైన యాత్రికులభంగి, ననవరతము వచ్చుచుండుటకు నీదుర్గమునందు మహాకారణం బొకటి యుండితీరవలెను.

పూర్వ మొకప్పుడు సకలసంపదల కాటపట్టయి, సర్వ శివ్యములకు నిలయమై, సంతత సత్పురుష సమ్మానితంబై పారిచీనుల నాగరికతయు, వారి యాస్పత్యమును జాలుచుండ సుప్రసిద్ధులగుతావుల దర్శించునీరికి నుత్సాహంబు కలుగుతుండును! ఎవ్వరు మునుందు ప్రయాణసన్నద్ధులైనాగతుండురు. "పుట్టునె దేశమందొక యపూజ్యుడు నాదిది జన్మభూమి నేఁ బట్టినదేశమిదియని సాంగక బాగము గల్గునీనుడై? పుట్టెడు. కావుననే పృథివీపాంశమును, హైందవ్యదేశాదు విదేశీయులు సహిత విట్టి పారిచీనప్రదేశంబులె చలుచు దర్శించుచుండురు. ఇది మానవస్వభావసిద్ధము. ఈదుర్గమును దర్శించునీతెంచు ప్రేక్షకులందఱు శిథిలీభూతమైన నాగనాశ్యకాలన సైనిక శిబిరములను సాధరాజంబులను, బురుజుల సమాహంబులనుజూచి ముక్కున వ్రేలిడికొని 'ఆహా! అయ్యో! ఎట్టిదాని కెట్టిగతి పట్టెను? భరి! ఏమి! ఆలనాటి యాంధ్రులనాగరిక ఏమి! ఆప్రాచీనయాంధ్రశిల్పకళాదక్షత! ఏమి! ఆరాచనగరు! సాంపు! ఆసాధరాజంబులపెంపు! ఆరాచపాటలయింపు! ఆద్రులై దువందలసంవత్సరములక్రిందటనే యింతటి కార్యకూర్మయిండిరా! అబ్బా! ప్రాచీనాంధ్రులంతరాజకార్య భురంధర లా? వారియం దప్పడే యింతశిల్పకళానైపుణ్యముండెనా! యని అంధ్రులప్రాచీనాస్పత్యమునకు మెచ్చుకొనుచు, బ్రక్క తావధకు నొప్పుకొనుచుబోవుచుండురు. ఇందులకాంధ్రులు ప్రత్యేకముగా గర్వింపవలసి కచ్చుచున్నది; ఏలనన, ఆసామ్రాజ్య మె్వరిది? అరికరి హర్షక్షంబులగు నాప్రభులెవ్వర? అసమా; శేముషీవిభాసితులగునాప్రెగ్గడలెవ్వరు? అనుపమానపరాక్రమ శేతులగునావీరయోధులెవ్వరు? ఆరాచకోటిని తమమృదు మధర వాగ్ధురీతరంగముల నోలబడించిన యాకవిచంద్రులెవ్వరు? ఆసామ్రాజ్యముమీది. సామ్రాజ్యసంస్థాపకులంద్రులు. సామ్రాజ్యసంరక్షకులంద్రులు. ఆయరికరి హర్షక్షంబులగు ప్రభులంద్రులు. ఆయనుపమానప్రెగ్గడలంద్రులు. ఆయనుపమానవీర లంద్రులు. ఆకవిచంద్రులంద్రులుఅందఱునాంధ్రులు. అదియాంధ్రులసాత్తు. ఆంధ్రులహక్కు. ఆంధ్రసామ్రాజ్యశ్రోతియగ్గడకేరికల్లారినది. ఓ ఆంధ్రమాతా! వీరందరు నీపుత్రరత్నములు ఇదంతయు నీకడుపువలదు. తల్లీ; నీకీదే నమస్కారము.

బీచినభలో శ్రద్ధానందస్వామిగూర్చి చదువబడిన పద్యములు

[ప్రతాప రామకోటయ్య]
 ౧. సడలిన సంఘసంఘలదెసకా పునరుద్ధరణార్థివృష్టి, ఏ రృషిని నిరంకుశంపువరి - పాలన సంస్కరణాభిలాష, నె డ్డడిన స్వశేషభావల యభాగ్యగతికా సరిజేయుకే క్రి, నె యెడనుమహాత్మునందులయించెనబో భరతాంబభాగ్యవై నీ. పారియెల్లకల్గినివాసమృత వనమృత
 కనుమూదిరసార్థ సరణిజూప
 ఆవేళలక్ష్మీ నిత్యక్రీడ హృదయము
 సమహితత్వంపురసము లాలక
 సత్సద్గుణత్వ సంస్థానాధిపతిహక్కు
 చవులూరునమృతవర్షములు కురియ
 సమలకాసాయ సాంస్కరణోరోచి
 సభనైన వింతలేజములు కురియ
 గీ నేదముఖుల యశోగాన విఖియందు
 చంద్రసింహాచార్య పదవివెలుగు
 అర్చనార్థ! శ్రద్ధానంద అమలతేజ!
 అందుకొనును స్వాగత పత్ర మిందు నేఁడు.

ధూర్జటి కవిత్వము

(భూపాలరావు శ్రీనివాసరావుగారు)

‘కాళహస్తి మాహాత్మ్యము’ ‘కాళహస్తి శతకము’ ధూర్జటికవిత్వములు. కాళహస్తి మాహాత్మ్యము భక్తిరసప్రధానమైన ప్రబంధకవిత్వము. విశ్వేశ్వరుని మాహాత్మ్యమును కాళహస్తి శతకము చాటినికై తపమొనరించి మోక్షము బొందిన భక్తుని చరిత్రమును ఈ గ్రంథముందు వర్ణింపబడి యున్నది. శతకముందు కవి నిర్వాణపదవికై విశ్వపతిని ప్రార్థించుచున్నాడు. ఇందలి పద్యములు కవి హృదయాంతర్యాగోద్భవములు గాని నాలికడు పలుకులుగావు. ఏదేని గ్రంథములందు కవిజడవడి, కవిత్వతత్వ పట్టుత్వము, కవి భీతిశయము, కవనమందలి లోపములు ఈ బ్యాసమున సమాలోచితము.

గ్రంథవిమర్శనకు దొరకొను పూర్వము మనమొకవిషయము గమనింపవలయును. ఆంధ్రవాఙ్మయముందు కవిజీవితములు బహు స్వల్పసంఖ్యగలవై యున్నవి. పురాతన కవి విరచితములగు కవి జీవిత విషయములకు గ్రంథ మొక్కటియు లేమింజేసి, కవులనడవడి, స్వభావము మున్నగు సూక్ష్మ విషయములు ఆధునికులమగు మనకుఁ దెలియని విషయములైనవి. గ్రంథాంతరాలకు, కవులచాటుధారలు వారివారి చరిత్రజ్ఞానమున కాధారములై యున్నవి. గ్రంథవిషయమున జట్టిపాడ కవిచరిత్రస్వభావము తెలుంగవచ్చును. ఎట్లన, కవులు తమభావములు, ప్రవృత్తి, మొదలసహాని గ్రంథములందు తెల్పియున నేమి తెలియజేసిన నేమి వెల్లడియందుదురు. ఈవిధమున వెల్లడియైనవి విషయములమూలమున కవుల స్వభావములను నిర్ణయించి వ్రాయబడిన గ్రంథములు ఆంధ్రవాఙ్మయముందు గొప్పతనములు. మనముకూడ నాపద్ధతి నవలంబించుట భావమొకట. కలంకారముగూర్చుటయే.

ధూర్జటినిగూర్చియు, అతనినడవడిగూర్చియుఁ దెలిసికొనమన కీగ్రంథము లెంతవఱకుఁ దోడ్పడునో తొలుదొల్ల విచారించుము.

కాళహస్తి మాహాత్మ్యముందలి గద్యనుబట్టి ధూర్జటి సింగయ నారాయణ జ్యోతియ నారాయణ తమ భర్తలయందు, “శ్రీకాళహస్తి శతక చరణముల నేవాపరాయణుండు”నియు మనకుఁ దెలియవచ్చుచున్నది. కాని కవినిగుఱించి మూలముగా సింగంథములందు “పెక్కువిషయములను మనము గ్రహింపవచ్చును. ధూర్జటి ఆదైవ్యతయనియు; కైవభక్తుడనియు, జదువలకు స్పష్టము కాకమానదు. సోహమ్ అను అద్వైత సూత్రమును వెల్లడియచున్న ఈక్రింది పద్యమును గమము:—

చ. జగములు నంతరాత్మయును సాక్షియనీమను న్నిజంబుగా నిగమును లాడెగా వినియు నేడితరంబుగ మా కఠిన్విశం బగువర పెట్టు వేడగలవయ్య, భవన్యయమైన పూర్ణచిత్తగమములో మమంగలపి క్రమ్యుల బుట్టెడు బాధమన్నవే! కాళ. ఆ. 3.

ధూర్జటి కైవభక్తుడు. ఇష్టదేవతాప్రార్థనయందలి శివులంగొట్టు రట్టుండప్ప వేరొండుపైవంబును కవి ముతంపడు. “స్తోత్రంబునలగజేయనొల్ల”నని కాళహస్తిశతకమునందుఁ గూడ కవి వ్రాయుచున్నాడు. ధూర్జటికి శివభక్తచరణములందు భక్తిశక్తి. అన్యదైవంబుల బూజించిన “వారెందుం గొఱగాక పొదురకటా!” యని కవి నిట్టూర్పులు నిగికించుచున్నాడు. ధూర్జటి ‘మాధభక్తి’—(పదముల మోటుతనమునకు మన్నింపుడు)—కలవాడనికూడఁ జెప్పటకు సాహసించవచ్చును. మఱియొకవిషయము. ఇతఁడు రుద్రాక్షపూజలకారము భరించువాడనియు, పైపటారమేకాని మనఁబున గపటి యనియు, గవిచంద్రునకు గళంక మొందుసంభవించినది. ఇ యెంతయు ససత్వము. కాళహస్తిమాహాత్మ్యముందలి తృతీయాశ్వాసమున వర్ణింపబడిన ప్రాప్యణుడు శివవిష్ణుములతో నిండియున్నాడు; ప్రభుమాత్యునమున వర్ణింపబడియున్న లోపముఁ దూడ “ధూతియు రుద్రాక్షంబులుం బూని” శివుని నేవ చేసి కటకు వ్రాయబడియున్నది. ఇంతియకాక వైషణ్యహరించబడిన శివవిష్ణుములు, శివభక్తులు భరించవలయును దోషముని కవినిర్వచనము:—

చ. జడలుభరింప రంగజాని జంపరు పూయగు! ధూతిపూతమై నడుగరు భిక్ష, కట్ట రజి నాంబరము * * * * * పడయుదు రూరకుండినను బాపలు చిత్రముగా శివత్వమున్ కాళ. ఆ. 1. ప. 108.

ఏతద్విషయమున గ వి యభిప్రాయసారము:— శివభక్తులు శివవిష్ణుములు భరించుట ముఖ్యము, అట్లు భరించుచే మోక్షము చేయవచ్చును. ఇట్టి మాధవిశ్వాసముగల కవికి శివవిష్ణుములందు గౌరవమున్నదనియు, శివవిష్ణుములు భరించుట యలంకారార్థము కాదనియు, చెప్పవలసిన బాధల నేటి తెనుగువారికి.

ధూర్జటి బాంబడను నామది గలదు కదా! ఇతని కీనింద కుటిలుబురుగురగు మీ క్రిందిపద్యమునఁ దెలియవచ్చుచున్నది. చ. ముతమలి యైన యాంధ్రకవి ధూర్జటి పల్కుల కెలగైసో యుతులె మధురీమహిమ! కా! తెలిసెన్ జగదేకమోహనోద్ధత సుకుమారవార వనితా జనతా ఘనతాపహారింసం తతవధురాధ రోదితపధారసధారలఁ గ్రోలుటం జా మీ!

ఈపద్యము కేవలము కట్టుకథయనుటకు వీలులేదు:— చాటుధార. ఇందు నిజముండవచ్చును. ధూర్జటి శివుని నాలు మండియును ముపమోత్పేక్షాధ్వని వ్యంగశబ్దాలంకార విశేష భావల కలభ్యంతైన శివునియందై క్యంతైన మనంబున సంభోజాక్షి చతురంగయాన తురగీ భూషాదు లాత్మవ్యధానీజనులని నమ్ముతేడు. పదుమందనంబునఁ దానొనరించిన దుశ్చేష్టలం బెక్కిననుమఁ గాళహస్తిశతకముం దచ్చటచ్చటఁ గవి వ్రాసి యున్నాడు:

కా. కాయబొచ్చె వధూనఖాగ్రముచేత కాయంబు నక్షోజములో రావన్ రావడె తొమ్ము మన్మథవిహారశ్శేఖ విభ్రాంతిచే * * * * *

అనియు, మఱియొకచోట:— “నమకలోకేసిన ఘోరదుర్గళలు భావింపంగ రోతయ్యెడుకా” అనియు, వ్రాయబడి యున్నది. అట్లయ్యుండ, గవిత్వముచెప్పమొదలిడినప్పటినుండియు ధూర్జటి శివభక్తిపరాయణుడని మనమూహించుటకు రెండు కారణము లున్నవి. ఇతరతాపానకవులవలె ధూర్జటి కృష్ణదేవరాయలను బొగడలేదు. అప్పదిగజనులలో నీధూర్జటి గజము మాత్రము రాజసన్మానమును లెక్కొనలేడు. ఇంతియకాక, శతకముందుఁ గవి యిట్లు వ్రాయుచున్నాడు:— “నీకుంగాని కవిత్వ మెవ్వరికినే నీనంచు మీఁదె త్రితే! కేకొంటింబిరుదంబు, కంకణము ముంతేతం... గట్టితిం”, ధనాశ మొదలగునవి లేమింజేసి కదా ధూర్జటి యిట్టి ప్రథన బూసుట. కాని, భవముచే నాకన్దింపఁడని మనస్సు శ్రీచే నాకన్దింపబడి యుండవచ్చును.

ధూర్జటికి రాజద్యేషము మొండు. ఇట్టిద్యేషముండుటకు “హేతువెయ్యిది? సంకుసాల నృసింహకవికిఁజె నలబ్ధైరాగ్యమా? పోతరాజునకువలె కేవలవైరాగ్యమా? ఎట్లులైన నేమి? ధూర్జటి రాజాశక్తియు జన్మాంతరముంచూడ నొల్లదు. శతకముం దిట్టివైరాగ్యభావమును చెల్పుపద్యములు పెక్కులు గలవు. గ్రంథములమూలమున ధూర్జటినిగూర్చి మన మొకనుఁ దెలిసికొను విషయములు కొన్నిగలవు. ఇతఁడు హాతయోగియై యుండవలెను. “పరికించితి మంత్రతంత్రములు, చెప్పన వింటి సాంఖ్యాదియోగ రహస్యంబులు” అని శతకముందును; “నిధిని రేజకు ర్భాసనా భ్యాసనాడీ సదాశోభనాయాసముం బొంది యాధారజాలంధ రోడ్డిన బంధంబులం బట్టుచుకా” అని ప్రబంధముందును వ్రాయబడియున్నది. ఇట్లు సూక్ష్మవిషయములైన దయోగముద్రల నెఱిగిన శివభక్తుడు హాతయోగియని యూహించుట తప్పింపు కానేరదు.

ధూర్జటి బ్రహ్మచారియో? కాదు. ఏలన భావగీతమున కాళహస్తి శతకమునందు సంసారదుఃఖములగూర్చి పెక్కు పద్యములు వ్రాసియున్నాడు:— “అబుంబిడ్డలు దల్లిదండ్రులు భవంబును నృవంబంధనం, వేలా నామెడఁజట్టి నాడె;” ధూర్జటికి సంసారముం దిష్టము లేదు. ఇట్టి వైరాగ్యభావమును వెల్లడి చేయు పద్యములు శతకమునందుఁ జెక్కులు గానరావచ్చును.

ధూర్జటికిఁ జుట్టాత్మత్రేంబులు చూచుటయందే పేక్ష మొండు. కాళహస్తి మాహాత్మ్యముందు నత్మీరునియత్ర వర్ణింపఁ బడియున్నది. అందుఁ గవి పెక్కు పూర్వాత్మత్రముల చెక్కిని యున్నాడు. ఇట్లు చెక్కిననుటలో ధూర్జటిశాస్త్ర విద్యభ్యుదయముగాఁగాక, పెన్న, కృష్ణవేణి, గారము, పీఠికాపురము, సింహచలము, శ్రీహర్మ్యము, పుష్పమేధము, కటకుము, గయాస్థానము మొదలగు పెక్కు పూర్వాత్మత్రములను దక్షిణ హిందూదేశము నుండి ఉత్తరహిందూదేశము వఱకుగల వాని నాయాథలములందుఁ బ్రసాదిగాంచిన వైషణ్యములని తెలియు (ధూర్జటి) క్రమముగ వ్రాసియున్నాడు. ఇతఁ డేత్మత్రములన్నిటిని నేవించియుండ నోవు. ధూర్జటి దక్షిణహిందూదేశమునకు రూత్రాత్మమై వెళ్లెనని చెప్పటకు వేటొక నిదర్శనము కాళహస్తి మాహాత్మ్యముందు ద్రవిడభాషాపదము లుపయోగింపబడియున్నవి. “తిరు” అనుపదము వానిలో నొకటి. ఇంతియకాక నత్మీరునికథ ప్రసిద్ధ వాఙ్మయమందుగూడఁ గనబడుచున్నది. ద్రవిడగ్రంథములందు నత్మీరుడు ‘కనయకారో’ అను ఉపాధ్యాయుని పుత్రుడని వ్రాయబడియున్నది. ధూర్జటి నత్మీరునిఁబొగడియున్నాడు. నత్మీరునిచే వ్రాయబడిన గ్రంథములు ద్రవిడవాఙ్మయముందు ప్రఖ్యాతిఁజెందినవి. ద్రవిడభాషా వాఙ్మయపరిచయ ప్రవేశ

ములు కలవాఁడు కావుననే ధూర్జటి నత్మీరుని ‘కథను ఆంధ్రీ కరించి యున్నాడు.

ధూర్జటిని గుఱించి మనకుఁ దెలిసినవిషయముల నిచ్చట క్లుప్తముగా జేర్చినవచ్చును. అతఁడు రాజద్యేషము కలవాడనియు, దక్షిణహిందూదేశమంతయు యాత్రాచరించియు ప్రయాణము చేసెననియు, ద్రావిడ కర్నాటకభాషాప్రవేశములు న్ను వనియు, మనకుఁ దెలియవచ్చుచున్నది. ఇతఁడు బ్రహ్మచారి కాడనికూడఁ జెప్పవచ్చును కాని ‘హరిందపునా! కాదా!’ అనువిషయము నిశ్చయించుటకు మన కాధారములు మెండుగ లేవు.

గ్రంథవిమర్శనకుఁ గడంగుదము. కాళహస్తి మాహాత్మ్యముందు సుకవిత్వత్ర లేదు. ఇది కవిసాంప్రదాయమునకు విరుద్ధము. గ్రంథశైలిగుఱించి కవియే యిట్లు వ్రాసియున్నాడు:— “నవ్యభాషాశతకాని గుంభాక్షి నోప్పు” ఇది ఉత్తేక్ష కాదు. అన్యు టచ్చట శైలి నారికేళపాకమున నున్నది. కాని గ్రంథమంతయు ద్రావిడభాషాశైలిని వ్రాయఁబడి యున్నదని చెప్పవచ్చును. చిత్రమేమన—ధూర్జటి పద్యములు గంగాప్రవాహమువలె ధారాశుద్ధి గలిగియుండును. సీసపద్యము వ్రాయుట యందు శ్రీనాథునకు నేర్పన్నచో, శార్దూలములేభస్మత్రములు వ్రాయుటలో ధూర్జటి అండచేసినవోయి. శ్రీనాథుని సీసములు. కవిచౌడప్పకంఠములు, వేమన్న ఆటవెలములు ప్రత్యేకవ్యక్తిత్వము కలిగియుండునట్లు ధూర్జటి శార్దూలములేభములు స్వయంవ్యక్తిత్వము కలవి. ఏతద్విషయము కవికృత్ గ్రంథాశకుల కనుభవ పునరుక్తమగును.

ఈతనికవిత్వమున మఱియొక విశేష మున్నది. ఇతఁడు కఠినశైలిపద్యముల ‘నెట్లనెలగవ్రాయగలఁడో’ సులభశైలిని గూడ నట్లే వ్రాయగలఁడు.

ఈక్రింది పద్యములఁ జూడుడు.

మ. గగనాహార్యవృక్షేంద్రశాబకము నన్నత్రాంబుః ధ్వగహంసంబు నిశాఢాకరతలో ద్వన్వల్లి కానుచ్చ మధ్వగభాధానూచిత్త భూకటకయాత్ర మార్గిభక్త ముప్పగతిం జంద్రుడువోచె దంపతుల కింపులే మీజగ్దాద్రా! తెనక.

కాళ. ఆ. 2. ప. 189
కా. చెప్పందీశ్వరు నీశ్వరేశ్వరుని గాంచెన్ భీమకాంహలోతలో ద్వందీప్రరంగసంభవ శరశ్రేణివిదాహవృధలో విన్వ-దీరనిభక్తితో హృదయ మవిరూఢ మోచంబునక నన్వందీగయఁబోలెజూడులూచునంత్రీరుఁడుత్తరంత్రాన్

కాళ. ఆ. 3. ప 180
పై పద్యములఁ గ్రింది పద్యములతోఁ బోల్చిచూడవచ్చు. కా. ఓసావీ యిటువంటి “ండ దరిలో నొంటిన్ బలలో నీ” గమల్, గాసింబెట్టెడు కుట్రనట్టడవిలో గల్గిన్విక్రీణ్విడనే: యాసంగట్టితి వేటిగడ్డవిలు! నీవాన్నచో గూడునీ శ్లేషట్టంబులు దెచ్చిపెట్టెదర? నీకిందేకే లింగమా?

కాళ. ఆ. 3. ప. 65
మల్లననుమన్నించెదవేని నీ విపుడు రా నావెంబు రాకుంపెనకా నినునేపాసి చనంగనోప, నిచుటన్మితోడి చేలొకమై మనువాడం, గనువాడెనీకరుణ, నీమానంబు చిత్తంబున చ్చినవో మానదు గాని నిన్నిపుడు కన్దింబెట్టనాశేటికొ. మొదటి రెండుపద్యములు కడవటిరెండును నొక్కకవి వ్రాసినటు లున్నవా? ఎంతతారతమ్యము! కాని శైలియందెంతభేద మున్నును ధారయందు నాల్గపద్యములు తులఁదూగుచున్నవి.

వర్ణనలయందు కవి రసభీమేశ్వమును పెక్కు తెఱంగుల వెల్లడిచేసి యున్నాడు. ఉత్తేక్షలు వ్రాయుటలో నితఁడు శ్రేష్ఠి. దీనికి తాంబూలముగా కాళహస్తిపురవర్ణనయు, సాతే పినాటిలో కిరాతులూపట్టువర్ణనయుఁ జూడందగు. స్వభావోక్తి యపవర్ణనగూడ ధూర్జటి వ్రాసియున్నాడు. కిరాతునర్ణియ పట్టున స్వభావోక్తిచర్చనలు మనోజ్ఞమైనవి. ఇంతయే కాక సూక్ష్మ పరికిలచే వ్రాసినపద్యములు కొన్ని గలవు. మచ్చున కొక్కటి:

ఉ. గుమ్మనలేచి, వాలమునగాఢ తరంబుగజట్టి పిక్కుగా క్లెక్కగ గ్రొక్కెనిన్నీ, శేవవింతుక పంచికరంబులూరలొ నొక్క, ముఖాంబుజంబున గనుంగవ గెంపుజనింప, కేసమై నిక్కగ, గ్రంగెనెబాదములు నేల, జరింపదు లింగమేమియొక్క ఈపద్యము జనువునపుడు, వారి లింగము పెక్కుప్రయత్నించువిషయ మనకండ్లకు కట్టిట్లుచున్నది. ఉపమానోపమే యులువ్రాయుట యందెంత తనచనువృత్తి వెల్లడిచేసి యున్నాడు. ప్థాలీపులక న్నాయమున నేనిచ్చట చిన్నపద్య మొక్కదాని నుదాహరించెదను.

విదేశవార్తలు

ఓడ్వయరు-నాయరు మాననప్రభు దావా

సర్ వార్తరు మ్యాబీగారి విమర్శనము

లండన్, మే 22:—ఓడ్వయరు నాయరు దావా విచారణ ప్రారంభమైనది. ఓడ్వయరుగారిపై శంకరనాయరుగారు మోపిన నిందలను, భారతీయులు బ్రిటిషు ప్రభుత్వముతో సహకారము సల్పకుండుటకు కారణము దోహదని ప్రభుత్వము వారిచే నిశ్చయించబడిన వారిని ప్రభుత్వమువారు శిక్షించక పోవుటయే యని గాంధీగారినిరను విషయమునుగూర్చి మ్యాబీగారు ప్రస్తావించిరి. ప్రతివాది శంకరనాయరుగారే సుప్రసిద్ధ న్యాయవాది, భారతీయులు గలించిన సంగతులను మరల చెప్ప గొట్టక, అయినదేమో అయినది. వానిని మరల త్రవ్వక మరచి పోవలెనని నూచించిరనిరి. పంజాబు సంగతులనుగూర్చి ఇదివర లోనే చాలకాలముక్రిందటనే ఏమిచేయవలసినదీ నిశ్చయించు కొన్న ప్రజలయెదుట శంకరనాయరుగారు హాజరైనది. ఆ సంగతులను మరల బయటపెట్టి ప్రయోజనములేదు గాన ఊర కుండుట మంచిపని. భారతీయులు బ్రిటిషుప్రభుత్వమువారికి తోడ్పడవలెననిమాత్రము చెప్పిరి. బ్రిటిషుప్రభుత్వమువారు భారతీయులను గాపాడవలసి అభయముపలికిరి.

పైనికాసనమును ప్రకటించుటకు పూర్వమును, ముందు రాక్షసకృత్యములను జేసిరిని మ్యాబీగారినిరి. ఒకవేళ పంచాయితీదారులు, జ్యూరీ అయ్యవి రాక్షసకృత్యములని నమ్ముకున్నను న్యాయబుద్ధిగలవారైతేనను అయ్యవి రాక్షస కృత్యములేనె తలంచెదరని చెప్పెదరు. జరిగినసంగతులను జూచి అందులో కొన్ని రాజ్యాంగ వేత్తలు చేయదగని పనులని తోచినపుడు వానిని ఆక్షేపించుటకు శంకరనాయరుగారి కధికారమున్నదనిరి. గుజరాత్వాలలో విమానములనుండి బాంబులను ఓడ్వయరు గారి ఉత్తరువుల నకసరించి వేయుట ఎంతమాత్రము సమర్థనియ ముగాదనిరి. ప్రజలందరకును భయముకలిగి నీతిగ ప్రవర్తించు నటుల జేయుటకు పంజాబులో ఓడ్వయరుగారు సంతోభమును గలుగజేయ సమకట్టిరనిరి. డైయరు నేనాని కాల్చుటనే పంజా బును కాపాడి నిలబెట్టిరను సంగతిని శంకరునాయరుగారు రొప్పు కొనరు. శిపాయి కలహమువలె చిన్న విప్లవము రాకుండి ఆగి పోయెనన్న వాదములు శంకరునాయరుగారు అంగీకరించరు. డై యరునేనాని గూర్చి ఇండియాప్రభుత్వము వారును ఆంగ్లాసామ్రా జ్యప్రభుత్వమువారును ఎంతయు చెప్పవలసిన దానినంతయు జెప్పి రనిరి. ఇద్దరుగూడ డైయరునేనాని కదుదేశ్యముతోనే ప్రవర్తించిరనిరి. డైయరునేనాని ఐదువేలరూపాయలను పలికి ఆట్టి కష్టపరిస్థితులలో డైయరునేనాని సదుద్దేశ్యముతోడనే ప్రవర్తించిరనిరి కాని పాలితప్రజలను పాలించు ప్రభుత్వము వారు అంగీకరించరనిరి. విచారణసమయముననే ఈ సందర్భము లలో బయల్పడిన సంగతులు తెలిసియున్నచో ఓడ్వయరుగారే చాలవరకు నిందను మోసియుండెడివారు. డైయరు నేనాని ఆంతగా నిండ్లకులోనైయి యుండెడివాడుగాను, ఏదైనను ఓడ్వయ రుగారు డైయరుగారి చర్యలనుబట్టి అంగీకరించినపుడు ఆవిష యమై తన యభిప్రాయమును ఏర్పరుచుకొనుటకు గావలసిన సంగతులన్నియు ఓడ్వయరుగారికి తెలిసియుండెడివని తేలు మున్నది.

శంకరు నాయరుగారు వ్రాసినవంతయు న్యాయమని జ్యూరీ చెప్పెదరుగాక. ఒకవేళ ఆయన వ్రాతలు న్యాయమని తోచనిచో ప్రజాక్షేమము ననుసరించి శంకరు నాయరుగారు సమంజసముగ వ్యాఖ్యాన మొనర్చి రచనలెను.

ఇండియాలో పైనికసమావేశమును గూర్చి కవిషను మీద సాక్ష్యమును దీసికొనిరి. దానిని చదివి వినిపించిరి. పై న్యాయులో జేరనిచో అనేకవిషముల శిక్షించెన మని భయపెట్టి రని సాక్షులందరను తెలియజేసిరి. నమోదు జేయించుకొన నిరాకరించినను శిక్షించెదమని భయపెట్టిరనిరి. రాత్రివేళలందు గ్రామములమీద బడి పిన్నలను, పెద్దలను పరున్నవారిని తేనదీసి నైస్యములో బలాత్కారముగ జేరనటుల జేసెనని ఒక సాక్షి ఇండియాలో జెప్పెను. విచారణ ప్రస్తుత మాపుచేయబడెను.

రాజు ప్రతినిధి సెలవుపట్టము కమిటీ స్టేజిలో చర్చ తేకయే తేదీనది.

ఇంటిపాస్పాసిస్తో

ముస్సోలీనీగారి అధికారము

ప్రతికూల ప్రజాస్వామ్య విధానము

లండన్, మే 22:—రాత్రి 8.55. ప్రస్తుతము దున్న ఇంటిపాస్పాసిస్తో మొండు ఇదివరలో నున్న ఇతరపార్లమెంటులకంటె ఎక్కువ ప్రజాప్రాతినిధ్యమును బడసెననియుసోలీనీగారు పైయు పత్రికా విలేజురితో జెప్పిరట. పాస్పాసిస్తోలు చెప్పనదే కాస్త్రు మని చెప్పట తప్పనిది. కాసనములు రెమ్మపీకీముగ అక్షరాల జరుగవలెను. కాసనములను తీరస్కరించరాదు. కాసనము సుల్ల ఘోమసద్భతులకునే నెన్నడును అంగీకరించను. ఎన్నియోసారులు కాసనమును ధిక్కరించగూడదని ముందరించితిని. పాస్పాసిస్తోలను పాక్షికభావముతో దండనాధికారులు చూచిరేని శిక్షించెదనని ముస్సోలీనీగారు రనిరి. అందరను తనను ప్రతికూల ప్రజాస్వామ్య వాదియనునన్నా రనియు, ప్రజాస్వామ్యమునువది అత్యుత్తమ గలదను అర్థముతో జెప్పినపుడు తాను ప్రతికూలవాడనే యనియు ప్రజాస్వామ్య మనుషేయతో ఎన్నియోరాజ్యము లుండెననియు కాని వానిచారిత్రము చిత్రమయినదనియు, ఇంటిపాస్పాసిస్తోల ము చొప్పునమై ననునియు పాస్పాసిస్తోలు భాగ్యోదయమున కయి పాటుపడుచున్నాననియు తాను స్రుడ్డిగ పోవువాడను కాననియు ఇంటి ప్రజలసంగతి తనకు పూర్తిగ తెలియు ననియు అది నిజ మని ముస్సోలీనీగారు తెలియజేసిరి. (అంతకు పైయు)

జర్మను రాజకీయములు

బెర్లిన్, మే 22:—ప్రభుత్వము నేర్పాటుచేయుటలో జర్మను జాతీయవాదులకును, ఇతరజాత్యము వారికిని రాయబార ములు చెడిపోయినవి. 70 ఏండ్లప్రాచుర్యము గల అధ్యక్షులు వాక్టర్ ట్రోప్కెగారిని చాన్సిలరుగ నియమించెదమని జాతీయవాదు లనుటచే రాయబారములు చెడినవి. భావిప్రభుత్వవిధానమును గూర్చి నిశ్చయించినగాని ఈవ్యక్తి విషయముతో ప్రమేయ మును గల్పించుకొనినమని ఇతరజాత్యమువారు నిరాకరించిరి. దీనివలన కృవహరము చెడినది.

పరిమిదేగారి రాజీనామా

కాన్స్టాంటినోపిలు, మే 22:—పత్రికలు తీవ్రముగ ఖండించుటచే పరిమిదేగారు రాజీనామా నిచ్చిరి.

చిర్రక రాజ్యాంగ కాఖిలయందు కాన్స్టలుగ నియమించ బడిన వారికొనుటలను నాల్గేండ్లు బ్రిటిషు పాఠశాలయందు విద్యార్థి చేసినయనిబట్టుటకు 10000 పౌనులు ప్రతికూలన ఖర్చు పెట్టుట కంగీకరించిరి.

జర్మనీ - కషియా

సోవియటు నిగ్బంధము

వార్సా, మే 22:—సోవియటు రాయబారులు వార్సా లోనున్న చిర్రక సోవియటు రాయబారులు జర్మను సమకులను కొనగూడదని ఉత్తరువుజేసిరి.

ఇతరచోట్ల నున్న చిర్రక రాయబారులకు గూడ ఇదే ఉత్తరువుల నంకిరనియు, ఇటీవల బెర్లినులో జరిగిన సంగతులే దీనికి కారణము లనియు తెలియుచున్నది.

సత్యమూర్తి గారు

అలినియరు ప్రభువు వ్రాసినలేఖ

లండన్, మే 20:—సత్యమూర్తిగారికి ఆశీర్వాదము ప్రభువు వ్రాసిన లేఖనుగూర్చి కలకత్తా పత్రి కొకటి న్యాయ మొనర్చెను, అలినియరు ప్రభువులేఖ చాలముఖ్యమైనది. కార్మిక ప్రభుత్వమువారు భారతదేశ ఆతివాదులతో రాజీక వచ్చెదరని భయముచున్నవని ఆపత్రిక నాకొకెను. కాని ఈ లేఖ ఆంతరింగక మనియు ప్రకటనార్థము పంపబడ లేదనియు యాటరు తెలుపుచున్నాడు. కాలి ప్రభువులసభలో జెప్పని క్రొత్తసంగతు లేవియు ఇందులో లేదనియు తెలియు చున్నది.

కీ॥ శే॥ టవున్ వండు ప్రభువు

అధికలు ఇంగ్లండు జేరనివి. శేపు (24.5.24) అధ్యక్ష క్రియలు జరుగను.

పనిలేని కార్మికుల నమస్య

ప్రభుత్వవిధానము

యూనీయన్లు సవాలు

లండన్, మే 22:—కామన్సునభలో కార్మిక మంత్రి నేడు పనిలేని కార్మికుల సమస్యనుగూర్చి ప్రభుత్వవిధానమును సమర్థించిరి.

ఇదివరలో ప్రాతకన్యకృటిపు ప్రభుత్వమువారు ప్రా రంభించిన విధానము లన్నిటిని ప్రస్తుతప్రభుత్వమువారు పరీక్షించిరి. వీలైచోట్ల వానిని యభివృద్ధిజేసిరి. వర్తకసంరక్షక చట్టము నిమిత్తము 50000000 పౌనులను ఎక్కువజేసిరి. ఈ సర్వత్రమునకు ఇంకొక 10 లక్షలు ముదింపు వేయుబడెను. రస్తాలను వేయించుటకు 8000000 పౌనులను ఏర్పాటుజేసిరి. ఇదివరలో ప్రాతప్రభుత్వమువారు నిశ్చయించి అమలలో పెట్టు బడివిగాక మరీకొన్ని ఏర్పాటులు చేయుబడెను. లంకామేరు, ఉత్తర లండను దేశములలో రస్తాలనువేయ తలపెట్టిరి. ఎవెం బరోనుండి గ్లాస్కోవ్ రస్తాను వేయుటకు సహాయముచేయును న్నారు. దీనికి 2000000 పౌనులు ఖరీదగును. ఈజిప్టులో నే పనియెవరికిని లేకున్నది. అందుచే చాలమందికి ఉపాధిగలు గును. ఇనుపదానలమీద పిల్లలంతవరకు ప్రభుత్వమువారు పని: కల్పించిరి. లండన్ నాకాశయములను సభివృద్ధిజేయుటకు ప్రభుత్వమువారు ఏర్పాటుజేసిరి. ఇది తక్షణమే ప్రారంభ మును. దేశమంతటను విద్యుచ్ఛక్తిని, ప్రవేశపెట్టుటకు ప్రభుత్వ మువారు ప్రయత్నించుచున్నారని బాంబాయి తెలియజేసిరి. వ్యవసాయమునుగూర్చి క్రొత్తపద్ధతులమీద చిన్నచిన్న భాగ ములుగజేసి యభివృద్ధిజేసెదరనిరి.

పన్నులలో 800,000 పౌనులను తగ్గించిరి. ఈసామున చంతను పనిలేనికార్మికులకుపాధిని గలుగజేయుటకు వినియోగించెదమని బాంబాయిగారు రనిరి.

ప్రస్తుతముండున్న మనపనులు మనదేశములో వర్తక మునకు అడ్డును గలుగజేయుచున్నవి. జాతీయముగాను విదాన వడ్డీనిమితము ఈపున్నలను వేయవలసి వచ్చెననిరి. ఈవిషయ మును పరీక్షించుటకు ప్రభుత్వమువారికసంఘము నేర్పరిచిరి. ఈభారమును తగ్గించుటకు ఒకపద్ధతిని నూచింపవలె ననిరి. చాలవని దొరుకుటకు గృహనిర్మాణచట్టమును అరోగ్యమంత్రి ప్రవేశపెట్టును.

లండన్, మే 22:—కామన్సునభలో ప్రభుత్వమువారు కార్మికులకు శీవనోపాధిని కలుగజేయుట కేర్పరిచిన విధానము ను ఆక్షేపించిరి.

టాంసాగారు తననెవకవారి అసహనంతను, తప్పులను తీవ్రముగ ఖండించుచు కార్మిక మంత్రివర్గపు మదింపులను ప్రవేశపెట్టెను. టాంసే మన్యూనాల్లుగారు విదేశములందు బ్రిటి షువారి క్రొత్తము నిలబెట్టిరి. మరల కలుగ జేసిరినియు ఇంకబ పరిశోధనలకు శీవనోపాధిని కలుగజేసిరినియు కొనియాడిరి.

ప్రతిపక్షము టాంసాగారి ప్రకటనలను జూచి ఆక్షే పించిరి. టాంసాగారు తమకు సంబంధించిన విషయమును గూర్చియే ప్రస్తావించవలెనని అశ్మశ్శు లనిరి.

టాంసాగారి తీర్మానము తగ్గించవలెనను టాంసాగారు జెప్పిన సంగతులను విదేశాంగకార్యదర్శి, ఆరోగ్యమంత్రి జెప్పనలసి యున్నవనిరి. ఒక్క మనిషికైన తాము ఉపాధిని కలుగజేసితిమని టాంసాగారు తెలియజేయలేదనిరి. కార్మిక ప్రభుత్వము అధికారమును స్వీకరించినప్పటినుండి పనిలేని కార్మికులసంఖ్యను తగ్గించుటకు తీరనాదులనుట అవిశేక మని మాన్యుమేకా రనిరి. లిబరల్సు తరపున ఇతడు తీర్మాన ముగ నుండెను. మార్గరటు బాన్సేల్లవన్న మాట్లాడుమండ చిర్ర ఆపుజేయబడెను.

ఆఫ్రికాదేశీయులు

బ్రిటనుపరిపాలనము

లండన్, మే 23:—తూర్పుఆఫ్రికా దేశీయుల స్థు మన, గర్భమును నిర్వహించుటలెని అధిరీచేత కార్యదర్శి చెప్పె ను. తూర్పుఆఫ్రికాలో మనకు తెలియమండ ఎంతయో సాగన సంపదగలదు. థానిని కనుగొని సార్థకముగ ఉపయోగించుటకు అందరకును లాభించుటకు ఒకకృషిను బంపవలెను. వీరు ఆక్షేపించును. ఇంకలసంగతులన్నిటికీ తన గూర్చి ప్రగూఢాహ మును చాల్చు డూచులను జేయెను. అధినివేశపరిపాలనమును అన్ని పక్షములవారినుండి తీసివేయవలెనని ధామునుగా రిరి.

కలకత్తా క్రైస్తవమతాచార్యునిగ మెస్సోపిష్ట్యుగమువారు రెనరెండు బెంటిక బ్యాడ్జిగారి నెన్నుకొనిరి.

అమెరికన్ నైమనికులు కామన్సుగారాలో ప్రవేశించిరి.

సాంఘికమనః బల శనివారము

తే. బాబ్బయ్యలైన వేదాంత బాబ్బయ్యలు
వర్ణములుడైన విద్వంసుడగునెడ
దమ్ములుచున్న తెలుగున దమ్ములూ
ప్రవచనమున జోక్కినాటి గర్వమునందు.

భూర్జటి శ్రేణులు చతుర్థాశ్రమగ గ్రంథప్రభుభాగ
మున మాత్రము వ్రాసి మున్నాడు. క్రిందివద్దము చూడవలెను.
చ. వరదలబంధనై పుణి నపారకలొను భవప్రసక్తి నా
దరన నివేకసంపద, సదాశుక బాక్య సుధానుభూతి, మో
హరహితస్త్రీతి, బ్రహ్మచర సంగరహస్య విచారబుద్ధి న
వ్యరగునఁ గాని నిజముల బోలురు యోజనంబుబోలికొ.

భూర్జటికి వి వివర్ణములకు లక్షణములను గానఁగడు
చున్నది. 'కలపు' శబ్దము సాధుభేదతో నుపయోగించుట
ఇత్యసంధి, కట్టక, కేసుక మొదలగునవి యందులకు తార్కా
ణములు. 'బాటొప్పున' అను పదవ్యయము ఇతడు వ్రాసియు
న్నాడు. అ. 2. ప. 56. ఇది యొకరప్పు. 'బాటు నొప్పున'
అని యుండవలయును. కాని 'బాటు' అను శబ్దమును విశేష్య
ముగ భావించి బాటును అని యర్థము చెప్పవచ్చును. ఇట్లేయెడ
"బాటొప్పున" అని సంధిచుటకు వ్యాకరణ విధియున్నది.
కాని యితర స్థలములందు క వి విశేషమునను
విశేష్యమును తీసికొనకయే సంధిచితియున్నాడు ఎట్లన :-
"జిందగ్యులెందువులు" (అ. 2. ప. 184). వ్యాకరణముత్రాను
సారమున, "జిందగ్యులెందువు" అని యుండవలయును గదా!
ఈ ప్రయోగమును బట్టియు, 'అనిదొరబుని' అనివేటించు స్థల
మున వ్రాసియుండుటఁబట్టియు మనము హిందవదగు విషయ
మేమన, భూర్జటి 'బాటొప్పున' అని వ్రాయవలెను, ఏకే
పాఠ్యమున ఉపయోగించలేదనియు, వ్యాకరణవిధుల కతఁడతి
నియమముతో లోఁబడి యుండలేదనియును.

ఇట్లునే భూర్జటి భంధమునుగూడ గమనింపలేదని విష
యములలో గొందరి యభిప్రాయము. కాని వారట్లు హించుటకు
బలవత్తులైన యాధారములు గానరావు. భూర్జటి 'భ, దు
లకు మైత్రిలావులు నిజమే. (అ. 4. ప. 189). కాని కవిత్వ
యనునా రిట్లుపయోగించియున్నాడు. విరాటపర్వమున:-

కలి ముదయెనన రమ్మవార్జ్యము
తొడిమిలువున నిష్ట సఖులతోడ విహారా
స్వదమగు నెలవున మెలఁగడు
సుశేష్ట తత్వాలముల జూచెఁద్రీతికొ.

కాని 'సుశేష్ట' అనుపదమున 'దు' కారమేకాని 'ధ'
కారములేదని కొందఱు చెప్పుచున్నది. మారనముగ ముద్రింప
బడిన గ్రంథములందు 'దు' కారము కారబడుచున్నది. పాత
ప్రతులందు 'ధ' కారముపయోగించబడి యున్నది. ద్రోణపర్వ
మున దిటువంటి మైత్రి చూడుడు:-

కలి వింధ్యాద్రి వోలె నావ్రతి
నిండుండ వలితోగ్ర మాన్తి నెలయ నిలిచి-

* * * *

కాబట్టి భూర్జటి 'ధ, గ' లకు మైత్రి గూర్చుట తప్పు
దు. భూర్జటి సంవర్ణానితముగా నన్యభాషాపదంబుల నుప
యోగించియున్నాడు. ఇట్లు వ్రాయుట ప్రాచీనకవుల సాధన
యమే. శ్రీనాథాని ఉద్దండ కవుల గ్రంథములందుగూడ
మరింతి ప్రయోగము లున్నవి. భూర్జటి వ్యాకరణముత్ర
సమ్మతముల గమనింప లేదు కాని, ఇతరవిషయములబట్టి
త్రువ విరచకు ప్రాథగవి యని నిశ్చయింపవలయును.

నీతి పాఠ

వేమురి సీతారామశాస్త్రిగారు

శి. బాల! మాట విధిమ మధా పాశాక పతప్రాకృవాక్
లం మాకుకు దున్నై స్వహ సహాపం త్నవారాన్యభాగ
విత్త్య కదాశి మా పాప విపిందాదం వృథా మా కృధా
ం బ్రూహి జహీహి గర్వలవామహి ప్రహోభోదయమే.
ప్రత్యక్షమనీ ప్రబుధ్య విరూ పప్తాభి రంగై స్వమ
ం పాంగ్య విరూదరా కుద గర్వో గ్రహం పరస్పా ద్విక
త్యాని స స్వాధీహి కథితం కాన్యం స్వప్రతిపాత్రుతిం
యాపయ మా మధా త్రుతిహితే చూడై మన స్థాపయ.
వ్యాసహ మో స్వప్రతి ప్తకలా న్నాహ మా వృధా
మాన్యకాద

గానే పాదశి మా వి కాంధతమనీ మా కేటల స్సంధర;
కిలా న్యా జహి మార్జానా స్వహర మా తోడు శిలావిక్షిప
స్వధాం మా సహాపాశి! కురు పరశ్రేయ మ్మహ స్వాత్మ్యై.
మా జి మూర్ఖక పద్య ముద్దు లకునం మా ధూమపత్రం మీ
కాచుదిక్షిప మాముఖే దశనఖాకా మాత్యం దివా మా ప్యప;
మర్త్యస్వరశి జహాంసి మావన పర స్వాగాంసి మోద్ధాటయ
ప్రాయం వాత్మజ మాత్యగౌరవ మయో శ్రద్ధత్వై తావం పరమ
సాయం ప్రాత్యప్రపాన్య దేవ మనలం సేవస్య విద్యాగురూకో
మా విత్తస్య పరాంగనా పరగనం కాంక్షస్య మాపి స్వనశ;
సంగమ్యస్య సత శ్రుణుస్య విగమాన్ గృహ్నిస్య సారం తతో
మాత్యానం మహి తాత బాతు నవరం నిందస్య విందస్య కేమ.

చెన్నపురి బజారుధరలు

మే నెల 24-న తేది శనివారము

(1) ధాన్యములు

దరియలు	కా 1-8	కు 87.00	మొదలు 45.00	కులకు
వియ్యము	అస్తలు		మొదలు	జాత
మనుమ	తెనాలి	,, 48 గలవి	కు 18.00	14.00
తెనాలి	,, డిబ్బా	,, 16.80	17.00	
డిబ్బి	,, డిబ్బా 48 గలవి	,, 16.80	17.00	
రాగలు	రా, 164 బస్తా 1-8	,, 8.12.0	9.00	
మవ్వలు	,,	,, 24.00	26.00	

(2) పప్పు ధాన్యములు

కందులు	బస్తా 1-8	కు 308	కు 12.00	కు 18.40
తెనాలి	,, డిబ్బా	,, 9.80	10.40	
తెనాలి	,, డిబ్బా	,, 10.12.0	11.40	
మనుమలు	,, డిబ్బా	,, 12.80	13.12.0	
ఉలము	కు 164	,, 7.80	8.40	

(3) నూనె వస్తువులు

నవ్వులు	నూనె కా 1-8	కు 155.00	170.00
తెయ్యలు	కు 1-8	,, 14.00	26.00
కొండాపురం	తెనాలిగజ్జెలకా 1-8	,, 60.00	62.00
యశిక ప్రదేశము	,,	,, 55.00	58.00
తెనాలిగజ్జెలకా	గానగ కా 1-8	కు 148 మి.కానూనె	158
అమనము	నూనె కా 1-8	కు 152.00	

(4) చిల్లర వస్తువులు

చామచుపు	కా 1-8	కు 200.00	
శిరపమపు	,,	కు 160.00	165.00
మిరకామలు	(గుంటూరు) కా 1-8	కు 40.00	48.00
గుంటూరుపామకట్టు	నీలిమందు మనుమ 1-8	కు 45, 50	
రాకమాన్తి	పామకట్టు	,,	కు 60, 70
కెల్లము	కా 1-8	కు 85.00	90.00
చింతమందు	కా 1-8	కు 26.00	42.00

(5) ఇనుము

ఓట్టలు	రఖం కా 1-8	కు 82.00	84.00
చదరం	,,	కు 82.00	86.00
కవుండు	,,	కు 81.00	87.00

(6) లోహములు

కండి	100 కులకు	కు 74.00	43 0.0
బంగారము, కులకు	1-8	కు 25.80	2.90
మగన	1-8		16 5 0
ఇత్తడి	కా 1-8	కు 295.00	300.00
రాగి డిబ్బా	,,	కు 380.00	385.00
అస్కా	చక్కెరల 1-8	కు 49 0.0	49.80

(7) రంగులు చిట్టలైనవి

అత్తకప్పుడు	20 డిగ్రీలు	కు 95.00	
కొట్ట కప్పుడు	2 బో	కు 80	
కింహం	డిబ్బా	కు 80	
4 కుర్రం	డిబ్బా	కు 87.00	

అగ్ని ప్రమాదము

నారాయణవం తాలూకా పత్తిపుత్తూరు పాతకట్టు
రానిగ్ల వారిపల్లెలో సోమవారము 19.5.1924 వర్షాపన్నం
12 గంటలకు అగ్ని కేత తుగులవడి సుమారు 80 యిద్దువు
80 కట్టవాములున్న కాళిహొయినది. నిష్ఠము రాదాత్రుగా
25 మేల మదిపుకేయవచ్చును. (నిరీక్షిం)

స్వరాజ్య శమము-గండవర

కోపూరుతాలూకా ఖద్దరుస్తోప్పు

మహాత్ముడు కారాగృహమునందలి విడుదలయైరి. వారు
ఖద్దరుపల్లెనే చేకేసుయొక్క దాన్యవియ్యక్తి కలుగవలెనని
మరి వారిమందు సంపూర్ణ విశ్వాసమును మాలావా మహా
దానిగారిద్వారా సంజేతమునకున్నారని గాన ఖద్దరుస్తో
గట్టెప్రయత్నములు చేయటో మనముఖ్యకర్తలమై యున్న.
ఈ విషయమున ప్రప్రథమమున పంపత్సరము పోడు.
వాడునకు కావలసినంతమాదిరి కొనుగోలుచేసి నిలువచేయి
చుట చాలా అవసరమైనవనిగా మన్నుది. అట్లామైని రాటుము
కెట్టింది నూనెనడికించుట మగ్గులులు కెట్టింది వస్త్రము
తయారుచేయించి కిదిగా వాడుకలోనికి వచ్చునట్లు చేయవల
యున్నది. ముఖ్యముగా వస్త్రములను పాద్యమైనంతి చోరద
బీడులకు సయిత మందుబాటులో నుంచునట్లు చేయవలెనని ను
ఉద్దేశ్యము.

ఇందుకొరకు బాయింటు స్టామెంట్ పెట్టిపద్ధతి ననుసరించి
వాటాదార్లను చేర్చి లాభము నశేషింపక వ్యాపారసరళిని చని
జరిపింప నెంచితిమి. వాటా ౧ కి దు ౧౦ వాతన ౫౦౦ వా
టాలు అనగా దు ౫౦౦౦ లు మూలధనముతో ఈవ్యాపారము
నుజరిపించుటకు నిశ్చయించితిమి. ఇప్పటికి ౧౫౦ మంది వాటా
దార్లకువైగా చేర్చితిమి.

దుది పట్టుచుచేయవలసినకాలము సమీపించినది. కాన
యీ ప్రయత్నమునకు అభిమానులెల్లరు తోడ్పడి వారు వాటా
లను తీసికొనుటయే గాక వాటిమీదల సందరిని మనసంభుమున
చేరునట్లు ప్రోత్సహించి నిర్ణయించుకొనిన భవమును ప్రోగు
చేయుటకు సహాయపడుదురని విశ్వసించుచున్నాము.

౨౦౦ వాటాలు అనగా దు 2000/- యేర్పడగానే
పనిప్రారంభంచేయవచ్చును. కొరక వాటాలను అట్లామైని చేర్చు
యందకచ్చును. ఈ సంభుముయొక్క నిబంధనలు వస్త్రాలన్ని
యు యీ సంవత్సరం మార్చి ౩౦ లేదా జులై ౩౧ వరకు అభిమా
నులు సహావేతమందు వచ్చిచి యేర్పనపద్ధతిమైనది. వాటాముత్త
మును మనము మైకెల ౧ లేదా నుండి ప్రారంభింతుము. మహా
త్మునియందు ప్రజునుండు భక్తి విశ్వాసములు పూర్తిగా వల్ల
డియగుగాక.

దక్షిణ హైదరాబాదు

నల్లగొండజిల్లా నూర్యాపేట వర్తము మహాత్ముని పూ
వారిధికి ౧౧-౧౦ చందాలు జమచేసి కోశాధిపతిగారి కంపిరి.

శ్రీ శేషాద్రిమహావలలో నికోరకు శ్రీమతా మాపా
టి వేంకటరమణాచార్యులవారు మోద్రాభాను ఆంగ్రజనసం
భుముపక్షమున చారిత్రక పరిశోధనకు బయలుదేరి పర్యటన
చేసెదరున్నారని. వీరికి కలకు ౫౦ రూపాయలు చొప్పున
శేతము, పర్యటనపు వ్యయములకైత ధత్తాయిచ్చుటకు సంభ
మునా రంగీకరించియున్నారనివెంటెంబడికండు భృత్యునివేతన
మగూడ సంభుమునారే భరించెదను. పర్యటనక్రమములో
కెద్దపల్లి, ముంకెన, ధగ్గపురి, కాళేశ్వరము, మహాదేవపురము
మన్నగు చరిత్రాత్మకమైన స్థలములు చేరియవచ్చుచి. వీరి పర్య
టన వివేదిక చిట్రితకు సంబంధించిన శిక్షణ మారాంకములతో
గూడుకొని యుండునన్న వస్తుకము గలదు.

వేమన ఆంగ్రభాషానిలయము పక్షమున నిలుచుభిచ్చుక
కై శ్రీయుతులు కొండా వారాయంగడిగారు వశేబు, బాల
జీరాపుగారు, వెదుమల్లి నాయుడుగారు పర్యటన మొగ్గి
౧౫౦౦ రూపాయలు విరాళములు నమూనచేసిరి.

చిట్టాల (శిల్లగొండ), చెన్నూరు (ఆదిలాబాదు), లా
"వాణివిలాస గ్రంథాలయము" "గోనావరీ వాచసాలయము"
అనువేర భాషానిలయములు మాతనముగ స్థాపితములైనవి.

"శ్రీనివాస ఆంగ్రభాషానిలయము", "రామలింగశ్రీ
థాలయము" అనునవి మంగళేటి, ఇల్లెందు (పొద్దుగట్ట) లా
మాతనముగ కల్యాణములైనవి.

నిజాం రాష్ట్రాంగ్రజనకేంద్రసంభుమున పర్యటనకు
సంబంధమున్న శ్రీయుత వేంకటప్పయ్యగారు నల్లగొండ జిల్లా
యందు హుజూరునగరము, మిర్యాలగూడెము తాలూకాలలో
ఆంగ్రజనసంభుములకు స్థాపించుటకు వెళ్ళినారు.
(వ్యక్తియనితం)

ఎ. కణ్ణన్ నెట్టి అండ్ కంపెనీ,

శ్యామల బసీనులు

వైకంఠసన్నిధి

శ్రీధానంద స్వామివారిని సందర్శించుట

శ్రీ శ్రీధానంద స్వామివారు వైకంఠ పరిస్థితులను స్వయం ముగా జూచివచ్చిరి. వారిని ఆహ్వానించుట ప్రతికావ్యతనిధి సంధర్మింపగా వారి సమీపిని ప్రత్యక్షమగుట నిచ్చిరి.

ప్ర:- స్వామిజీ, మీరు యీసమస్త వలసలతోయి వచ్చితిరి. ఆచ్చట అస్పృశ్యుల స్థితి యేమిటగానున్నదియుచున్నట్లుకు యితరస్థలములలోని అస్పృశ్యతకుగల వ్యత్యాసమేమి?

ఉ:- ఇతరస్థలములలోని పరిస్థితులనుబట్టి తేరగో వ్యక్తియులందరి నిమ్మజాతుల స్థితి నేనుజూచినంత హీనముగా నుండునని డలంపలేదు. వారు యితరస్థలములవారికన్న పూర్తిగా అంగ ద్రోక్తబడిరి. హిందూజమిందాదులు నంబూద్రితా హ్యూలులు క్రైస్తవ మత ప్రచారకుల కరుణకుదాసులై యున్నారు. ఇచ్చటవారిస్థితి సాంఘికముకన్న ఆర్థిక దుస్థితి యెక్కువగా నున్నది. హిందూసంఘములో హీనస్థితియందున్న వీరైస్తవమతమును చేపట్టుచున్నారు. ఆమతమునందు ముందటికన్న యెక్కువ దుస్థితిని పొందులగుచున్నారు.

ప్ర:- అస్పృశ్యులలో విద్యావంతులుగానది గామావ్య ప్రజలసమస్త దిరిగి వారిలో అస్పృశ్యులుగా వాని కిందకు కినుక జెందుచున్నట్లు గనిపెట్టిరా?

ఉ:- అవును. వారు కినుక జెందుచున్నట్లే భావించెదను. వారు విచారించుకొన్నచో హిందూమతమువీడి క్రైస్తవము తమును చేపట్టియుండదు. అంతమంది ఒక్కసారి క్రైస్తవ ప్రచారకుల సహాయమును గోరుటకు కారణము లేదు.

ప్ర:- వైకంఠత్యాగ్రహము లాభమును పొందుటకు ప్రజలలో ఉత్సాహము గలదా?

ఉ:- వ్యాధిసంఘములో చాలఉత్సాహము ప్రబలియున్నది. అచ్చట జరిగిన స్థలలో ఇజ్రావారు, పులయారు, మాకువారు మున్నగువారు 15 వేలమంది గలరని తెలియుచున్నది. అందు ఉన్నతజాతివారు పంచముల ప్రక్కను గూర్చిండిరి.

ప్ర:- వలసల అస్పృశ్యులలో ధనికులును పలుకుబడి గలవారును గలరనియు, వారు సహాయము జేయుచున్నారని జెప్పబడెను. అది నిజమునా?

ఉ:- వారిలో చాలమంది సహాయము జేయుచున్నారని కాని హిందూదేశమునందంతే యితరప్రాంతమునందును చాలంపరానంతటి భారములు తమసోదరలపట్ల జరుగుచుండ యీ రాష్ట్రములోని విద్యాధికులగువారు యేటిగా తటస్థముగనుండుననికో నాకు తెలియవచ్చును.

నిమ్మజాతులలో కొందరు ధనాధులు ధనసహాయమును జేయుచున్నను, వారికినానుభూతిగలదు. వీరు సహాయము జేయలేదున్నచో నది ఉన్నతజాతివారగు జమిందారుల వద్ద కొలువబడి యిట్లు యేమియిబ్బందులకు లోనగుదురో యను భయముచేతనే అయియుండును. అట్టిప్రమాదముగలవా రెవరైనను ముందున గురజాలగుగాని చాలమందియునకులలో యెక్కువ ఉత్సాహముండుటచే ఉద్యమమునం దెక్కువగా పాల్గొనుచున్నారు.

సిక్కు సతము

సిక్కుల సత్రముగూర్చి భిన్నాభిప్రాయములు గలవు. వారు కె. ఎం. పటిష్ఠగారి సలహాపై వచ్చిరి. వారు బయలుదేరకమున్నమాదవని యెవరైన వారించినచో రాంబండియే యిందుదురు. కాని వింపించుచున్నపిదప తిరిగి శిరోమణిసంఘము వారు పిలుచునకు విరమించురు.

ప్ర:- వైకంఠలో నిమ్మజాతులవారికి రోడ్ల నుపయోగింపకొనవలెనను పట్టింపు యెంతగలదో, అంతకన్న యెక్కువగా వారిని చేరనిచ్చుట పాపమును యభిప్రాయము ఉన్నత జాతివారికి పట్టింపుగాగలరని చెప్పబడెను. అట్టిజేమైన తమకు కనిపెట్టితిరా?

ఉ:- లేదు. ఉన్నతజాతివారిలో చాలమందికి సానుభూతిగలదు. మువ్వరు నంబూద్రిలు తాము విరుద్ధముగా లేకున్నను వేరమియు జేయలేకున్నామని నాతో జెప్పిరి.

ప్ర:- వైకంఠత్యాగ్రహము గెలిచినచో వలసలలో అస్పృశ్యతానివారణకార్యములు సులభముగ జరుగగలవని స్వామి వారు డలంచెదరా?

ఉ:- అస్పృశ్యతనున్న పూర్తిగా నివారణ యగనని జేర్చు జాలను. కాని అపజయము పొందినచో యింత బాధ్యుల నోర్చిన పిదప గూడ గౌరవము గురజినామాకుమరుండ ఉద్యమము నిలిచినచో కాంగ్రెసు ప్రతిష్ఠకు లోపము వచ్చును. తేరగోరాష్ట్రమునందు యెట్టి కాంగ్రెసు

Guard your Baby against milk-borne disease

Give your baby Glaxo —the one safe Milk food that is made in New Zealand, where the dreaded disease, bovine tuberculosis, is practically unknown. The cows that produce the milk made into Glaxo live in the open air and feed on sun-bathed pastures all the year round. That is why Glaxo is exceptionally rich in Vitamins and is free from all risk of milk-borne diseases.

Run no risk with your baby's milk; give him Glaxo, the safe milk food, which is free from the risk of conveyed tuberculosis.

Ask your Doctor!

Glaxo
The Super-Milk Food
"Builds Bonnie Babies"
WHOLESALE DISTRIBUTORS:-
Alfred Young & Co., Ltd.,
(INCORPORATED IN ENGLAND)
Post Box 40 MADRAS.

ప్రచారము జరుగుట దుర్లభమును. అస్పృశ్యత విషయమున నేను దక్షిణదేశమున ప్రచారముజేయదలంచినపుడు వైకంఠగూర్చి గాని, సత్యాగ్రహము గూర్చి గాని డలంపలేదు. విద్యావంతులకు ఉన్నతజాతివారికి భోగ్యతేయ చలంతిని. కాని వైకంఠ సత్యాగ్రహముగూడ నాతోబాటు ప్రక్కపార్శ్వమున వచ్చినది. ప్రారంభించుచున్న పిదప నిలుపుటకు వీలులేదు. ఉద్యమము జయమొందవలెనని ఆట్లుజేయరాదు. వైకంఠలో మహాత్ముని ఉత్తమ పీఠాధిపత్యము ఉపవాసవ్రత ముంజెననియు అందు ఇరువురు బ్రాహ్మణులు గూడ సుంకిరెయి, డెలిసెను. ఉపవాసవ్రతము మరెక్కొద్దికోజలు జేరినచో అధికారులు రాజీబడియందురని నాకు తెలిసిరి.

“వైకంఠ తగవు స్థానికవి యము” గాను

ప్ర:- వైకంఠ తగవు తలము స్థానికవిషయ మనుటకు న్యాయమునా?

ఉ:- నేనెప్పుడును వైకంఠసమస్త స్థానికవిషయమని జెప్పలేదు. నేను హిందూమతమును గూర్చియే మాట్లాడెదను. ఆరీతిని జూచిన యిది భారతదేశముంతట సంబంధించినదగును. అందుచేతనే మహాత్మునివ్యవధానము నేను రూ 1000 విరాళమొసగితిని. అన్నస్థలములనుండి సహాయము గూడవనినను మహాత్ముడు చెన్నరాష్ట్రమువారు సహాయము చేయవచ్చు ననుటచే సంకసించుచున్నాను.

ప్ర:- బ్రాహ్మణులలోకొందరు సంస్కరణ క్రొత్తపడినను ఆట్లుజేయుటచే తమ సంఘములోనుండి వెలివేయురని భయపడుచుండిరా?

ఉ:- అట్లు జరుగవచ్చును. వారు నిజముగా హిందూధర్మమునందు యెక్కువ ఆభిమానముగలవారగుటచే, వారు తలంపు ప్రకారముగల హిందూధర్మమునందు అస్పృశ్యులను చేరదీయుట పాపముని ఆపనకి జెరమచున్నారు. అందుచేతనే వారికి అస్పృశ్యులతోబాటు నిజమైన హిందూధర్మమును బోధజేసినచో దానినే యచలంబించెదరు.

కపహరిచూర్ణము

విశ్వాదత్తి 1-కి 0-2-0 (6 డబ్బీల మందుగలది) 1-కి రూ 2-0-0
ఈ చూర్ణము కుంభానికలచే చేయబడినది.
దిగ్గు, ఉబ్బునను, కాపిసేను, శైత్యబ్యరము మొదలగువానికి యిగుల ఉపయోగించుడు. శీలి మొదలగువానికి మంచిది.
అప్పుతాంబనం పీచో, ముప్పలము, బొంబాయి.

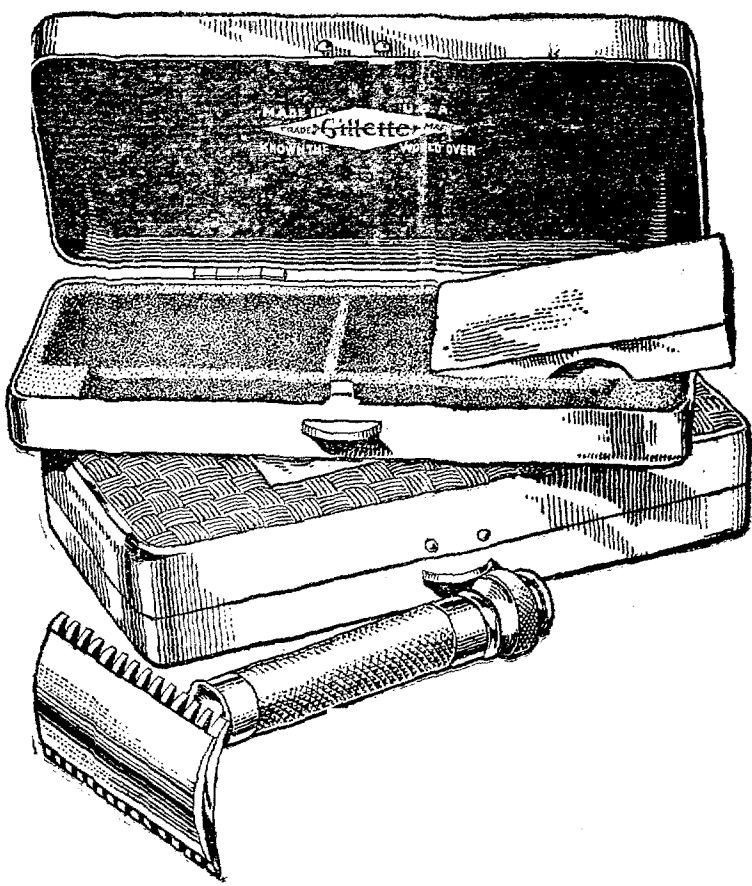
బరంపురం ఫిర్యా కాంగ్రెసు సంఘము

బరంపురం ఫిర్యా కాంగ్రెసు సంఘసభ యీనెల 17 తేదీ శనివారము సాయంత్రము గంజాం జిల్లా ఆంగ్లకాంగ్రెసు సంఘ కార్యాలయవరణమున ము. రా. మల్లారి కృష్ణమూర్తి పంతులుగారి అధ్యక్షత క్రింద జరిగినది. ప్రప్రథమముగ, గ. కె. సలీపు అధ్యక్షులైన శ్రీయుత దిగువర్తి రామస్వామిపంతులుగారు గతసం|| ము ప్రత్యేకముగ ఫిర్యా కాంగ్రెసు సంఘము జేసినపని విశేషముగా నేమియును లేదనియును, యీసం|| వత్సర వట్టుగాక, వట్టి ఫిర్యా కాంగ్రెసు సంఘము తన ప్రత్యేక వ్యక్తిత్వమునకు తగినట్లు విశేషాత్సాహముతో పనిచేయవలెననియు హెచ్చరించుచు నుపన్యసించిరి. మూతన కార్యనిర్వాహకవర్గ మెన్నుకొనబడెను:

1924-25 సం|| మునకు శ్రీ మత వి. వి. గిరి గారధ్యక్షులుగను, నాథి రామకృష్ణరావుగారు కార్యదర్శిగను ఇమ్మడిపెట్టి రామమూర్తి గారు కోశాధ్యక్షులుగను ఎన్నుకొనబడిరి. జిల్లాసంఘమునకు గె గురు ప్రతినిధుల నెన్నుకొనవలసియుండరా గురు అధ్యక్షులండిరి. అందుచే వోటింగు జరిగెను శ్రీయుతులు రోడ్డు బాలకృష్ణమూర్తిగారికి ౧౦, దిగువర్తి శ్రీంకట రామ స్వామి గారికి ౧2, ఇమ్మడి పెట్టి రామమూర్తి శ్రీశ్రీ గారికి ౧3, బారప్ప వ. వి. గిరిగారికి ౧౪, నాథి రామకృష్ణరావుగారికిన్ని న్యాయపతి రామమూర్తి గారికిన్ని వేరి ౧౨ న్ను, గిరిమల్ల సత్యనారాయణ గారికి ౧౦ న్ని, జయంతి వెంకట నారాయణ గారికి 2 న్ను వోట్లుచ్చెను. ఇందుకు మొదటి గె గుడివిని జిల్లాసంఘ కార్యకర్తల నెన్నుకొనవలెనని. గంజాంజిల్లా సంఘమునకును, రెడ్డిచు సంఘమునకును గూడప్రతినిధు లెన్నుకొనబడిరి. ఈయటి కార్యక్రమముగూర్చి చర్చించుచు, రాబోవు ఎన్నికలలో బరంపుర మున్యసిపాలిటీకుండు భాగము వచ్చినప్పుడు జాతీయవాదులు పోటీదగిలి దానికతవరమగునవలసిన యావశ్యకత చర్చింపబడి అందరిచే అంగీకరింపబడెను. (ఒకవిశేషం)

న కృ న్ దంత చూరము

ఈ చూర్ణము కేరళాశాస్త్రపులో తయారు చేయబడినది. పళ్ల సంబంధమైన వ్యాధుల అన్నిటిని పోగొట్టును. పచ్చి 1-కి 2 అణాలు, దబక 1-కి రూ 1-4-0.
టి. ఎన్. స్వామినాథశాస్త్రి,
కె. ఎ. గంజాం పిల్లపి, తిరుపతి కృష్ణ, మద్రాసు.

గిల్టెట్టే సేఫ్టీరేజరుతో

ఔరము చేసుకొనుటవలన

నాలుగు లాభములు గలవు

- (1) నులభముగా ఔరము చేసుకొనవచ్చును:-
గిల్టెట్టే రేజరుతో శ్రేష్ఠమయిన కత్తిని ఉంచిన చాలును. ముఖమునకు నబ్బును వట్టింది, ఔరము చేసుకొనుడు.
- (2) ఔరము హాయిగా నుండును:-
క్షణంచమందు అంతటిగ గిల్టెట్టే బ్రేడు చాల విక్కిలి వాడిగలదని పేరు పొందినది. బిరు సగా నుండు గడ్డమును కూడ శుభ్రముగా ఔరము చేయును. నొక్కడను, గీచుకపోవ డము, మంట మున్నగునవి ఉండవు. ఔరము చల్లగాను, ఆనందముగాను, శుభ్రముగా నుండును.
- (3) అపాయములేని ఔరము:-
కోతలు, అందుచే కలుగు తొందరలు లేకుండా గిల్టెట్టే రేజరు నిన్ను కాపాడును.
- (4) ఔరమునకు మితవ్యయ మగును:-
గిల్టెట్టే రేజరు ధర కొంచమే ఒక కత్తి నుపయోగించిన అనేకసార్లు సుఖముగా ఔరము చేసుకొనవచ్చును.

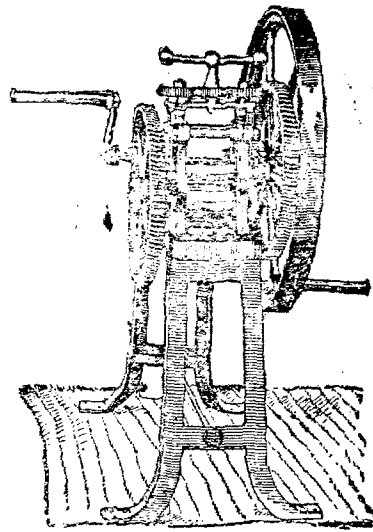
నేడే ఒక గిల్టెట్టేనుకొని, ఔరము చేసికొని ఆనందింపు.

4

Representative: A. G. I. E. & PHIPPS (India), Ltd.
Bombay Calcutta Madras Karachi Rangoon

Gillette SAFETY RAZOR
Made in Boston, U. S. A., by the Gillette Safety Razor Company

రేకుల మిషనులు

సి. హెచ్. కోథనానలం కొండునక్క

చిల్లలపూడి పాడు, మచిలీపట్నం.

అన్నివిధములయిన వెండిబంగారు నగక పనులు చేయువానికి రేకులమిషను చాల ముఖ్యము. పనులకు వలసిన బియ్యమును చూచుటకు మిషనును ఉపయోగించుట చాలా మంచి దీనివలన చేస యితరలకంటె చాలా ధనము అ ముచ్చ న్నము. కావలసిన నాడు కార్కులొనకు ప్రయోగమును.

“లాండ్” పాంటె కలములు

14 క్యారట్టు బంగారు పాంటె కల వి-క్షణ స్తమైన “ఇరిడెయం” పోయంటు వేయబడినవి- చిర కాలము కనిచేయును. నాణ్యమైన కలములు, ప్రత్యేకముగా మార్కెటకు ఇంగ్లాండులో చేయబడినవి. “బేబీలాండ్” కలము రు 2-12-0 “స్టానియరులాండ్” కలము రు 3-12-0 “లాండ్” కలము 5 0-0 “స్టెల్లియం” లాండ్ కలము రు 6-5-0 “లాండ్” సిరా- పాంటెను కలములకు మంచిరకము } 0-8-0 సిరా }
విక్రేలు పాంటెను కలము క్లిక్ 0-2-0

యమ్. హెచ్. రావు,
అందు నన్ను,
పోస్టువెట్టె నెం- 29,

కాకినాడ.

మానసోల్లాసినీ మాత్రలు

30 మాత్రలు 0-10-0 (కది అణాలు)

జలనులభము! (పోషకార్థముల ప్రత్యేకము) గుణవంతకము! శరీరములో ఉష్ణాధిక్యముచే కలిగిడి తెల్లకాకల కీమాత్రలు నివ్యాప్యతము. అజీర్ణము, ఆరుచి, ఆవులంతలు, అగ్నిమాంద్యము, అతివాహము, ఎక్కిళ్లు, సర్వాంగముల మందు బలతయము, విక్కిలు, పొగ్గములు, శోమ్య, ప్రేళ్లు, అనులు, మొదలగువానియందు గడిగడి నొప్పులను బోగొట్టి జేహమును మంచి యోగ్యమునకు చేయును.

ఈ మాత్రములు పేసావాలి నొప్పులను శిలించి మాన్యును. యిందు ఆ కేకరీషును చేరి కి. అమృతములను బోషకార్థముచేతను మనుషాంశక్రియ మగు చేప్పవచ్చును. ఒక్కసారి వాడేయాచిన నిజము తెలియగలదు. చిరునామా:-

అయ్యుచ్చేద వైద్యనిలయం,
పోస్టు నిడుపాలు, ఎలకపల్లె, కృష్ణాజిల్లా.

అమృతాంజనము

కుమ్భుక తైలము

జబ్బీ 1-కి వెల రు. 0-8-0 వి. పి. నంబూరి 0-13-0

ఈ తైలము పొడలు, బొల్లి, తెలుపు, నలుపు, కుమ్మలకు రాయుటకు ఉపయోగించును.

శేలకు మందు

వెల సీసా 1-కి రు. 0-4-0

ఈనూనెను తలకురాచిన పేలు ఈపి నశించును. చర్మముకు వెండ్రుకలకు హాని యుండక వెండ్రుకలు పెరుగును.

రోమహర్షి జబ్బీ 1-కి రు. 0-8-0

ఈ భస్మమును నీటితో కలిపి పట్టించిన రోమములు చెడు నిమిషములలో చెరువలంటి రాలిపోవును. దీనివలన చర్మము నలు వెక్కిరియి, మంటుముండదు. రోమములు రాలిపోవును.

అమృతాంజనం డిపో, 6, 7 తంబుళెట్టి వీధి మద్రాసు లేక, బొంబాయి.

హనుమాన్ బిందు

లోక ప్రసిద్ధ మైనది.

దీన్ని సమానమైనది వేరులేదు.

ఎన్. రంగనాథం శెట్టి అందు బ్రదర్, 12 బుదరువీ, మదరాసు

వాణిముద్రాక్రమాల, బెజవాడ.

అప్పు బెండువనులు, రబ్బరుస్టాంపులు, సిల్లు, రాగి, బంగారము, వెండిసామానులపై చెక్కుట, క్లాకులుచేయుట, స్టేషనరీ సామానులు (600)

ఎంగ్లెష్ మెన్

వెంట్రుక లే అందము?

రాలిపోకుండు, ఈగ్రత!

"Everybody's favourite Toilets, Kamminia Oil, & Otto Dillbhar, Sold everywhere."

వెంట్రుకలు చుట్టినతో ఉడికిరాకమునుచే త్వరపడును. ఉడికినప్పుడు మొదలు పెట్టినయెడల వెంట్రుకలు పొడిపోవును.

అంతవరకు రానీయవద్దు

నేడే

కమినియా నూనెను

వాడుట మొదలు పెట్టుడు

(ఇది నిజప్రతి చేయబడినది)

వెంట్రుకల కష్ట రోగమును, రోమ మంద్రమును, యిది తీర్చును.

వెంట్రుకల కష్టముల నాశనము చేయును.

మీ వెంట్రుకలకు మరల రోగములే పుట్టినవరకు గర్భిణీలకు మరల పుట్టినవరకు.

ఈ రోగమునే తీరిన తరువాత యామము

వెంట్రుకల కష్టములను తీర్చును.

కమినియా నూనెను నిన్ను కష్టములను తీర్చును.

వెల బుట్టి 1-కి రు. 0-4-0 వి. పి. నంబూరి 0-13-0

అన్ని వ్యాధులకు ఈ నూనె తోచును.

ఈ నూనెను ప్రయోగించు. ఈ నూనెను తొలగించు.

"బుల్ బుల్ బుల్" అను ప్రయోగము.

ఇది నిజప్రతి చేయబడినది.

1. వ్యాధులను తీర్చును.

2. వ్యాధులను తీర్చును.

3. వ్యాధులను తీర్చును.

4. వ్యాధులను తీర్చును.

5. వ్యాధులను తీర్చును.

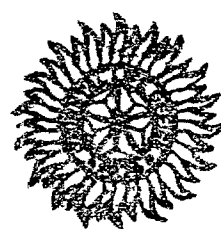
6. వ్యాధులను తీర్చును.

7. వ్యాధులను తీర్చును.

8. వ్యాధులను తీర్చును.

9. వ్యాధులను తీర్చును.

10. వ్యాధులను తీర్చును.

ఓరియంటల్ గవర్నమెంటు సెక్యూరిటీ లైఫ్ అన్యూరస్య కంపెనీ లిమిటెడ్.

స్థాపిత 1874 జూలై 1892

గొప్పమూలధనముగల హిందూ దేశ భీమాకంపెనీ.

హక్కుచానుబంధములకు లబ్ధియైన దాదాపు మొత్తము రు. 8,00,00,000

ఆస్తులు రు. 6,00,00,000 వైగానే గలదు.

సంపూర్ణ ఆదాయము రు. 1,00,00,000 వైగానే గలదు.

హానిపోషణలకు రు. 80,00,000 వైగానే గలదు.

అధీశులు ఈ కిందివస్తువులకు కలవు

భూమి హక్కులు భూమి హక్కులు

అభిరుచులు భూమి హక్కులు

అలవాదలు భూమి హక్కులు

భూమి హక్కులు భూమి హక్కులు

భూమి హక్కులు భూమి హక్కులు

భూమి హక్కులు భూమి హక్కులు

భూమి హక్కులు భూమి హక్కులు

భూమి హక్కులు భూమి హక్కులు

భూమి హక్కులు భూమి హక్కులు

భూమి హక్కులు భూమి హక్కులు

భూమి హక్కులు భూమి హక్కులు

భూమి హక్కులు భూమి హక్కులు

భూమి హక్కులు భూమి హక్కులు

భూమి హక్కులు భూమి హక్కులు

భూమి హక్కులు భూమి హక్కులు

భూమి హక్కులు భూమి హక్కులు

భూమి హక్కులు భూమి హక్కులు

భూమి హక్కులు భూమి హక్కులు

భూమి హక్కులు భూమి హక్కులు

భూమి హక్కులు భూమి హక్కులు